

ဝစ်ထိုင်းစောင် ရွှေပန်းတောရ ထိုက်ထစ်

အရှင် ပဏ္ဍိတထေရ်

သက္ကတဘာသာမှ ပါဠိ - မြန်မာ ပြန်ဆိုအပ်သော

အာဏကျနိတိ ပါဠိ - မြန်မာ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မော်ဘီပြန့်ပွားရေး၊ အောက်ဝါးနတ်ချောင်းကျေးရွာ
ဝဗ္ဗဒူတာ ဇေတဝန်တောရ ဆောက်ရွာရာမကျောင်းတိုက်
တွင်

၁၃၇၃-ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း(၈)ရက် မှ (၁၀)ရက်
၃၁-၁-၂၀၁၂ မှ ၂-၂-၂၀၁၂ ထိ ကျင်းပသော

အဋ္ဌာရသမ (၁၈) ကြိမ်မြောက်

ဗုဒ္ဓသာသနာလုံးဆိုင်ရာ၊ ရွှေကျင်နိကာယ

သံဃာ့အစည်းအဝေးပွဲကြီး ကျင်းပခြင်းအထိမ်းအမှတ်အဖြစ်

ဦးကြင်စိန် + (ဒေါ်ရင်ကြည်)

သား၊ သမီး များဖြစ်ကြသော

ဦးဌေးစိန် + ဒေါ်မိမိဌေး

ဒေါ်ဇွတ်စိန်၊ ဒေါ်ဥမ္မာစိန်

ဒေါက်တာညွန့်စိန် + ဒေါက်တာလှိုင်ကြည်ဖြူ

ဦးထင်ကျော် + ဒေါ်ခူစိန် မိသားစု တို့မှ

နိဗ္ဗာန်ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းပါသည်။

နတ်၊ လူ့ သာဓုခေါ်စေသော

အနန္တ ဓမ္မစာပေ

အမှတ်(၁၅/၁)၊ ကျောင်းလမ်း၊ မြေနီကုန်း၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊

Ph : 501950, 706341, 09-5004339

သက်တော် (၁၀၀) ပြည့်နှစ်တွင် ဖူးတွေ့ရသော
ကျေးဇူးတော်ရှင် ရွှေဟင်္သာသရတော်ဘုရားကြီး
သာဓုဇိဝလ္လုဒ္ဓိတာမထေရ်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု
ရွှေကျင်သာသနာပိုင်
စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်
သက်တော်ရှည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဘဝ နှင့် စာပေ
အမှတ်တရဖြစ်စဉ် ရက်စွဲများ

၁၂၅၅ နတ်တော်လဆန်း(၇)ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့၊ ည(၉)နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင်
ရောဝတီတိုင်း၊ ငဝန်မြစ်၊ အနောက်ဘက်ကမ်းပေါ်ရှိ လေးမျက်နှာမြို့၊
အလယ်ရပ်၊ ကုန်သည်ကြီးဦးကျောက်စိမ်း၊ ဒေါ်ရွှေသော့တို့မှသားသမီး
ငါးယောက်အနက် အငယ်ဆုံး အဖြစ် မွေးဖွား သန့်စင်ခဲ့၊ ငယ်နာမည်
မောင်သန်း။

၁၂၅၉ ရန်ကုန်၊ ကမာကဆစ် အနောက်ပိုင်းရှိ ဦးရန်ရှင်းကျောင်း၊ ထို့နောက်
ကမာကဆစ် ဘုန်းကြီးကျောင်းတို့၏ သင်ပုန်းကြီး အပါအဝင် တတ်
မြောက်။

၁၂၆၁ ပရိတ်ကြီးကုန်၍ လုံးဆင့်ပါဌ်ဆင့်ပါမကျန် ဖတ်တတ်ပြီးဖြစ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊
ကျုံးကြီးလမ်းနှင့်စဉ့်အိုးတန်းလမ်းထိပ်ရှိ အေဘီအမ်ခရစ်ယာန်ယော
ကျားလေးကျောင်းတွင် ပထမတန်းမှစ၍ တတ်ရောက်သင်ကြား။

၁၂၆၅ မိခင်ဒေါ်ရွှေသော့ ကွယ်လွန်၊ လေးမျက်နှာမြို့၊ တာကြီးတန်းဆရာဆင့်
ကျောင်း (ခေါ်) အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း၌ လေးတန်းမှ စတင်ပြီး
အောင်မြင်၊ သင်္ချာတော်သူအဖြစ် ထင်ပေါ်ခဲ့။

၁၂၆၆ လေးတန်းအောင်ပြီးနောက် မိကျောင်းရဲကျောင်းသို့ပြောင်းရွှေ့ပညာ
သင်၊ ၂ နှစ်မျှ သင်ယူပြီးနောက် လောကီသင်္ချာအတွက်နှင့်မကာရန္တပေ
ဒင်လက်ရိုးမှ ဇာတာဖွဲ့တတ်သည်အထိ တတ်မြောက်ခဲ့။

၁၂၆၉ မိကျောင်းရဲဆရာတော်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရှင်ပဒုမဘွဲ့တော်ဖြင့် ကိုရင်ဝတ် (ကိုရင်မောင်သန်းဟုသာ အမည်တွင်ခေါ်ကြ)၊ မိကျောင်းရဲကျောင်း၌ ပင် ဆရာတော် ဦးတိက္ခန္ဓိယထံတွင် နှစ်လကျော်မျှ သဒ္ဒါကြီးသင်ယူခဲ့။

၁၂၇၁ ဖခင်ဖြစ်သူ ဦးကျောက်စိမ်း၏ စပါးအဝယ်(တုံးတင်းစီး)အဖြစ် အလုပ် လုပ်ကိုင်(လှူဘောင် ဘဝကို ငြီးငွေ့လာ)၊ ကဆုန်လတွင် ဒုတိယ အကြိမ် မြောက် ရှင်ပြုပြန် ဖခင်ကွယ်လွန်ရှာ။

၁၂၇၃ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့၊ ဘုံပျံကျောင်းဆရာတော်(ထန်းတစ်ပင်ဆရာတော်ဦးသာ ဘိတ)က ရှင်ဗုဒ္ဓဗောဓိသမ္ဘု ရှင်ပဏ္ဍိတဟုဘွဲ့တော်ပြင်ပေးခဲ့။

၁၂၇၄ ညောင်တုန်း ရွှေဟင်္သာတောရ၌ ပဏ္ဍိတကိုရင်ဘွဲ့တော်တူ(၃)ပါးရှိနေသ ဖြင့် ပဏ္ဍိတသိရီဟူ၍ စံကျောင်းဆရာတော်က ဘွဲ့ပြင်ဆင်ပေးခဲ့။
(၁၂၇၄ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း(၁၀)ရက်မှစ၍ ရန်ကုန်မှ ညောင်တုန်းရွှေ ဟင်္သာတောရတိုက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့လှုံခဲ့။)

၁၂၇၅ ဝါဆိုလဆန်း(၅)ရက်နေ့တွင် လေးမျက်နှာမြို့ရှိ မိကျောင်းရဲဆရာတော် ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ပရိက္ခရာကုန်သည်ဦးလူကြီး ဒေါ် ငွေမုံတို့က ရဟန်း ဒကာပြု၍ ရဟန်းဖြစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့၌ ညောင်တုန်းမြို့၊ ရွှေ ဟင်္သာတောရ သီလဝိသောဓနီသိမ်တော်ကြီး၌ ဦးကျော်ဒွန်း ဒေါ်ကြည် နှင့်ဦးချက်၊ ဒေါ် ဒွန်းအိုတို့က ရဟန်းဒကာ ရဟန်းအမအဖြစ် ခံယူကြပြီး ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သိက္ခာထပ် ရဟန်းမြတ်ဖြစ်။

၁၂၇၆ ပထမငယ်တန်းကို အောင်မြင်။

၁၂၇၇ ပထမလတ်တန်းကို အောင်မြင်ပြန်။

၁၂၇၈ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် စာပေသင်ကြားလေ့လာရန် မန္တလေးသို့ခရီးဆက်
မန္တလေးငါးဆူတိုက်၌ နေထိုင်ပြီး စာပေများ လေ့လာသင်ကြား။

၁၂၇၉ ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်၊ ဒေါင်းသူတောရဆရာတော်ကြီးထံတွင် ၁၅ ရက်ခန့်
ဆန်းကျမ်းကုန်အောင် သင်ကြားခဲ့၊ ညောင်တုန်းသို့ ပြန်ကြွ။

၁၂၈၀ နယုန်လပြည့်ကျော်၌ ညောင်တုန်းရွှေဟင်္သာတောရတိုက်၌ ဒုတိယစာချ
စွယ်တော်ကျောင်းဘုန်းကြီးဖြစ်၊ အာစေရဝဏ္ဏနာပျို့ကို ရေးသားပြုစု
ခဲ့(အဆိုပါပျို့မှာ ပုံမနှိပ်ဖြစ်ဘဲ လက်ရေးမူမှာပင် ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့)

၁၂၈၄ နယုန်လ၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ကိန္နရာချောင်တွင် တစ်လခန့် တည်းခိုသီ
တင်းသုံးရင်း ဘုရားပုထိုးများ ဖူးမြော်လေ့လာ၊ ဟိစပနနိပါတတ္ထဒီပနီ
ကျမ်းကို ပြုစုခဲ့။

၁၂၈၅ ရန်ကုန် သုဓမ္မာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ဟိစပနနိပါတတ္ထဒီပနီကျမ်းကို ရိုက်နှိပ်
ထုတ်ပေးခဲ့။

၁၂၈၆ ညောင်တုန်း၊ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက်၊ စံကျောင်းဆရာတော်၏ “မေတ္တာ
အဖွင့်လက်စွဲကျမ်း” စာအုပ်ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေနိုင်ရေးအတွက် စာမူကြမ်းမှ
စာအုပ်အဖြစ် အစအဆုံး တာဝန်ယူတည်းဖြတ်ပြီး နိဒါန်းအမှာစာရေး
ပေးထား။

၁၂၈၇ နတ်တော်လတွင် “ဘုန်းတော်ပွင့် ထေရုပ္ပတ္တိ” (၁၂၈၇ ခုနှစ်) သီတင်း
ကျွတ်လပြည့်ကျော်(၁)ရက် သောကြာနေ့၌ ပျံလွန်တော်မူသောကျောင်း
တော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဦးသာသန အကြောင်းကို ရန်ကုန်မြို့၊ ၃၃
လမ်းရှိ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ အုပ်ရေတစ်ထောင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။

၁၂၈၈ သူရိယသတင်းစာ၊ မြန်မာအလင်းသတင်းစာ၊ မြန်မာ့ဗျူဟာဂျာနယ်တို့
၌ ဆောင်းပါးစာများ၊ ကဗျာဝတ္ထုများပုဒ်ရေ နှစ်ရာမျှ ရေးသားပြီးခဲ့ရာ

မှ ကာဗျတန်ဆာ(ခေါ်)မြန်မာအလင်္ကာကျမ်းကို စတင်ရေးသားခဲ့။ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် အမရပူရမြို့မင်္ဂလာတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ပဋ္ဌာန်းသင်ကို သင်ကြားရာ နှစ်လခန့်ဖြင့် သင်ရိုးကုန်ခဲ့(ကျမ်းကြီးပဋ္ဌာန်းကျမ်းငယ်ဆန်း၊ ကျမ်းလတ် ဓာတုကထာ ခက်ဆုံးသာဟုဆိုရိုးစကားရှိ။)

၁၂၈၉ ကဆုန်လဆန်း(၁)ရက်နေ့တွင် ညောင်တုန်းရွှေဟင်္သာတောရတိုက်မှစစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွင် အခြေချရန် ကိုရင်နှစ်ပါး၊ ကျောင်းသားတစ်ဦးနှင့် အတူ အညာခရီးစတင်ခဲ့။

၁၂၉၀ ရေးလက်စ ကာဗျတန်ဆာကျမ်း(ခေါ်)မြန်မာအလင်္ကာကျမ်းကို နတ်တော်လတွင် အပြီးသတ်ခဲ့။ ၁၂၉၁ ခုနှစ်၌ သူရိယသတင်းစာတိုက်မှ ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေခဲ့။ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် သင့်ဘဝပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့။ တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနတွင် ပြဋ္ဌာန်းခံရသော နာမည်ကျော်စာအုပ်။ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေတိုက်မှ ၂၀၀၉ တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။

၁၂၉၃ နယုန်လဆန်း ၁၅ ရက်တွင် “ပထမ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး” အကြောင်းစာအုပ်ကို ရေးသားပြီးစီး၍ ထုတ်ဝေခဲ့။ (၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒုတိယအကြိမ်နှင့်၁၃၃၉ ခုနှစ်တွင် တတိယအကြိမ်ပြင်ဆင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။)

၁၂၉၄ မန္တလေးမြို့၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၌ ကျင်းပသော ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် သာသနာတော်လုံးဆိုင်ရာ ရွှေကျင်နိကာယ သံဃာအစည်းအဝေးသို့ ညောင်တုန်း၊ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက် စံကျောင်းဆရာတော်၏ ပစ္စာသမဏအဖြစ် တက်ရောက်။

၁၂၉၅ အတိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးထံတွင် ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းများသာမကဘဲ သက္ကတဘာသာကိုလည်း လေ့လာသင်ယူ၊ စာဏကျနီတိကျမ်းကို တပေါင်းလဆန်း(၇)ရက်နေ့၌ ရေးသားပြီးစီး၊ ၁၃၁၇ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့။

၁၂၉၈ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၀ ရက် နေ့တွင် ၁၂.၆ ကေကျော်ရှိ ယခုစစ် ကိုင်းရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်ကျောင်းတိုက်နှင့်သိမ်ကို ပန္နက်ချခဲ့)၍ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်ကျောင်းတိုက်၏ နှစ်(၅၀)မြောက်ရွှေရတုသဘင်အထိမ်းအမှတ်စာစောင်ကို ဆရာတော်ကြီး၏ (၉၃)နှစ်မြောက်မွေးနေ့အမိ ရွှေရတုစာစောင်အဖြစ် ၁၃၄၈ နတ်တော်လ၌ အမှတ်တရ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့) ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်ဘာသာပြန် (အဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းချက်နှင့် အကျယ်၊ စာမျက်နှာ ၇၀၀ မျှရှိ)ကို ရေးသားပြီးစီးခဲ့။

၁၃၀၁ ပါဠိစကားပြောအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း (အဖွဲ့ဝင် ၁၅ ဦးပါရှိ)ပြီး ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန် ပြုစုရေးတွင် တတ်စွမ်းသမျှ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့။

၁၃၀၄ မေတ္တသုတ်မြန်မာဋီကာကျမ်းကို စတင်ရေးသား။ ဂျပန်ခေတ်စစ်တွင်းကာလဖြစ်၍၊ ငါန်းဇွန်မြို့၊ သိမ်တော်ကျောင်းတိုက်၌ နှစ်လ၊ ရွှေလိပ်ခွံတောရ၌ တစ်လ၊ သီတင်းသုံးရင်း စစ်ဘေးကို ခိုလှုံခဲ့။

၁၃၀၅ ပဒေသာဆုံးမစာများကို ရေးသားပြုစုခဲ့(တွဲဖက်၍ ပူးပေါင်းထုတ်ဝေတတ်ခြင်း၊ တည်းဖြတ်၍ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ထုတ်ဝေတတ်ခြင်းများကြောင့် ၁၉၈၇ ခုနှစ်အထိ ဆဋ္ဌမအကြိမ်အထိ အကြိမ်ကြိမ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားကြောင်း တွေ့ရှိရ)၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ဗုံးမိုးရွာချိန်၌ ဝိဇ္ဇောဒယချောင်တွင် ၉ လမျှ ခိုလှုံခဲ့ရ(ရွှေဟင်္သာကျောင်းတိုက်သစ်ကို ဦးဇနဝံသက စောင့်ရှောက်)။

၁၃၀၇ စစ်ပြီးစတွင် ညောင်တုန်းသို့ပြန်ကြွရင်း စစ်အတွင်းက ရေးသားပြီးစီးခဲ့သော မေတ္တသုတ်မြန်မာဋီကာနှင့်ဝိပဿနာတရားစာမူနှစ်ခုကို ညောင်တုန်းစံကျောင်းဆရာတော်နှင့်တိုက်အုပ်ဆရာတော်တို့ကို ဖတ်ရှုပြင်ဆင်နိုင်ရန် ဆက်ကပ်ပြသ။

၁၃၀၈ တပေါင်းလဆန်း ၁၂-၁၅ ရက်အထိ၊ တောင်ကြီးမြို့၊ အောင်မြေသာစည်ကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပပြုလုပ်သော ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံးကျွတ်သတ္တမ

အကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်ဆွေးနွေး။

၁၃၁၁ ရှေ့သွားမင်္ဂလာစာအုပ်ကို ပြုစုရေးသားခဲ့(၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် တတိယအကြိမ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။)

၁၃၁၂ မင်္ဂလာသုတ်လက်စွဲကျမ်းကို ပြုစုရေးသားခဲ့(ကရောင်း ၁၆ ချိုးဆိုက်အရွယ်နှင့်စာမျက်နှာ - ၂၄၀ ပါရှိ၍ မင်္ဂလာစာမေးပွဲများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းခံရသောစာအုပ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ၁၂ ကြိမ်အထိ ရိုက်နှိပ်ရကာအုပ်ရေပေါင်း ၄၂၀၀၀ မျှ ဖြန့်ချိထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်။)

၁၃၁၃ ပရာဘဝသုတ် မြန်မာဋီကာကျမ်းကို ရေးသားပြုစု၍၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၃၁၇ (၁၉၅၄ ခုနှစ်)တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။

၁၃၁၄ တပေါင်းလဆန်း ၁၃-၁၅ ရက် တွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံ၊ အဋ္ဌမအကြိမ်မြောက်ရွှေကျင်နိကာယ ကမ္မကာရကဂိုဏ်းလုံးဝန်ဆောင်နာယကအဖြစ် တင်မြောက်ခြင်းခံရ၊ (ထို အစည်းအဝေး ကျင်းပချိန်၌ ဧည့်ခံအဖွဲ့၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရ။)

၁၃၁၆ ရွှေဟင်္သာတောရသမိုင်းစာအုပ် ကို ရေးသား ပြုစုခဲ့ (၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် ကုသလဝတီတိုက်မှ ပုံနှိပ်၍ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် သင့်ဘဝပုံနှိပ်တိုက်မှ ညောင်တုန်းရွှေဟင်္သာတောရတိုက်၏ ၇၅ နှစ်မြောက် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့) သီလစောင့်ထိန်းခြင်း၏ အကျိုးတရားများအကြောင်းအဖြစ် “ဂရုဓမ္မဝတ္ထု” ကို ပြုစုရေးသားခဲ့ရာ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့။

၁၃၁၆ ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ပွဲတွင် သံဂီတိကာရကထေရ်အပါး ၂၅၀၀ တွင် တစ်ပါးပါဝင်ခဲ့၊ (သုတ္တန် မြန်မာပြန်ပါဠိ ပဋိဝိသောဓက၌ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်)

၁၃၁၀ နယုန်လတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ညောင်ရွှေမြို့၌ သာသနာတော် ၂၅၀၀ ပြည့်ပွဲတော်နှင့် ၂၅ နှစ်မြောက် ညောင်ရွှေစာပြန်ပွဲ၊ ဖောင်တော် ဦးကျောင်းတော်ကြီး တင်လှူပွဲသို့ ပင့်သံသာ ၃၅ ပါးတွင် တစ်ပါးပါဝင် (အဆိုပါ ညောင်ရွှေသွားမှတ်တမ်းကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့။ တပို့တွဲလတွင် ပဲခူးမြို့၊ ကြခတ်ဝိုင်းကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပသော နဝမအကြိမ်မြောက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းအစည်းအဝေးသို့ဂိုဏ်းလုံးဝန်ဆောင် နာယက ဆရာတော်တစ်ပါးအဖြစ် ကြိုတင်စီစဉ်တက်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့။)

၁၃၂၀ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ဝက်လက်မြို့နယ် သပြေသာရွာ၊ ရွှေဟင်္သာကျောင်းကို တိုးချဲ့ပြုစုဆောင်ရွက်ခဲ့။

၁၃၂၂ ဝါဆိုလတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်၏ သီလဂုဏ် တို့ကို လေးစားသောအားဖြင့် ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ကို အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တော်ဆက်ကပ်(ပြာသိုလပြည့်ကျော်(၄)ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဘွဲ့လက်မှတ် ဆက်ကပ်ခြင်းဖြစ်သည်။)

၁၃၂၄ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်ကျမ်း(စာမျက်နှာ ၆၀၀ ကျော်တို့ တစ်နှစ်အတွင်း ပြီးစီးအောင် ပြုစုနိုင်ခဲ့)သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။

၁၃၂၆ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်(အကျဉ်း)ကို ပြုစုရေးသားခဲ့။ ရှစ်လုံးဘွဲ့ကဗျာ ၁၂ ပုဒ်ကို ဂါထာအနေထား၍ စကားပြေဖြင့် ဖွင့်ဆိုသော ယုဝေါဝါဒဆုံးမစာကို ရေးသားပြုစုခဲ့(၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ တိုက်ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့။)

၁၃၃၀ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌမတ္တံတရားစာစာအုပ် ကို ရေးသားပြုစုခဲ့။

၁၃၃၁ မေမြို့(ယခုပြင်ဦးလွင်မြို့)နန်းမြို့လမ်းရှိ ရွှေဟင်္သာကျောင်းတိုက်သစ်ကို တည်ထောင်ပြုစုဆောင်ရွက်။

၁၃၃၂ ကာယာနုပဿနာကျမ်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့။ (၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ အုပ်ချုပ်ရေး ၃၀၀၀ ဖြင့် ဓမ္မဒါနအဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့။)

၁၃၃၃ မန္တလေးမြို့၊ သုခဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်မှ (အလှူရှင်နှစ်ဦးက ဓမ္မဒါနအဖြစ်) အုပ်ချုပ်ရေးထောင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော စံကျောင်းဆရာတော်ကျမ်းစာများစာအုပ် ကို ရေးသားပြုစုခဲ့။

၁၃၃၄ သာသနာရေးတရားတော်စာအုပ် ကို ရေးသားပြုစုခဲ့။ (၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်၊ ရက်စွဲ၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၁၀)ရက်၊ သင့်ဘဝပုံနှိပ်တိုက်မှ အုပ်ချုပ်ရေး ၄၀၀၀ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့။)
လူမင်းနတ်မင်း ဦးညွှတ်ခြင်းစာအုပ် ကို ပြုစုရေးသားခဲ့။ (၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဒုတိယအကြိမ် ပြုစုပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ထုတ်ဝေထားခဲ့)

၁၃၃၅ အမတဂါမိနီ တရားတော်စာအုပ်ကို ပြုစုရေးသားခဲ့။ (၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီတိုက်မှ အုပ်ချုပ်ရေး ၈၀၀၀ ဖြင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့။)

၁၃၃၆ ခန္ဓသုတ် မြန်မာဋီကာကျမ်း ကို ရေးသားခဲ့။
ဝေဒနာနုပဿနာကျမ်း(ဗဟန်း၊ အောင်ရဝိန်ပုံနှိပ်တိုက်မှအုပ်ချုပ်ရေး ၅၀၀၀ ရိုက်နှိပ်၍၊ ၁၉၇၅ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် သာသနာ့ရိပ်သာမှ ဓမ္မဒါနအဖြစ် ထုတ်ဝေသောကျမ်း)ကို ယောဂီများအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးရေးသားပြုစုခဲ့။
ဒုတိယဝါဆိုလတွင် “သာသနာရေးတရားတော် နှင့် ပဒေသာ ဆုံးမစာများ” အမည်ရှိစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုထုတ်ဝေခဲ့။ (၁၃၄၉=၁၉၈၀ တွင် တတိယအကြိမ်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားကြောင်း တွေ့ရှိရ။)

၁၃၃၇ ညောင်တုန်းမြို့၏ ထင်ရှားကျော်ကြားခြင်း ၂-ရပ်စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုထားခဲ့။
တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၅-၇ အထိ ပဲခူးမြို့၊ ကြခတ်ဝိုင်းကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပသော ကောဇသမအကြိမ် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံးကျွတ်အစည်း

အဝေးကြီးမှ ရွှေကျင်နိကာယဥပဉ္စက္ကဋ္ဌမဟာနာယကတို့ဖက်ရွှေကျင်သာ သနာပိုင်ဟူ၍ ဆရာတော်ကြီးလေးပါး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ကြရာတွင် ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ကြီးသည်(ကိုယ်တိုင်ငြင်းဆန်သည့်ကြားမှ အများ ဆန္ဒအရ လိုက်လျောခဲ့ရသဖြင့်)တစ်ပါးပါဝင်ခဲ့။ ညောင်တုန်း၊ ရွှေဟင်္သာ တိုက်သစ်(၇၅)နှစ်မြောက် စိန်ရတုသဘင်မင်္ဂလာပွဲတွင် ရွှေဟင်္သာဝံသ သံဃမဟာနာယကဓိပတိဘွဲ့တော်ရရှိ။

၁၃၄၀ ရွှေကျင်ဗိမာန်တော်သမိုင်းကျမ်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့။
ဒုတိယရွှေကျင်သာသနာပိုင် (ရွှေကျင်နိကာယဒုတိယသာသနာပိုင်) ဆ ရာတော်တစ်ပါးပီပီ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းသံဃာရေးရာဩဝါဒ၊ အနုမောဒနာ ကထာများ ရေးပို့ ဆုံးဖြတ်၊ စီစဉ်၊ ဆောင်ရွက်။
ရွှေဟင်္သာကျောင်းတိုက်များအားလုံးကို ညောင်တုန်းရွှေဟင်္သာတောရ ကျောင်းတိုက်သို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် စာချုပ်စာတမ်းဖြင့် လွှဲ အပ်။

ပြာသိုလတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက အဘိဇေမဟာရဋ္ဌဂုဏ်ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်။

၁၃၄၁ ကိုယ်တိုင်ရေး၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းစာအုပ် ကို ရေးသား၍ သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ၁၉၇၉ တွင် ပဒေသာဆုံးမစာများ၊ လူမင်း၊ နတ်မင်းဦးညွှတ် ခြင်း စာမူနှစ်ပုဒ်နှင့်အတူ ပေါင်းစည်းထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့။

၁၃၄၃ သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် စာမျက်နှာ ၁၄၀ ရှိ ဆရာ တော်၏ စိတ္တာနုပဿနာကျမ်းကို ထုတ်ဝေထားခဲ့။

၁၃၄၆ ဆရာတော်ရေးသားပြုစုထားသော “ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တရား တော်” စာအုပ်ကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် ၁၇၅ မျက် နှာဖြင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့။

“ပထမရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အထိမ်းအမှတ် ဗိမာန်တော် မှတ်တမ်း”စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့(မန္တလေးသုခဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ စာ

မျက်နှာ ၆၃ ဖြင့် ၁၉၈၄ တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားခဲ့။)
တန်ဆောင်မုန်းလအတွင်း ၃၁ ရက်ကြာခဲ့သော ခရီးစဉ်ကို ဗုဒ္ဓဂယာသို့
ဘုရားဖူးခရီးသွားမှတ်တမ်းအမည်ဖြင့် စာအုပ်ရေးထုတ်ခဲ့(၁၉၈၅ စက်
တင်ဘာလတွင် အုပ်ရေး ၁၀၀၀ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့။)

၁၃၄၇ **ရွှံ့ဒသမအကြိမ်မြောက် ရွှေကျင်သာသနာပိုင်** ဖြစ်တော်မူ။

၁၃၄၈ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတို့တွင် တစ်လခွဲကြာမျှ ခရီးထွက်ခဲ့သော ထိုင်း၊ ယိုး
ဒယားခရီးစဉ်ကို “ ၁၃၄၈ ခုနှစ် ခရီးသွားမှတ်တမ်း ” စာအုပ်အမည်ဖြင့်
ရေးသားခဲ့(၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် အုပ်ရေး ၁၀၀၀ ထုတ်ဝေခဲ့။)

၁၃၄၉ **တပို့တွဲလ၊ တပေါင်းလ** တွင် “ရန်ကုန်၊ ဟင်္သာတ၊ လေးမျက်နှာမြို့သို့
သွားသော ခရီးသွားမှတ်တမ်း” အမည်ဖြင့် စာအုပ်ရေးသားခဲ့။

၁၃၅၀ “ဂဏမုဋ္ဌပက၊ ပထမရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒကထာများ
နှင့်ရွှေဟင်္သာဆရာတော်၏ ပဒေသာဆုံးမစာများ” စာအုပ်အပါးလေး
ကို ပထမအကြိမ်(၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၉၃ အုပ်ရေး ၁၀၀၀၀ နှင့်ဒု
တိယအကြိမ် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် စာမျက်နှာ ၆၉၊ အုပ်ရေး ၃၀၀၀)ဖြင့်ထုတ်
ဝေဖြန့်ချိခဲ့။

၁၃၅၄ **နယုန်လဆန်း(၁၃)ရက်** နေ့ မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဗဟန်းမြို့
နယ်၊ ကြားတောရလမ်း၊ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက်ဝင်းအတွင်းရှိ
ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင်ဗိမာန်တော်ကြီးတည်ဆောက်ရန် အုတ်မြစ်
ချမင်္ဂလာအခမ်းအနားတွင် ရွှေကျင်နိကာယဂိုဏ်းကြီး၏ သာသနာပိုင်
ဆရာတော်ကြီးအဖြစ် ဦးဆောင်အုတ်မြစ်ချခဲ့။

၁၃၅၅ **အဘိဇေ အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက**ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ရရှိတော်မူ။

၁၃၅၆ **နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လများ**(၁၉၉၂ ဇွန်၊ ဇူလိုင်၊ ဩဂုတ်လများတွင် အ

မေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ မြို့ကြီးများသို့ လေ့လာရေးခရီးစဉ်များ သွားရောက်ခဲ့)၊ (၁၅.၆.၉၂) မှ (၁၀.၈.၉၀)အထိ ခရီးစဉ်ဖြစ်ပါသည်။)

၁၃၅၇ နိုင်ငံတော်ဩဝါဒစရိယဆရာတော်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် နိုင်ငံတော်သံဃာရေးရာများ၊ ကမ္ဘာ့သာသနာပြုလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဩဝါဒမြှောက်ကြားဆုံးမလမ်းညွှန်လျက်ရှိရာမှ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်(၁)ရက် တနင်္လာနေ့ညနေ ၄ နာရီ ၅၅ မိနစ်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူ။

ဆရာတော်ကြီး ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာအုပ်အစုစုကို စာရင်းပြုစု သက္ကရာဇ်စဉ်ပြရာ၌ မြန်မာသက္ကရာဇ် အကူးအပြောင်းကာလမျိုး၌ အမှတ်မှားနိုင်လောက်စရာ ရှိတတ်ပါ၏။ သို့ပေသည့် အတတ်နိုင်ဆုံး အထောက်အထား အကိုးအကား သက်သေသာဓကများဖြင့်သာ ရေးသားပူဇော်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စာဏကျနိတိ ပါဠိ-မြန်မာ

အောင်

နမော နိတိ ဝရဿ

- အောင် - ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်။
- ဘဝတု - ဖြစ်စေသောဝိ။
- နိတိဝရဿ - နိတိခေါ်မှတ် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ သုတ္တန်ဒေသနာ တော်မြတ်အား။
- နမော - ရိုခိုးပါသတည်း။

နိဒါန

စာဏကျနိတိ နိဿယသစ်ပေါ်ပေါက်လာခြင်း အကြောင်း။

စာဏကျပုဏ္ဏိတ်မည်သောပညာရှိကြီးသည် လူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးကျေးဇူးအလို့ငှာ သကတဘာသာဖြင့် စာဏကျနိတိမည်သော ကျမ်းငယ်ကလေးကို တစ်ရာတစ်ဆယ်မျှသော ဂါထာတို့ဖြင့် ဖွဲ့သီ၍ စီရင်ရေးသားခဲ့၏။ ထိုကျမ်းကလေးသည် သေးငယ်သလောက် အဆီအသားပါ၍ များစွာသော ပညာရှိကြီးတို့၏ ချီးကျူးထောမနာပြုခြင်းကို ခံရလျက် လူတို့၌ ကျေးဇူးဥပကာရလည်း များလှစွာ၏။ စာဏကျနိတိကျမ်းသည် လူကြီးများသာလျှင် ကြည့်ရှုကျက်မှတ်သိရှိအပ်သည် မဟုတ်ပဲ၊ လူကြီးတစ်ဦးဖြစ်လတ္တံ့သော ကလေးသူငယ်တိုင်းလည်း ကြည့်ရှုကျက်မှတ် ဆောင်ထားအပ်သည့်အလျောက် သကတစာပေကို လေ့လာကြသော လူမျိုးမှန်သမျှသည် စာဏကျနိတိကို ကြည့်ရှုသင်ကြားကြခြင်းဖြင့် ခေတ်ကာလအားလျော်စွာ စက္ကူစာအုပ်အဖြစ်၌ ၁၉၂၆ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ငါးကြိမ်တိုင်အောင် အုပ်ရေးပေါင်းများစွာ ပုံနှိပ်ခဲ့ရလေပြီ။

သို့သကတဘာသာဖြင့် အကြိမ်များစွာ ပုံနှိပ်ခဲ့ရသော်လည်း မြန်မာဘာသာသို့ ကျန်စွာ ပြန်၍ ပုံနှိပ်ဝေငှသုံးစွဲကြရသည်ဟူ၍ ကား ထင်ထင်ရှား

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

ရှား မရှိခဲ့သေးပေ။ သက္ကတကို လေ့လာသော မြန်မာဟူက စာဏကျနီတိကို ကျော်လွန်လာခဲ့သည်ဟူ၍ ကား မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၏။ စာဏကျနီတိကို ကြည့်ရှုလေ့လာမိသူတို့သည်လည်း စာဏကျနီတိ၏ ဂုဏ်ကို ပြောကြား၍ မြန်မာတိုင်း၌ ပြန့်ပွားလျက် သိမှတ်စေလိုသော သမာဆန္ဒပေါ်ပေါက်တတ်သည်သာ များကုန်၏။ အချို့လည်း မြန်မာသို့ပြန်ဆိုပြီးလျှင် လက်ရှိဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့ရာတွင် ပုံရိတ်ထုတ်ဝေသောအခြေသို့ မရောက်ကြပဲ နှစ်ဦး၊ သုံးဦးမျှသာ စာအုပ်ပြုလုပ်ရိုက်ထုတ်ဖြန့်ဖြူးကြကုန်၏။

စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်၍ ထွက်ပေါ်လာသောစာဏကျနီတိတို့တွင် အချို့ကား သက္ကတသဒ္ဒါရေးကို အလေးမမူပဲ မြန်မာအနက် ပြန်ဆိုထားခြင်းကြောင့် ပညာရှိများ အသုံးနည်းပါး၍ မြုပ်ကွယ်သွားခဲ့၏။ အချို့ စာဏကျနီတိကား စာဏကျနီတိစာသားအစစ်သည် ပျောက်ကွယ်လုကမန်း ဖုံးလွှမ်းချဲ့ထွင်ရေးသားခြင်းကြောင့် ကျမ်းရင်းတိမ်မြုပ်မှေးမှိန်၍ နေခဲ့လေ၏။ ထိုသို့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် စာဏကျပညာရှိကြီး စီရင်ရေးသားခဲ့သော စာသားပင်ရင်းအတိုင်းကိုသာ မြန်မာတို့ကြည့်ရှုသိမှတ်စေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် သက္ကတကို မာဂဓပါဠိသို့ပြောင်းလဲ၍ ယင်းမာဂဓပါဠိဂါထာကို မြန်မာအနက်ရေးသားလျက် ကျက်မှတ်ဆောင်ထားလိုသူတို့အတွက် လွယ်ကူစေရန် မြန်မာသက်သက်ဖြစ်သော လင်္ကာပိုဒ်ကလေးများ ထည့်သွင်းကာ အသစ်ဖြစ်သော **စာဏကျနီတိ** ပါဠိနိဿယကို ပေါ်ပေါက်စေရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

အရှင်ပဏ္ဍိတ

စာဏကျနီတိ ပါဠိမြန်မာ

၁။ နာနာသတ္တော ဒွတံ ဝက္ခေ၊
ရာဇနီတိ သမုစ္စယံ။
သဗ္ဗ ဗီဇ မိဒံ သတ္ထံ၊
စာဏကျံ သာရသင်္ဂဟံ။ ။

အဟံ၊ စာဏကျ -ဟု နာမထင်စွာ ငါ ဆရာသည်။
နာနာသတ္တော ဒွတံ -အထူးထူးသော ကျမ်းဂန်တို့မှ ထုတ်အပ်ထသော။
ရာဇနီတိ သမုစ္စယံ -တိုင်းပြည်အရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ကို ဆုံးမရာ၊ ဆုံးမ
ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းတို့၏ ပေါင်းစုရာဖြစ်ထသော။
သဗ္ဗဗီဇံ -အလုံးစုံသော ကျမ်းတို့၏ အကြောင်းရင်း ပဘဝအမှန်
အစလည်းဖြစ်ထသော။
သာရသင်္ဂဟံ -အနှစ်သာရကို ကောင်းစွာယူခြင်း ရှိထသော။
စာဏကျံ -စာဏကျဆရာ၏ ဥစ္စာဖြစ်ထသော။
ဣဒံ သတ္ထံ -ဤကျမ်းကို။
ဝက္ခေ -မိန့်ဆိုပေအံ့။

၂။ မူလသုတ္တံ ပဝက္ခာမိ၊
စာဏကျေန ယထောဒိတံ။
ယဿ ဝိညာန မတ္တေန၊
မူဠော ဘဝတိ ပဏ္ဍိတော။

စာဏကျေန -စာဏကျဆရာသည်။
ယထာ -အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။
ဥဒိတံ -ပြဆိုအပ်သော။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

- မူလသုတ္တံ - ဉာဏ်၏ အကြောင်းရင်းကို ပြတတ်သောကျမ်းကို။
- ပဝက္ခာမိ - အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။
- ယဿ - ယင်းဉာဏ်၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သောကျမ်းကို။
- ဝိညာနမတ္တေန - သိကာမျှဖြင့်။
- မူဠော - လူမိုက်သည်။
- ပဏ္ဍိတော - ပညာရှိသည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်တတ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁, ၂

*နီတိအစစ်၊ ဆီအနှစ်ကို၊ အပြစ်ရန်ပေါင်း၊ ကင်စင်ရှောင်းအောင်၊ ဦးခေါင်း
တင်ချို၊ အဋ္ဌလီ၍၊ လေးလီသမုဒ်၊ ရေအစုပ်သို့၊ ဂုဏ်ပုဒ်ပြောလှ၊ စာဏကျ၏၊
ထုတ်ပြန်တိ၊ ကျမ်းပိဋကိ၊ ဆောင်သိလွယ်ရန်၊ မြန်မာပြန်အံ့၊ လူ့ထံ၍ကျမ်း၊
သင်ယူထမ်းမှု၊ ဉာဏ်စွမ်းသူထက်၊ လွှမ်းမိုးတက်၍၊ တက်တက်လူညံ့၊ ဖြစ်တုံအံ့
လည်း၊ ဂုဏ်နံ့မမိန်၊ သုခမိန်သည်၊ အချိန်မလင့်ရာသတည်း။

၃။ ဝိဒုတ္တံ နရပစ္စဉ္စ။
နေဝတုလျံ ကုဒါစနံ။
သဒေသေ ပုဇ္ဇေတေ ရာဇာ၊
ဝိဒု သဗ္ဗတ္ထ ပုဇ္ဇေတေ။ ။

- ဝိဒုတ္တဉ္စ - ပညာရှိသောသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊
- နရပစ္စဉ္စ - လူတို့အရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊
- ကုဒါစနံ - တစ်ရံတစ်ဆစ်သော ကာလ၌။
- တုလျံ - တူညီသည်။
- နေဝဘဝတိ - မဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။

၂။ ဝိညာန-၌ ဝိ-ပုဗ္ဗ ဉ-ဓာတ်နောင် ယု-ပစ္စည်း၏ ကာရိယဖြစ်သော ဒန္တဇန-ကို မုဒ္ဒဇ ဏ-ပြုရန် အကြောင်းမပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဒန္တဇ န-အတိုင်းပင် ထားရသည်။

ရာဇာ -မင်းကို။
 သဒေသေဝေ
 ပုဇ္ဇတေ -ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်အပ်၏။
 ဝိဒ္ဓ -ပညာရှိကို။
 သဗ္ဗတ္ထ -ခပ်သိမ်းသောအရပ်ဒေသ၌။
 ပုဇ္ဇတေ -ပူဇော်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃

* အချိန်မလင့်၊ ဆိုင်းမဆင့်ပဲ၊ လွယ်လင့်တကူ၊ သင်မှတ်ယူလော့၊ ပြောလူ
 သုတိ၊ ပညာရှိနှင့်၊ ပတိနရာ၊ ဘုမ္မုသေဌ်နှင့်၊ ပြည့်ရှင်မင်းတို့၊ ဂုဏ်ချင်းတစ၊
 မတူကြတည့်၊ ကျနထင်ရှား၊ ဆိုဦးငြားအံ့၊ မင်းအားပြည်တွင်း၊ လူခပင်းသာ၊
 ဝပ်စင်းလျော်စွာ၊ ပူဇော်ရာ၏၊ ပညာရှိမူ၊ ဇမ္ဗူနံ့စပ်၊ ခပ်သိမ်းရပ်က၊ ဆည်း
 ကပ်ရိုကျိုး၊ လာဘ်စေ့မိုးဗ်သည်၊ တန်ခိုးပညာ့ ရောင်ရှိန်တည်း။

၄။ ပဏ္ဍိတေစ ဂုဏာ သဗ္ဗေ
 မူဇ္ဇေ ဒေါသာ ဟိ ကေဝလံ။
 တဿ္မာ မူဇ္ဇသဟဿေသု၊
 ပညော ဧကော ဝိသိသျတေ။ ။

ပဏ္ဍိတေ -ပညာရှိ၌၊
 သဗ္ဗေ -ခပ်သိမ်းကုန်သော။
 ဂုဏာစ -သနားခြင်း၊ လိမ္မာခြင်း စသော ဂုဏ်တို့သည်လည်း
 ကောင်း။
 မူဇ္ဇေ -လူမိုက်၌။
 ကေဝလံ -သက်သက်။
 ဒေါသာစ -သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း စသော အပြစ်တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဟိ-ယသ္မာ -အကြင်ကြောင့်။
 ဝတ္တန္တိ -ဖြစ်ကြလေကုန်၏။
 တသ္မာ -ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။
 မုဇ္ဈာသဟဿေ သု -လူမိုက်တစ်ထောင်တို့တွင်။
 ဧကော -တစ်ယောက်သော၊
 ပညော -ပညာရှိကို။
 ဝိသိသျတေ -အထူးအားဖြင့် ပူဇော်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၄

* ပညာရောင်ရှိန်၊ သုခမိန်၌၊ ဂုဏ်သိရ်ပေါရယ်၊ ထူပြောကြွယ်၍၊ သားငယ်
 အလား၊ သူတစ်ပါးကို၊ သနားကြင်နာ၊ ရှိတတ်ရှာ၏။ ဗာလာသော့သွမ်း၊ လူ
 ဟော့ရမ်းကား၊ ခက်ကြမ်းလှသွား၊ နှုတ်ထွက်ခါးလျက်၊ သတ်လားပုတ်လား၊
 ဒေါသပွား၍၊ သနားကင်းဘိ၊ ဂုဏ်မရှိတည့်၊ ဣတိထို့ကြောင့်၊ လူတစ်ထောင့်
 တွင်၊ သူကောင်းတစ်ယောက်၊ ပညာတောက်ကို၊ ချီးမြှောက်ကော်ရော်၊ ဆည်း
 ကပ်ပျော်သည်၊ ပူဇော်ထိုက်၏ အထူးတည်း။

၅။ မာတရိဝ ပရဒါရေသု၊
 ပရဒဗ္ဗေသု လေဇ္ဈဝ။
 အတ္တနိဝ သဗ္ဗဘူတေသု၊
 ယော ပဿတိ သပဏ္ဍိတော။ ။

ယော -အကြင်သူသည်။
 ပရဒါရေသု -သူတစ်ပါးမယားတို့၌။
 မာတရိဝ -အမိ၌ကဲ့သို့။
 ပဿတိ -ကျင့်၏။
 ပရဒဗ္ဗေသု -သူတစ်ပါးဥစ္စာတို့၌။
 လေဇ္ဈဝ -မြေစိုင်းခဲ၌ကဲ့သို့။

- ပဿတိ -ကျင့်၏။
- သဗ္ဗဘူတေသု -ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၌။
- အတ္တနိဝ -မိမိ၌ကဲ့သို့။
- ပဿတိ -ကြည့်၏။ (ဝါ) ကျင့်၏။
- သ-သော -ထိုသူသည်။
- ပဏ္ဍိတော -ပညာရှိမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅

* ပူဇော်ထိုက်သူ၊ အကြင်လူကား၊ သူ၏မယား၊ အမိလားသို့၊ တစ်ပါးသူစိုး၊ ဥစ္စာမျိုးကို၊ အိုးခြမ်းမြေခဲ၊ မှတ်ယူစွဲ၍၊ ခပဲးသတ္တ၊ ဝေနေယျ၌၊ ကိုယ်မျှပုံ သွင်၊ ကြည့်ရှုမြင်မှ၊ အကြင်သူမျိုး၊ ပညာအိုးဟု၊ ဆိုရိုးစဉ်လာ သူဟောင်း တည်း။

၆။ ကိံ ကုလေန ဝိသာလေန၊
ဂုဏဟီနော တု ယောနရော။
အကုလိနောပိ သတ္တညော၊
ဒေဝတာဟိပိ ပုဇ္ဇတေ။ ။

- ယောနရော -အကြင်သူသည်။
- ဂုဏဟီနော -အတတ်ပညာတည်းဟူသော ဂုဏ်ကင်းမဲ့သည်။
- ဘဝတိ -ဖြစ်၏။
- တဿ -ထိုအတတ်ပညာတည်းဟူသောဂုဏ်ကင်းမဲ့သောသူ၏။
- ဝိသာလေန -ကြီးကျယ်သော။
- ကုလေန -အမျိုးအနွယ်ဖြင့်။
- ကိံ -အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။
- အကုလိနောပိ -အမျိုးအနွယ်ပင် ယုတ်သော်လည်း။
- ဇေနာ -လူသည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- သတ္တဉ္စော - ကျမ်းဂန်တတ်သည်။
- စေ - အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။
- ဒေဝတာဟိပိ - နတ်တို့သည်လည်း။
- ပုဇ္ဇတေ - ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆

* ဆိုရိုးစဉ်လာ၊ ထုံးတဖြာကား၊ ပညာသီလ၊ ဓိတိစသည့်၊ ဂုဏ်မှကင်းမူ၊ ထို သသူ၏၊ ဇာတ်တူကြီးမား၊ ဆွေမျိုးအားသည်၊ ကျိုးကားတစ်၊ ဘယ်ဝယ်ရှိအံ့၊ ဇာတိမျိုးဆွေ၊ ယုတ်ပချေလည်း၊ သိပ္ပေဝိဇ္ဇာ၊ တတ်တုံကမူ၊ လူမျှကိုကား၊ မဆို ထားနှင့်၊ သိကြားဗြဟ္မာ၊ ပူဇော်ရာသည်၊ မြီးစွာမှတ်တော့တနဲ့တည်း။

၇။ ရူပယောဗ္ဗနသမ္ပန္နာ၊
 ဝိသာလကုလသမ္ဘဝါ။
 ဝိဇ္ဇာဟိနာ နသောဘန္တေ၊
 နိဂန္ဓာ ဣ ကိ သုကာ။ ။

ရူပယောဗ္ဗနသမ္ပန္နာ - အဆင်းအရွယ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်ထသော။
 ဝိသာလကုလသမ္ဘဝါ - ကြီးကျယ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်ထသော။

- ဇနာ - လူတို့သည်။
- ဝိဇ္ဇာဟိနာ - အတတ်ပညာမှ ကင်းကုန်သည်။
- စေ - အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။
- နသောဘန္တေ - မတင့်တယ်ကြကုန်။
- ကိမိဝ - အဘယ်သို့နည်းဟူမူကား။
- နိဂန္ဓာ - ရနံ့မှကင်းကုန်သော။
- ကိ သုကာဣ - ပေါက်ပန်းပွင့်တို့ကဲ့သို့တည်း။ (ဝါ)လက်ပံပွင့်တို့ကဲ့သို့ တည်း။
- (တနည်း)ကိ သုကာ - ပေါက်ပန်းပွင့်၊ လက်ပံပွင့်တို့သည်။

နိဂ္ဂန္ဓာဏှာ - အဆင်းလှလျက် ရန်မှကင်းကုန်သကဲ့သို့တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၇

*မြူးစွာမှတ်ကြ၊ ရုပ်ဆင်းလှ၍၊ ငယ်လှရွယ်ပျို၊ စည်းစိမ်ဆိုလည်း၊ မလိုပြည့်
သီး၊ မျိုးဆွေကြီး၌၊ ဖြစ်ကြိုကြိုက်လည်း၊ စရိုက်ဘာသာ၊ တတ်ပညာမှ၊ ကင်း
ရှာကမူ၊ ဝဏ္ဏရောင်ဆင်း၊ ရုံးပြောင်ဝင်းလျက်၊ မသင်းတကယ်၊ ပေါက်ပွင့်နှယ်
သို့၊ လှူလယ်မဖွယ်၊ မတင့်တယ်သည်၊ ဘယ်သူကမူ မလေးတည်း။

၈။ တာရာနံ ဘူသဏံ စန္ဒော၊
နာရီနံ ဘူသဏံ ပတိ။
ပုထဗျာ ဘူသဏံ ရာဇာ၊
ဝိဇ္ဇာ သဗ္ဗဿ ဘူသဏံ။ ။

- စန္ဒော - လမင်းသည်။
- တာရာနံ - နက္ခတ်တာရာတို့၏။
- ဘူသဏံ - တန်ဆာမည်၏။
- ပတိ - လင်ယောက်ျားသည်။
- နာရီနံ - ဇနီးမိန်းမတို့၏။
- ဘူသဏံ - တန်ဆာမည်၏။
- ရာဇာ - တိုင်းကြီးသေဌ်နင်း ပြည့်ရှင်မင်းသည်။
- ပုထဗျာ - မြေအပြင်၏။
- ဘူသဏံ - တန်ဆာမည်၏။
- ဝိဇ္ဇာ - ပညာသည်။
- သဗ္ဗဿ - ခပ်သိမ်းသော သူ၏။
- ဘူသဏံ - တန်ဆာမည်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။၈

*ဘယ်သူမလေး၊ ပညာဝေး၍၊ ယှက်ထွေးများစွာ၊ ကြယ်တကာ၏၊ တန်ဆာ
ထိပ်တင်၊ လ-ဘုရင်တည့်၊ လင်သည်ယောက်ျား၊ သူ့သက်ထားသည်၊ မယား
မယ်ပျို၊ တန်ဆာဆို၏၊ မြေကိုစိုးရင်း၊ ပြည့်ရှင်မင်းလည်း၊ ခပင်းတိုင်းသူ၊ တန်
ဆာဟူ၏၊ သင်ယူထားအပ်၊ ပညာရပ်ကား၊ ခပ်သိမ်းဗိုလ်လူ၊ တန်ဆာဟူသည်၊
ဇမ္ဗူသောင်းပတ် တင့်ရွှမ်းတည်း။

၉။ မာတာ သတ္တု ပိတာ ဝေရီ၊
ယေန ဗာလော နပါဠိတော။
န သောဘတေ သဘာမဇ္ဈေ၊
ဟံသမဇ္ဈေ ဗကောယထာ။ ။

- မာတာ - မိခင်သည်။
- သတ္တု - ရန်သူမည်၏။
- ပိတာ - ဘခင်သည်။
- ဝေရီ - ရန်သူမည်၏။
- ယေန-ဟေတုနာ - အကြင်အကြောင်းကြောင့်။
- ဗာလော - သူငယ်ကို။
- တေဟိ - ထိုမိခင် ဘခင်တို့သည်။
- နပါဠိတော - အတတ်ပညာကို မသင်စေအပ်။
- တေနဟေတုနာ - ထိုအကြောင်းကြောင့်။
- မာတာ - မိခင်သည်။
- သတ္တု - ရန်သူမည်၏။
- ပိတာ - ဖခင်သည်။
- ဝေရီ - ရန်သူမည်၏။
- သော - ထိုသူငယ်သည်။
- ဟံသမဇ္ဈေ - ဟင်္သာတို့၏ အလယ်၌။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဗကော -ဗျိုင်းသည်။
 နသောဘတေယထာ-မတင့်တယ်သကဲ့သို့။
 သဘာမဇ္ဈေ -စာပွဲးသဘင်အလယ်၌။ (ဝါ) ပရိသတ်အလယ်၌။
 နသောဘတေ -မတင့်တယ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ဉ

* ဇမ္ဗူသောင်းပတ်၊ ဘ၊ မိနတ်တို့၊ ချစ်မြတ်သည်းချာ၊ သားသက်လျာအား၊
 မထားကျောင်းတွင်၊ အိမ်၌ပင်လည်း၊ မသင်မကြား၊ ပေါက်လွှတ်ထားမှု၊ သား
 ၎င်းရန်သူ၊ အစစ်ဟူ၏၊ ထိုလူသားငယ်၊ အရွယ်ကြီးမြင့်၊ လူ့သဘင့်ဝယ်၊ မတင့်
 မတယ်၊ ဟင်္သာလယ်၌၊ ဗျိုင်းနှယ်မလှ၊ အရှက်ရသည်၊ ဇက်ကျဦးခေါင်း၊ ငိုက်
 စိုက်တည်း။

၁၀။ ၀ရမေ ကော ဂုဏီ ပုတ္တော၊
 န စ မုဋ္ဌသတေဟိ ပိ။
 ဧကော စန္ဒော တမော ဟန္တိ၊
 န စ တာရဂဏေဟိပိ။ ။

ဧကော -တစ်ယောက်သော။
 ဂုဏီ -ဂုဏ်ရှိသော။
 ပုတ္တော -သားကို။
 ၀ရံ -အနည်းငယ် ချစ်မြတ်နိုးအပ်၏။
 မုဋ္ဌသတေဟိပိ -သားမိုက်တို့၏ တစ်ရာတို့ဖြင့်လည်း။
 နစပယောဇနံ -အကျိုးမရှိ။
 ဧကော -တစ်ခုသော။
 စန္ဒော -လသည်။
 တမော -အမိုက်မှောင်ကို။
 ဟန္တိ -ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

တာရဂဏေဟိပိ -နက္ခတ်တာရာအပေါင်းတို့သည်လည်း။
 တမော -အမိုက်မှောင်ကို။
 နစဟညတေ -မပယ်ဖျောက်နိုင်။ (မပယ်ဖျောက်အပ်)

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀

* ဦးခေါင်းငိုက်စိုက်၊ မဖြစ်ထိုက်တည့်၊ အလိုက်ပညာ၊ သီလာစိတိ၊ ဂုဏ်စွမ်း
 ရှိသည့်၊ ဉာဏ်ကြီးသားမွန်၊ တယောက်ချွန်မှု၊ ကဲးလွန်နှစ်ခြိုက်၊ မြတ်နိုးထိုက်
 ၏၊ သားမိုက်တစ်ရာ၊ လူ့ဗာလာကား၊ တစ်ထွာကောင်းကျိုး၊ မပေးမျိုးတည့်၊
 ရှေးရိုးထုံးစု၊ ဉာဏ်ဖြင့် ရှုလော့၊ တစ်ခု‘လ’နတ်၊ မိုက်မှောင်သတ်၏၊ နက္ခတ်
 ရာထောင်၊ မိုးဗ်လယ်ပြောင်လည်း၊ အမှောင်မခွဲ၊ မိုက်မဲးမဲးသည်၊ ခဲး၍ မှတ်
 လစ်ကြဦးလော။

၁၁။ လာလယေ ပဉ္စဝဿာနိ၊
 ဒသဝဿာနိ တာလယေ။
 ပတ္တေ တု သောဠသေ ဝဿေ၊
 ပုတ္တံ မိတ္တံ ဝ အာစရေ။

ပဏ္ဍိတော -ပညာရှိသောသူသည်။
 ပုတ္တံ -မိမိ၏ သားကို။
 ပဉ္စဝဿာနိ -ငါးနှစ်တို့ကာလပတ်လုံး။
 လာလယေ -ချော့မော့သိမ်းပိုက် အလိုလိုက်ရာ၏။
 ဒသဝဿာနိ -ဆယ်နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး။
 တာလယေ -ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍ အတတ်ပညာကို သင်စေရာ၏။
 တု -အထူးကိုမှာဆိုဦးအံ့။
 သောဠသေဝဿေ -တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်သည်။

၁၁။ ဂါထာ၌ ဖွားမြင်သည်မှ ၅ နှစ်မြောက်အထိ ၅-နှစ်အရယူ၊ ၆-နှစ်မှ ၁၅ နှစ်အထိ ၁၀-နှစ်အရယူ၊ ၂
 ရပ်ပေါင်း၊ ၁၅ နှစ်ဖြစ်၏။

ပတ္တေ -ရောက်လတ်သော်။
 ပုတ္တံ -မိမိ၏ သားကို။
 မိတ္တံ-မိတ္တံ ဣ -မိတ်ဆွေကိုကဲ့သို့။
 အာစရေ -ပြုကျင့်ပြောဆိုရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၁

* ခဲး၍ မှတ်လစ်၊ သားရင်နှစ်ကို၊ ငါးနှစ်လုံးလုံး၊ ချောမြူပြီး၍၊ ဆုံးမကြော
 သပ်၊ မွေးမြူအပ်၏၊ တစ်ရပ်တထုံး၊ ဆယ်နှစ်လုံးမူ၊ ဆုံးမကြိမ်းမောင်း၊ တံ
 ပြာချောင်းဖြင့်၊ အကြောင်းလျော်စွာ၊ ကန့်မြစ်ရာ၏၊ သက်မှာဆယ့်ခြောက်၊
 အရွယ်ရောက်က၊ မချောက်မချော့၊ လက်ကိုလျှော့၍၊ အဖျေမိတ်တန်၊ စိတ်
 ပြောင်းတန်သည်၊ ရည်မွန်သိသင့်ချိန်ရွယ်တည်း။

၁၂။ လာလနေ ဗဟဝေါ ဒေါသာ၊
 တာလနေ ဗဟဝေါ ဂုဏာ။
 တဿာ ပုတ္တဉ္စ သိဿဉ္စ၊
 တာလယေ န တု လာလယေ။

လာလနေ -ချော့မော့သိမ်းပိုက် အလိုလိုက်ခြင်း၌။
 ဗဟဝေါ -များစွာကုန်သော။
 ဒေါသာ -ဆုံးမခက်ခြင်း စသောအပြစ်တို့သည်။
 ဇာယန္တိ -ဖြစ်တတ်ကုန်၏။
 တာလနေ -ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍ အတတ်ပညာကို သင်စေခြင်း၌။
 ဗဟဝေါ -များစွာကုန်သော။
 ဂုဏာ -ဆုံးမလွယ်ခြင်း စသောဂုဏ်တို့သည်။
 ယဿာ -အကြင့်ကြောင့်။
 ဇာယန္တိ -ဖြစ်တတ်ကုန်၏။
 တဿာ -ထို့ကြောင့်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ပဏ္ဍိတော - ပညာရှိသောသူသည်။
- ပုတ္တဉ္စ - သားကိုလည်းကောင်း။
- သိဿဉ္စ - တပည့်ကိုလည်းကောင်း။
- တာလယေ - ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍ အတတ်ပညာကို သင်စေရာ၏။
- တု - ထိုမှတစ်ပါး။
- နုလာလယေ - ချော့မော့သိမ်းပိုက်၍ အလိုမလိုက်လေရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၂

* ချိန်ရွယ်သိသင့်၊ ရှေးယခင်က၊ မရင့်သက်ငယ်၊ ခြောက်နှစ်ရွယ်မှ၊ ဆယ့်ငါးနှစ်တိုင်း၊ ချော့မြူခြင်းဖြင့်၊ မတင်းမမာ၊ ဘာသာစရိုက်၊ သူ့လိုလိုက်လျက်၊ မရိုက်မနှက်၊ မဆိုရက်ကြောင့်၊ ထောင်တက်မနွံ၊ ပြောမခံပဲ၊ နှုတ်လှံထိုးပစ်၊ စသည်ပြစ်တို့၊ ဖြစ်တတ်၏ တည်း။ ကြည့်ရှုခြိမ်းခြောက်၊ ဝါး၊ ကြိမ်လောက်နှင့်၊ ကြောက်ရုံပုတ်ခတ်၊ သွန်သင်လတ်မှု၊ သားမြတ်၊ သားကောင်း၊ ဖြစ်တတ်ကြောင်းကြောင့်၊ ငယ်နှောင်းကတည်း၊ တပည့်သားမြေး၊ ချော့မမူးနှင့်၊ ခွင့်ရေးအထိုက်၊ လိုမလိုက်ပဲ၊ ရိုက်ပုတ်သေဝပ်၊ ဆုံးမအပ်သည်၊ စောင့်ကြပ်မကွာအမြဲတည်း။

၁၃။ ကေနာပိ သုဝက္ခေန၊
 ပုပ္ဖိတေန သုဂန္ဓိနာ။
 ဝါသိတံ ယ ဝနံ သဗ္ဗံ၊
 သုပုတ္တေန ကုလံယတာ။ ။

- ကေနာပိ - တစ်ပင်လည်းဖြစ်သော။
- ပုပ္ဖိတေန - ကောင်းစွာပွင့်ခြင်းရှိသော။
- သုဂန္ဓိနာ - ကောင်းသောရနံ့ရှိသော။
- သုပုတ္တေန - သရက်စသော ကောင်းသောသစ်ပင်ဖြင့်။

၁၃။ -ဝါသိတံ ယ-၌ ဝါသိတံ အထု ပုဒ်ဖြစ်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဝါသိတံ - ထုံအပ်သော။
- သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော။
- ဝနံ - တောသည်။
- အဿယထာ - ဖြစ်သကဲ့သို့။
- တထာ - ထို့အတူ။
- ဧကေနာပိ - တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော။
- သုပုတ္တေန - ဂုဏ်ရှိသောသားကောင်းဖြင့်။
- ဝါသိတံ - ထုံအပ်သော။
- သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော။
- ကုလံ - အမျိုးသည်။
- အဿ - ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၃

* စောင့်ကြပ်မကွာ၊ ဆုံးမပါမှ၊ ပညာသိပ္ပံ၊ မြတ်သီလနှင့်၊ ပြည့်ဝသားသမီး၊ တစ်ယောက်တည်းဖြင့်၊ စပ်နီးမျိုးဆွေ၊ ဂုဏ်သရေဖြင့်၊ ရှမ်းဝေလွမ်းထပ်၊ ထုံစေအပ်၏၊ တောရပ်မြိုင်ခွင်၊ သစ်တစ်ပင်လျက်၊ ယှက်တင်ကိုင်းခက်၊ ပွင့်ပန်းနှက်၍၊ သင်းလျက်မွှေးကြိုင်၊ ရနံ့လှိုင်မှု၊ တစ်ဂနိုင်လုံး၊ ရနံ့ဖုံးသည်၊ ထုံးပုံသို့ နှယ်တနဲ့တည်း။

၁၄။ ဧကဿာပိ ကုဝက္ခဿ၊
ကောဋ္ဌရဋ္ဌေန အဂ္ဂိနာ။
ဒယုတေ ဟိ ဝနံ သဗ္ဗံ၊
ကုပုတ္တေန ကုလံ ယထာ။ ။

- ဟိ - အဆုံးအဖြတ်ကို ဆိုဦးအံ့။
- ဧကဿာပိ - တစ်ပင်လည်းဖြစ်သော။
- ကုဝက္ခဿ - စက်ဆုတ်အပ်သောသစ်ပင်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ကောဋ္ဌရဋ္ဌေန - အခေါင်း၌တည်သော။
- အဂ္ဂိနာ - မီးသည်။
- သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော။
- ဝနံ - တောကို။
- ဒယုတေယထာ - လောင်ကျွမ်းအပ်သကဲ့သို့။
- တထာ - ထိုအတူ။
- ဧကေနာပိ - တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော။
- ကုပုတ္တန - စက်ဆုပ်အပ်သောသားမိုက်သည်။
- သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော။
- ကုလံ - အမျိုးကို။
- ဒယုတေ - လောင်ကျွမ်းအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၄

* ထုံးပုံသို့နယ်၊ တောကြီးလယ်၌၊ တစ်မယ်သစ်ခြောက်၊ အခေါင်းပေါက်၌၊
တည်ရောက်ထီးထီး၊ တစ်ခုမီးသည်၊ တောကြီးအားလုံး၊ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်း
အောင်၊ အဆုံးတိုင်ပေ၊ လောင်ကျွမ်းစေသို့၊ မျိုးဆွေပုံတွင်း၊ ပညာကင်းသည့်၊
သားချင်းပေါက်ဖော်၊ တစ်ယောက်ပေါ်မူ၊ ဆွေတော်မျိုးတူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊
ပူပန်ကြောင့်ကြ၊ မချမ်းမြသည့်၊ ဒုက္ခထန်သည်၊ သောကမီးသည်၊ ဟီးဟီးနေ
စဉ် လောင်ကျွမ်းတည်း။

၁၅။ ဒုရတော သောဘတေ မူဇ္ဇော၊
လမ္မမာန ပဇ္ဇာ ဝုတော။
တာဝဉ္စ သောဘတေ မူဇ္ဇော၊
ယာဝ ကိဉ္စိ နဘာသတေ။ ။

လမ္မမာန ပဇ္ဇာ - တွဲလျားကျသော ပုဆိုးရှည်ဖြင့်ဝတ်ဆင်ဖုံးလွှမ်းအပ်
သော။

- မူဠော -လူမိုက်သည်။
- ဒုရတော -အဝေးမှ။
- သောဘတေ -တင့်တယ်၏ ။
- မူဠော -လူမိုက်သည်။
- ယာဝ -အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။
- ကိဉ္စိ -တစ်စုံတစ်ခုသော စကားကို။
- နဘာသတေ -မပြောဆိုသေး။
- တာဝဉ္စ -ထိုမပြောဆိုသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။
- သောဘတေ -တင့်တယ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၅

*နေ့စဉ်လောင်ကျွမ်း၊ လူ့ဟောရမ်းသည်၊ ကွာလှမ်းပညာ၊ ရှင်းဗလာကြောင့်၊
နက္ခာတန်ဖိုး၊ တန်ဆာမျိုးကို၊ တန်ခိုးဂုဏ်တင်၊ ဝတ်စားဆင်လည်း၊ ဝေးမြင်
လျော်သင့်၊ နီးမတင့်တည့်၊ သဘင့်ဌာန၊ လူ့လယ်ကျက၊ စကားမဆို၊ ကာလ
ထိုမျှ၊ တောက်စိုပပ၊ တင့်တယ်လှ၏၊ ဆိုကစကား၊ ရယ်ဖွယ်များသည်၊ မှား
မှားချွတ်ချွတ်လုံးလုံးတည်း။

၁၆။ ဝိသတော အမတံ ဂါယံ၊
အမေဇ္ဈာအပိ ကဉ္စနံ။
နိစတော ဥက္ကမာ ဝိဇ္ဇာ၊
ထီရတံ ဒုက္ကလာအပိ။ ။

- ဝိသတော -အဆိပ်မှ။
- အမတံ -အမြိုက်ဆေးကို။
- ဂါယံ -ယူအပ်၏ ။
- အမေဇ္ဈာအပိ -တံမြက်ချေးစွန့်ရာ အရပ်မှလည်း။
- ကဉ္စနံ -ရွှေကို။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဂါယံ -ယူအပ်၏။
- နိစတော -ယုတ်နိမ့်သော အမျိုးရှိသော သူ့ထံမှလည်း။
- ဥက္ကမာ -မြတ်သော။
- ဝိဇ္ဇာ -အတတ်ပညာကို။
- ဂါယာ -ယူအပ်၏။
- ဒုက္ကုလာအပိ -ဆင်းရဲသောအမျိုးမှလည်း။
- ထိရတနံ -မိန်းမရတနာကို။
- ဂါယံ -ယူအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၆

*မှားချွတ်မလွဲ၊ သတိစွဲကြ၊ အမြဲနေရေး၊ မသေဆေးကို၊ သေဘေးဆောင်
နှင်း၊ အဆိပ်တွင်းမှ၊ ထင်လင်းနှစ်ခြိုက်၊ ထုတ်ယူထိုက်၏၊ ပန်းမှိုက်စွန့်အပ်၊
ထိုအရပ်မှ၊ ရောင်လျှပ်ရွေ့ကို၊ ထုတ်ယူဆို၏၊ မစိုခြောက်မိုး၊ လူဆင်းရဲမှ၊ နက်
နဲမြတ်စွာ၊ တတ်ဝိဇ္ဇာကို၊ လေ့လာဆည်းကပ်၊ ထုတ်ယူအပ်၏၊ တစ်ရပ်မှတ်စွဲ၊
မျိုးညွှံ့ထဲမှ၊ ကံထိုက်ကညာ၊ ရတနာကို၊ ကောင်းစွာယူတောင်း၊ သုံးထိုက်
ကောင်းသည်၊ အပေါင်းမှတ်လေကြကုန်တည်း။

၁၇။ ဥဿဝ ဗျသနေစေ၊
ဒုဗ္ဗိက္ခေ သတ္တဝိဂ္ဂဟေ။
ရာဇဒွါရေ သုသာနေစ၊
ယော တိဋ္ဌတိ သဗန္ဓဝေါ။ ။

- ယော -အကြင်သူသည်။
- ဥဿဝ -ပြည့်စုံသောအခါ၌လည်းကောင်း၊
- ဗျသနေစေ -ပျက်စီးသောအခါ၌လည်းကောင်း၊
- ဒုဗ္ဗိက္ခေ -ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးအစာရှားသောအခါ၌လည်းကောင်း၊
- သတ္တဝိဂ္ဂဟေ -ရန်သူတို့နှင့်တကွ ငြင်းခုံသောအခါ၌လည်းကောင်း။

- ရာဇဒါရေစ -မင်းအိမ်သို့ရောက်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊
- သုသာနေစ -သူကောင်ကို မီးသဂြိုဟ်ရာအရပ်၌လည်းကောင်း၊
- တိဋ္ဌတိ -အဖော်ဖြစ်၍ တည်၏ ။
- သ-သော -ထိုသူသည်။
- ဗန္ဓဝေါ -မိတ်ဆွေမည်သည်သာလျှင်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၇

*မှတ်သုံးတမူ၊ အကြင်သူကား၊ ညွန့်လူဆပွား၊ ဥစ္စာများနှင့်၊ ပျက်ပြားခိုက်ခါ၊
ငတ်မွတ်ခါတည့်၊ ဖြစ်ရာခိုက်ရန်၊ မင်းစိုးဌာန်နှင့်၊ သုသာန်တစ၊ ရောက်ကာလ
၌၊ တက္ကမက္ကာ၊ ထပ်တူပါ၏၊ မှန်စွာထိုသူ၊ မိတ်ကောင်းဟူသည်၊ ကြွင်းလူမိတ်
ပျက်၊ မိတ်ညာတည်း။

၁၈။ ပရောက္ခေ ကိစ္စဟန္တာရံ၊
ပစ္စက္ခေ ပိယဝါဒိနံ။
ဝဇ္ဇယေ တာဒိသံ မိတ္တံ၊
ဝိသကုမ္ဘံ ပယောမုခံ။

- ပရောက္ခေ -မျက်ကွယ်၌။
- ကိစ္စဟန္တာရံ -အကျိုးကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။
- ပစ္စက္ခေ -မျက်မှောက်၌။
- ပိယဝါဒိနံ -ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုတတ်သော။
- ဇနံ -လူကို။
- ဝဇ္ဇယေ -ရှောင်ကြဉ်ရာ၏ ။
- ပယောမုခံ -နှုတ်ခမ်း၌ နို့ရည်လိမ်းကျခြင်းရှိသော။
- ဝိသကုမ္ဘံ -အဆိပ်အိုးသဘောကဲ့သို့။
- ဌိတံ -တည်သော။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

တားဒိသံ -ထိုသို့သဘောရှိသော။
 မိတ္တံ -မိတ်ဆွေကို။
 ဝဇ္ဇယေ -ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀

* မိတ်ပျက်, မိတ်ညာ၊ မျက်ကွယ်ရာ၌၊ မရှာကောင်းကျိုး၊ ဖျက်စမျိုးဟု၊ ဆို
 ရိုးစဉ်လျောက်၊ ရှိမပျောက်တည့်၊ မျက်မှောက်ဟန်ပို၊ ချစ်ဖွယ်ဆို၏။ ထိုသူမျိုး
 အား၊ ဝေးရှောင်ရှားလော့၊ ရှေ့ကားကောင်းမြက်၊ နောက်တွင်ဖျက်ကြောင့်၊
 မိတ်ပျက်မိတ်စုတ်၊ ယင်းသူယုတ်ကို၊ နှုတ်ခမ်းပတ်လည်၊ နို့ရည်လိမ်းဆိုး၊ အ
 ဆိပ်အိုးသို့၊ စိုးစဉ်းမကပ်၊ ရှောင်ကြဉ်အပ်သည်၊ ကြပ်ကြပ်သတိမြဲ၊ စေတည်း။

၁၉။ သင်္ကိ ဒုဋ္ဌဉ္စ မိတ္တံ ယော၊
 ပုန သန္ဓာ တု မိစ္ဆတိ။
 သမစ္စု မုပဂဏ္ဍာတိ၊
 ဂပ္ပ မ.သတရီ ယထာ။

ယော -အကြင်သူသည်။
 သင်္ကိ -တစ်ကြိမ်။
 ဒုဋ္ဌဉ္စ -ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုအပ်သော။
 မိတ္တဉ္စ -မိတ်ဆွေကိုလည်း။
 ပုန -တစ်ဖန်။
 သန္ဓာတု -ဆက်စပ်ခြင်းငှာ။
 မိစ္ဆတိ -အလိုရှိ၏။
 သ-သော -ထိုသူသည်။
 မစ္စု -သေမင်းကို။
 ပုဂဏ္ဍာတိ -ကပ်၍ ယူတတ်၏။

၁၀။ ကာရိယဟန္တာရံ-လည်း ဖြစ်နိုင်၏။

- ကိမိဝ -အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။
- အဿတရီ -အဿတိုရ်မျိုးသည်။
- ဂဗ္ဘံ -ကိုယ်ဝန်ကို။
- ဂဏှာတိယထာ -ယူသကဲ့သို့တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၉

*သတိမြူးစေ၊ မပေါ့လေနှင့်၊ မိတ်ဆွေစင်စစ်၊ အမှန်ဖြစ်လည်း၊ တဆစ်ကျေးဇူး၊ ဖျက်ဆီးဘူးလျက်၊ ကူးလူးတစ်ဖန်၊ ပေါင်းယှက်ပြန်၍၊ ဆက်ဆံခြင်းငှာ၊ လိုရှိပါက၊ ပမာတိုသူ၊ စွဲယူကိုယ်ဝန်၊ ကင်းပုဇွန်သို့၊ အလွန်တူခြင်း၊ ရှင်သေမင်းကို၊ ခေါ် သွင်းသောပုံ၊ တူကြကုန်သည်၊ တုန်ရီကြောက်ဖွယ်၊ အခင်းတည်း။

၂၀။ န ဝိဿသေ အဝိဿတ္တံ၊
 မိတ္တဉ္စာပိ န ဝိဿသေ။
 ကဒါစိ ကုပိတံ မိတ္တံ၊
 သဗ္ဗဒေါသံ ပကာသယေ။

- အဝိဿတ္တံ -ချစ်ကျွမ်းမဝင်သင့်သော။
- ဇနံ -လူကို။
- နဝိဿသေ -ချစ်ကျွမ်းမဝင်ရာ။
- အဝိဿတ္တံ -ချစ်ကျွမ်းမဝင်သင့်သော။
- မိတ္တဉ္စာပိ -မိတ်ဆွေကိုလည်း။
- နဝိဿသေ -ချစ်ကျွမ်းမဝင်ရာ။
- ကုပိတံ -အမျက်ထွက်သော။
- မိတ္တံ -မိတ်ဆွေသည်။
- ကဒါစိ -တစ်ရံတစ်ခါ။

၁၉။ အဿတရီ-ကို ဋီကာ၌ ကတ္တရီ၊ ကင်းပုဇွန်(ဝါ)လယ်ပုဇွန်ဟုဖွင့်၏။ အဿတိုရ်မြင်း မဟုတ်ဟုလည်း မှာ၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

သဗ္ဗဒေါသံ - အလုံးစုံ လျှို့ဝှက်အပ်သောအပြစ်ကို။
 ပကာသယေ - ထင်လင်းဖော်ခါ ပြတတ်ပါ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၀

*ကြောက်ဖွယ်အခင်း၊ မချစ်ရင်းတည့်၊ ယင်းသည့်သူကို၊ မကျွမ်းလို့နှင့်၊ ကြည်ညိုချစ်ပေါင်း၊ မိတ်ဆွေဟောင်းလည်း၊ သွန်လောင်းလွှဲပုံ၊ လွန်မယုံနှင့်၊ ခိုက်တုံမသင့်၊ စိတ်မျက်လင့်မှု၊ ကွယ်ဖင့်မချန်၊ လျှို့ဝှက်တန်၏၊ မတန်၏ ဟု၊ သတိမထား၊ မစဉ်းစားပဲ၊ ဖော်ကြားထုတ်ဆို၊ သိပ်မသိုသည်၊ ဗိုလ်လူ့အလယ်၊ ဘွင်းဘွင်းတည်း။

၂၁။ ဇာနိယာ ပေသနေ ဘစွေ၊
 ဗန္ဓဝေ ဗျသနာဂမေ။
 မိတ္တဉ္ဇာ၊ ပဒိကာလေစ။
 ဘရိယဉ္ဇ ဝိဘဝက္ခယေ။ ။

ဘစွေ - ကျေးကျွန်တို့ကို။
 ပေသနေ - စေခိုင်းသောအခါကာလ၌။
 ဇာနိယာ - ကောင်း၊ မကောင်းကို သိရာ၏။
 ဗန္ဓဝေ - ညီအစ်ကို စသော ဆွေမျိုးတို့ကို။
 ဗျသနာဂမေ - ရောဂဗျသနစသည်သို့ ရောက်သောအခါကာလ၌။
 ဇာနိယာ - ကောင်း၊ မကောင်းကို သိရာ၏။
 မိတ္တဉ္ဇာ - မိတ်ဆွေကိုလည်း။
 အာပဒိကာလေစ - ဘေးရန်ရောက်သောအခါကာလ၌လည်း။
 ဇာနိယာ - ကောင်း၊ မကောင်းကို သိရာ၏။
 ဘရိယဉ္ဇ - မယားကိုလည်း။
 ဝိဘဝက္ခယေ - ဥစ္စာပစ္စည်း ပျက်စီးသောအခါကာလ၌။
 ဇာနိယာ - ကောင်း၊ မကောင်းကို သိရာ၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၁

* လူ့လယ်ဘွင်းဘွင်း၊ ကျွန်သင်းပင်းကို၊ မှုခင်းပေါက်ပေါ်၊ စေခိုင်းသော်မှ၊
ဆွေတော်မျိုးစပ်၊ ရောဂါကပ်မှ၊ နီးစပ်ပေါက်ဖော်၊ ဘေးရန်ပေါ်မှ၊ တူပျော်
သက်ထား၊ ကိုယ့်မယားကို၊ ပျက်ပြားစည်းစိမ်၊ အခိုက်ကြိမ်မှ၊ တိမ်၊ နက်ကျိုး
ကြောင်း၊ ကောင်း၊ မကောင်းကို၊ အပေါင်းလူတို့ သိရာတည်း။

၂၂။ ဥပကာရဂ္ဂဟိတေန၊
သတ္တုနာသတ္တုမု ဒ္ဒရေ။
ပါဒလဂ္ဂံ ကရဋ္ဌေန၊
ကဏ္ဍကေနေဝ ကဏ္ဍကံ။

ဥပကာရဂ္ဂဟိတေန -ကျေးဇူးပြုသဖြင့် ယူအပ်သော။
သတ္တုနာ -ရန်သူတစ်ယောက်ဖြင့်။
သတ္တု -ရန်သူတစ်ယောက်ကို။
ဥဒ္ဒရေ -ပယ်ထုတ်ရာဇွဲ။
ကရဋ္ဌေန -လက်၌တည်သော။
ကဏ္ဍကေန -ဆူးဖြင့်။
ပါဒလဂ္ဂံ -ခြေ၌စူးသော။
ကဏ္ဍကံ -ဆူးကို။
ဥဒ္ဒရတိဏ္ဏ -ထုတ်ပယ်သကဲ့သို့တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၂

* လူတို့သိရာ၊ နည်းတဖြာကား၊ ခြေမှာစိုက်စူး၊ တစ်ချောင်းဆူးကို၊ ကြပ်ပူး
လက်ကြား၊ ဆူးတစ်ပါးဖြင့်၊ ပယ်ရှားထုတ်ခွာ၊ ပုံပမာသို့၊ ကိုယ့်မှာရန်သူ၊ တစ်
ဦးလူကို၊ ကြည်ဖြူလေးမြတ်၊ သွေးဆောင်အပ်သော၊ တစ်ရပ်ရန်သူ၊ တစ်ပါး
လူဖြင့်၊ ဉာဏ်ကူးလွဲဟပ်၊ ထုတ်ခွါအပ်သည်၊ ယှဉ်ကပ်ပုံတူပုဏ္ဏိတ်တည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

၂၃။ န မိတ္တံ ကောစိ ကဿစိ၊
 န ကောစိ ရိပု ကဿစိ။
 ကာရဏေန ဟိ ဉာယတိ၊
 မိတ္တာနိစ ရိပု တထာ။ ။

- ကောစိ -တစ်စုံတစ်ယောက်သော။
- ဇေနာ -လူသည်။
- ကဿစိ -တစ်စုံတစ်ယောက်သော။
- ဇနဿ -လူ၏ ။
- မိတ္တံ -မိတ်ဆွေသည်။
- န -မဟုတ်။
- ကောစိ -တစ်စုံတစ်ယောက်သော။
- ဇေနာ -လူသည်။
- ကဿစိ -တစ်စုံတစ်ယောက်သော။
- ဇနဿ -လူ၏ ။
- ရိပု -ရန်သူသည်။
- န -မဟုတ်။
- ဟိ -မှန်စွာ။
- ဇေနာ -လူသည်။
- ကာရဏေန -ပြောဆိုသောအကြောင်းအားဖြင့်။
- မိတ္တာနိစ -မိတ်ဆွေတို့ကိုလည်း။
- ဇာနာတိ -သိရ၏ ။
- တထာ -ထိုအတူ။
- ကာရဏေန -ပြောဆိုသောအကြောင်းအားဖြင့်။
- ရိပုစ -ရန်သူတို့ကိုလည်း။
- ဉာယတိ -သိရ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၃

* ယှဉ်ကပ်ပုံတူ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကူလော့၊ လူသည်တစ်ယောက်၊ လူတစ်ယောက်၏ ၊
ကြောင်းထောက်ကင်းလစ်၊ မိတ်မဖြစ်ခွဲ၊ ကြောင်းမဲ့ရန်သူ၊ မဖြစ်ဟူ၏ ၊ ရန်သူ
နှင့်မိတ်၊ အကြောင်းဟိတ်ဖြင့်၊ ခွဲစိတ်ဤလူ၊ ငါ့ရန်သူတည့်၊ ဤလူကားမိတ်၊
ဉာဏ်လွှာစိတ်လော့၊ နိမိတ်မကင်း တန်ရာဘူး။

၂၄။ ဒုဇ္ဇနော ပိယဝါဒီစ၊
နေတံ ဝိဿာသကာရဏံ။
မဓု တိဋ္ဌတိ ဇိဝုဂ္ဂေ၊
ဟဒယေ ဟု ဟလာဟလံ။ ။

- ယတော - အကြင့်ကြောင့်။
- အယံ - ဤသူသည်။
- ဒုဇ္ဇနော - ဖျက်ဆီးတတ်သော သူလည်းဖြစ်၏ ။
- ပိယဝါဒီစ - ချစ်ဖွယ်သောစကားကိုလည်း ပြောဆိုတတ်၏ ။
- တေံ - ဤအကြောင်းနှစ်မျိုးသည်။
- ဝိဿာသကာရဏံ - အကျွမ်းဝင်သင့်သောအကြောင်းသည်။
- န - မဟုတ်။
- ယတော - အကြင့်ကြောင့်။
- အဿ - ထိုသူ၏ ။
- ဇိဝုဂ္ဂေ - လျှာဖျား၌။
- မဓု - ပျားသည်(ဝါ)အချိုသည်။
- တိဋ္ဌတိ - တည်၏ ။
- တု - စင်စစ်ကား။
- အဿ - ထိုသူ၏ ။
- ဟဒယေ - အတွင်းနှလုံးသား၌။
- ဟလာဟလံ - လတ်တလော သေစေတတ်သောအဆိပ်သည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

တိဋ္ဌတိ -တည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၂၄

* နိမိတ်မကွာ၊ လူယုတ်မာကား၊ သာယာချစ်ဖွယ်၊ စကားကြွယ်၏၊ အကယ်မူ
ကား၊ မယုံစားနှင့်၊ ငနားလူအို၊ စကားချိုလည်း၊ မလိုစိတ်ဝယ်၊ အဆိပ်နှယ်
တည့်၊ ကြောက်ဖွယ်ထို့ကြောင့်၊ မယုံကောင့်သည်၊ မယောင့်မမှားစေသတည်း။

၂၅။ ဒုဇ္ဇနော ပရိဟန္တဗ္ဗော၊
ဝိဇ္ဇာယာ . လင်္ကတောပိ သံ။
မဏိနာ ဘူသိတော သပ္ပေါ၊
ကိမေ . သော နဘယံ ကရော။ ။

- ဝိဇ္ဇာယ -အတတ်ပညာဖြင့်။
- အလင်္ကတောပိ -တန်ဆာဆင်ယင်အပ်သော်လည်း။
- ဒုဇ္ဇနော -လူယုတ်ကို။
- သံ -ကောင်းစွာ။
- ပရိဟန္တဗ္ဗော -စွန့်ပစ်အပ်၏။
- သပ္ပေါ -မြေကို။
- မဏိနာ -ပတ္တမြားဖြင့်။
- ဘူသိတော -တန်ဆာဆင်ယင်အပ်သည်။
- စေ -အကယ်၍ဖြစ်အံ့။
- ဝေသတိပိ -ဤသို့ပတ္တမြားဖြင့် တန်ဆာဆင်ယင်အပ်သော်လည်း။
- သော -ဤမြေသည်။
- ကိ နဘယံကရော -အဘယ်မှာ ဘေးကို မပြုပဲ ရှိပေအံ့နည်း။
- ဘယံကရောဓေ -ဘေးကို ပြုမည်သာလျှင်တည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၅

*မယောင်မမှား၊ သတိထားလော့၊ စီးပွားကျိုးဖျက်၊ လှူပေါ့ပျက်ကား၊ အနန္တာ
တတ်၊ ပညာရပ်ဖြင့်၊ ဆင်လတ်တန်ဆာ၊ ရှိစေကာလည်း၊ စွန့်ခွာသူကောင်း၊
ယှက်မပေါင်းတည့်၊ အကြောင်းစံတူ၊ ပမာမူကား၊ ပတ္တမြားဆင်၊ နဂါးပင်
လည်း၊ များဖျင်မချမ်း၊ ဘေးဘယမ်းကို၊ ကြမ်းတမ်းဘယ်နဲ့၊ မပြုအံ့နည်း၊ ပြု
အံ့သည်သာ၊ လန့်ဖွယ်ရာကို၊ ယုတ်မာလူမိုက်နည်းတူတည်း။

၂၆။ သပေါ ကူရော ခလော ကူရော၊
သပ္ပိ ကူရတရော ခလော။
မန္တော . သဓိဝသော သပေါ၊
ခလော ကေန နိဝါယျတေ။ ။

- သပေါ -မြေသည်။
- ကူရော -ကြမ်းကြုတ်၏။
- ခလော -လူယုတ်သည်။
- ကူရော -ကြမ်းကြုတ်၏။
- သပ္ပိ -မြေထက်။
- ခလော -လူယုတ်သည်။
- ကူရတရော -သာလွန်၍ ကြမ်းကြုတ်၏။
- သပေါ -မြေကို။
- မန္တောသဓိဝသော -မန္တန်ဆေးဝါးတို့ဖြင့် အလေ့အလာပြုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏
- ခလော -လူယုတ်ကို။
- ကေန -အဘယ်ဝတ္ထုဖြင့်။
- နိဝါယျတေ -တားမြစ်နိုင်တုံအံ့နည်း။

၂၆။ နိဝါယျတေ၊ နိ-ပုဗ္ဗ, ဝရ-ဓာတ်၊ ဝါရဏတ္ထ-ကြား၊ ကမ္မတ္တံ၌ သက်သော ယ-ပစ္စည်းနှင့်ဓာတုန် ရ-ကို
ယ-ပြု၊ ဒေ့ဘော်ပြု၊ ဝုဒ္ဓိပြု၍ပြီးစေ။ [တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္ထံ သဓာတုန္တဿ။]

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၆

*လူမိုက်နည်းတူ၊ မြေသည်မူလည်း၊ မျက်ထူကြမ်းမာန်၊ စိတ်ခက်ထန်၏၊ မိုက်
သန်လူယုတ်၊ စိတ်ကြမ်းကြုတ်၏၊ ချွတ်ချယ်မြေ့ထက်၊ လူမိုက်ခက်၏၊ မာန်
တက်မြေအား၊ မန္တရားနှင့်၊ ဆေးဝါးသွင်းခါ၊ နိုင်စေရာ၏၊ ယုတ်မာလူမိုက်၊
ဘယ်ဆေးတိုက်၍၊ စရိုက်ကူးပြောင်း၊ နှလုံးကောင်းအောင်၊ နည်းကောင်း
ဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။

၂၇။ နခိနဉ္စ နဒိနဉ္စ၊
သိဂီနံ သတ္တပါဏိနံ။
ဝိဿာသော နေဝကာတဗ္ဗော၊
ထီသု ရာဇကုလေသုစ။ ။

- နခိနဉ္စ - ခြေသည်း၊ လက်သည်းတည်းဟူသောလက်နက်ရှိကုန်
သော ခြင်္သေ့၊ ကျား စသော သတ္တဝါမြစ်တို့ကိုလည်း
ကောင်း။
- နဒိနဉ္စ - အ၊ ယဉ်စီးမီး စီးဆင်းကုန်သောမြစ်တို့ကိုလည်းကောင်း
- သိဂီနဉ္စ - ဦးချိုရှိသောကျွန်းစားစသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း
- သတ္တပါဏိနံ - လက်နက်လက်၌ရှိကုန်သော သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊
- ထီသုစ - မိန်းမတို့၌လည်းကောင်း။
- ရာဇကုလေသုစ - မင်းမျိုးတို့၌လည်းကောင်း။
- ဝိဿာသော - အကျွမ်းဝင်ခြင်းကို။
- နေဝကာတဗ္ဗော - မပြုအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၇

* နည်းကောင်းတစ်ချက်၊ မှတ်ယူကျက်လော့၊ လက်သည်း၊ ခြေသည်း၊ ထား
သိုပြီးသည့်၊ ကျားကြီးသစ်ဆိုး၊ ခြင်္သေ့မျိုးကို၊ ကောင်းနိုးစိတ်ထင်၊ ကျွမ်းမဝင်

၂၇။ ဂါထာသည် အလင်္ကာနည်းအားဖြင့် ဝိဘတ်အစဉ်ပျက်သောကြောင့် အတ္ထဘဂ္ဂရီတိဒေါသရောက်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

နှင့်၊ အယှဉ်ထန်ပြင်း၊ သွင်သွင်ဆင်းသည့်၊ ယင်းသည့်မြစ်မှူး၊ ယုံမကူးနှင့်၊ ဦး
ချိုလက်စွဲ၊ နွားစိုက်ကျွေးသို့၊ တင့်ရဲနီးစပ်၊ ချဉ်းမကပ်နှင့်၊ ခပ်သိမ်းဇာတ်ခြား၊
မိန်းမသားနှင့်၊ မင်းအားရှောင်ကြဉ်၊ ကျွမ်းမဝင်ပဲ၊ ချစ်ကြင်မစပ်၊ ရှောင်ဖဲ
အပ်သည်၊ မြဲကြပ်သတိရှိစေသတည်း။

၂၀။ ဟတ္ထိ ဟတ္ထသဟယောန၊
သတဟတ္ထေန ဝါဇိနော။
သီဂီနော ဒသဟတ္ထေန၊
ဌာနစာဂေန ဒုဇ္ဇနော။ ။

- ဟတ္ထိ -ဆင်တို့ကို။
- ဟတ္ထသဟယောန -အတောင်တစ်ထောင်ဖြင့်။
- ပရိဟန္တဗ္ဗာ -ရှောင်ကွင်းအပ်ကုန်၏။
- ဝါဇိနော -မြင်းတို့ကို။
- သတဟတ္ထေန -အတောင်တစ်ရာဖြင့်။
- ပရိဟန္တဗ္ဗာ -ရှောင်ကွင်းအပ်ကုန်၏။
- သီဂီနော -ဦးချိုရှိသော ကျွဲနွားစသော သတ္တဝါတို့ကို။
- ဒသဟတ္ထေန -ဆယ်တောင်ဖြင့်။
- ပရိဟန္တဗ္ဗာ -ရှောင်ကွင်းအပ်ကုန်၏။
- ဒုဇ္ဇနော -လူယုတ်ကို။
- ဌာနစာဂေန -အမြဲနေသောနေရာကို စွန့်သဖြင့်။
- ပရိဟန္တဗ္ဗာ -ရှောင်ကွင်းအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၀

* သတိရှေ့တင်၊ သက်ရှိဆင်ကို၊ ဖဲကြဉ်ရှောင်ခွါ၊ ကိုက်ငါးရာမှ၊ မြင်းမှငါး
ဆယ်၊ ရှောင်ဖယ်ကွင်းပတ်၊ ဦးချိုစွပ်သည့်၊ သတ္တဝါကောင်၊ ဆယ်တောင်ခွါ
လော့၊ ယုတ်မာလူမိုက်၊ ဒုစရိုက်ကို၊ မြဲစိုက်ရပ်ရွာ၊ နီးကပ်ရာမှ၊ ခွါရှောင်ဖဲ

လှန်၊ မဆက်ဆံနှင့်၊ ဆိပ်ထန်မြွေနှယ် မယွင်းတည်း။

၂၉။ အာပဒတ္တိ ဓနံ ရက္ခေ၊
ဒါရံ ရက္ခေ ဓနေဟိပိ။
အတ္တနံ သတတံ ရက္ခေ၊
ဒါရေဟိပိ ဓနေဟိပိ။ ။

အာပဒတ္တိ	-ဘေးရန်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ။
ဓနံ	-ဥစ္စာကို။
ရက္ခေ	-စောင့်ရှောက်ရာ၏။
ဒါရံ	-မယားကို။
ဓနေဟိပိ	-ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ထက်လည်း။
ရက္ခေ	-စောင့်ရှောက်ရာ၏။
အတ္တနံ	-မိမိကိုယ်ကို။
သတတံ	-အမြဲ။
ဒါရေဟိပိ	-မယားတို့ထက်လည်းကောင်း။
ဓနေဟိပိ	-ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ထက်လည်းကောင်း။
ရက္ခေ	-စောင့်ရှောက်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၂၉

*မြွေနှယ်မယွင်း၊ နှလုံးသွင်း၍၊ ကိုယ်တွင်းဘေးဒဏ်၊ ပြင်ပရန်ကို၊ တွန်းလှန်
ဖို့ရေး၊ ဥစ္စာကြေးကို၊ အလေးဂရု ထိန်းသိမ်းပြုလော့၊ သူ့ထက်မယား၊ စောင့်
ရှောက်များ၍၊ မယားဥစ္စာ၊ ယင်းနှစ်ဖြာထက်၊ အခါခပ်သိမ်း၊ ကိုယ်ကိုထိန်း
မှ၊ မလိမ်းအပြစ်၊ ဘေးရန်နှစ်မည်၊ မလစ်မလပ်စေသတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၃၀။ ပရဒါရံ ပရဒဗ္ဗံ၊
 ပရိဝါဒံ ပရဿစ။
 ပရိဟာသံ ဂုရုဋ္ဌာနေ၊
 စာပလျဉ္စ ဝိဝဇ္ဇယေ။ ။

ပရဒါရံစ - သူတစ်ပါး၏ မယားကိုလည်းကောင်း။
 ပရဒဗ္ဗံစ - သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း။
 ပရဿ - သူတစ်ပါး၏ ။
 ပရိဝါဒံစ - ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ပရိဟာသံစ - ပျက်ရယ်ပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ဂုရု-ဂုရုနော - မိဘစသော အလေးပြုအပ်သောသူ၏ ။
 ဋ္ဌာနေ - စီရင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောအရာ၌။
 စာပလျဉ္စ - လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။
 ဝိဝဇ္ဇယေ - ရှောင်ကြဉ်ရာ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၀

* မလစ်မလပ်၊ သတိချုပ်၍၊ မစပ်ကွာခြား၊ သူတစ်ပါး၏၊ မယားဥစ္စာ၊ ဝေးဝေးခွာလော့၊ ရှည်ကြာမတု၊ အချစ်မဲ့သည်၊ ကဲ့ရဲ့စကား၊ မပြောကြားနှင့်၊ တရားပြယ်ပြယ်၊ ရှက်ကြောက်ဖွယ်လည်း၊ ပျက်ရယ်စကား၊ မဆိုငြားနှင့်၊ ကျောက်သားတန္န၊ အလေးပြုသည့်၊ ကျေးဇူးအရှင်၊ သခင်မိဘ၊ စသည်ရှေ့မှောက်၊ ခစားရောက်သော်၊ လျှပ်ပေါ်လပ်လပ်၊ မပြုအပ်သည်၊ ပျပ်ဝပ်ရိသေရှိစေတည်း။

၃၁။ စဇေ ဧကံ ကုသဿ.တ္ထေ၊
 ဂမဿ.တ္ထေ ကုလံ စဇေ။
 ဂါမ ဇနုပဒဿ.တ္ထေ။

အတ္တတ္ထေ ပထဝီ စဇေ။ ။

- ကုလဿ - အမျိုးအနွယ်၏။
- အတ္ထေ - အကြောင်းကြောင့်။
- ဧကံ - တစ်ခုသော။
- ဒဗ္ဗံ - ငြိပ်ကို။ (ဝါ) ဥစ္စာကို။
- စဇေ - စွန့်ရာ၏။
- ဂါမဿ - ရွာနေလူအပေါင်းတို့၏။
- အတ္ထေ - အကြောင်းကြောင့်။
- ကုလံ - အမျိုးကို။
- စဇေ - စွန့်ရာ၏။
- ဇနပဒဿ - ဇနပုဒ်၏။
- အတ္တတ္ထေ - အကြောင်းကြောင့်။
- ဂါမံ - ရွာကို။
- စဇေ - စွန့်ရာ၏။
- အတ္တတ္ထေ - မိမိ၏ အကြောင်းကြောင့်။
- ပထဝီ - မြေပြင်ထက်နေ လူတတွေကို။
- စဇေ - စွန့်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၁

* ပျုပ်ဝပ်ရိုသော၊ ရှိလှစေ၍၊ မျိုးဆွေတကွက်၊ ကောင်းကျိုးတက်ငှာ၊ တစ်ယောက်တက်ကို၊ စွန့်ခွာရာ၏။ တစ်ရွာတမြေ၊ ကောင်းကျိုးဖွေမှု၊ မျိုးဆွေခွာလှုပ်၊ စွန့်ပစ်အပ်၏။ ရပ်ပေါင်းပြည်ကျိုး၊ ရည်ရွယ်ကျိုးမှု၊ ဆွေမျိုးရွာရပ်၊ မကြည့်အပ်တည့်၊ တစ်ရပ်ကိုယ်ကျိုး၊ ရှိစနိုးမှု၊ မျိုးမြို့တိုင်းခွင်၊ မြေအပြင်ကို၊ မခင်မကပ်၊ စွန့်ပယ်အပ်သည်။ မတပ်တဏှာ ရှင်းရှင်းတည်း။

၃၁။ ကုလဿတ္ထေ၊ ဂါမဿတ္ထေ၊ ဇနပဒဿတ္ထေ၊ အတ္တတ္ထေ တို့သည် ဒဏ္ဍေသုဟညတေနာဂေါ-၌ကဲ့သို့ နိမိတ္တတ္ထသတ္တမီတို့တည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၃၂။ စလတျေ.ကေန ပါဒေန၊
 တိဋ္ဌတျေ.ကေန ဗုဒ္ဓိမာ။
 နာ.သမိက္ခူ ပရံ ဌာနံ၊
 ပုဗ္ဗမာ.ယတနံ စဇေ။ ။

- ဗုဒ္ဓိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
- ကေန -တစ်ချောင်းသော။
- ပါဒေန -ခြေဖြင့်။
- စလတိ -လှုပ်၏။ (ဝါ) သွား၏။
- ကေန -တစ်ချောင်းသော။
- ပါဒေန -ခြေဖြင့်။
- တိဋ္ဌတိ -တည်နေ၏။
- ပရံ -တစ်ပါးသော။
- ဌာနံ -နေရာသစ်တို့၏။
- အသမိက္ခူ -မကြည့်ရှု, မဆင်ခြင်မှု၍။
- ပုဗ္ဗံ -ရှေးနေရင်းဖြစ်သော။
- အာယတနံ -နေရာကို။
- နစဇေ -မစွန့်ရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၂

* မကပ်တဏှာ၊ ပညဝါကား၊ လှည့်ရာရပ်ပေါင်း၊ ခြေတစ်ချောင်းတည့်၊ တစ်ချောင်းခြေမှာ၊ တည်မြဲရာ၏၊ ဌာနနေရင်း၊ တခြေနင်း၍၊ စဉ်းစားဉာဏ်တူင်၊ ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ အလျင်ချက်ခြင်း၊ ကိုယ့်နေရင်းကို၊ လက်တူင်းကလျှင်၊ မလွတ်ခင်သည်၊ နှိုင်းယှဉ်ဘယ်ရွာ ကောင်းဆိုးနည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanmyoma.org

၃၃။ လူဒွ မ.ထွေန် ဂဏေယျ၊
 ထဒ္ဒ မ.ဠလီ ကမ္မုနာ။
 မူဠိ ဆန္ဒော နုဝတ္တေန၊
 တထာ တထေန ပဏ္ဍိတံ။

ဗုဒ္ဓိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
 အထွေန် -ဥစ္စာဖြင့်။
 လူဒွ -လောဘကြီးသောသူကို။
 ဂဏေယျ -မိမိအလိုသို့ ဆွဲယူရာ၏။
 အဠလီကမ္မုနာ -လက်အုပ်ချီခြင်း အမှုဖြင့်။
 ကုဒ္ဓိ -ဒေါသကြီးသောသူကို။
 ဂဏေယျ -မိမိအလိုသို့ ဆွဲယူရာ၏။
 ဆန္ဒောနုဝတ္တေန -အလိုသို့လိုက်သဖြင့်။
 မူဠိ -လူမိုက်ကို။
 ဂဏေယျ -မိမိအလိုသို့ ဆွဲယူရာ၏။
 တထာ -ထိုမှတစ်ပါး။
 တထေန -မှန်ကန်သောစကားဖြင့်။
 ပဏ္ဍိတံ -ပညာရှိသောသူကို။
 ဂဏေယျ -မိမိအလိုသို့ ဆွဲယူရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၃၃

*ရပ်ရွာကောင်းဆိုး၊ သိအောင်ကြိုး၍၊ တံစိုးလိုချင်၊ ပစ္စည်းခင်ကို၊ မမင်ရက်
 ရော၊ ပစ္စည်းမျှာ၍၊ ဒေါသမျက်ကြူး၊ လူဘီလူးကို၊ နဖူးတင်မှီ၊ လက်အုပ်ချီ
 ၍၊ ဒုဿီစရိုက်၊ လူဇိုက်ကို၊ အလိုက်သင့်လျော၊ အောက်ကြိုပြော၍၊ သဘော
 ဖြူဘိ၊ ပညာရှိကို၊ တစ်ထိန်လှောင့်၊ ကွယ်မထောင့်ပဲ၊ ဖြောင်ဖြောင့်မှန်စင်း၊
 ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ လိုရင်းကိုယ့်ဘက်၊ ဆွဲဆောင်ယက်လော၊ နှစ်သက်လိုက်ပါ
 စမြဲတည်း။

၃၄။ အတ္တနာသံ မနောတာပံ၊
 ဂေဟေ ဒုစ္စရိတာနိ စ။
 ဝဉ္စနဉ္စ ပမာဏဉ္စ။
 မတိမာ န ပကာသယေ။ ။

မတိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
 အတ္တနာသံစ -ဥစ္စာကုန်ခန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
 မနောတာပံစ -စိတ်ဆင်းရဲ ပူပန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ဂေဟေ -အိမ်၌။
 ဒုစ္စရိတာနိစ -မကောင်းသောအကျင့်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 ဝဉ္စနဉ္စ -လှည့်ပတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 အပမာဏဉ္စ -အတိုင်းအရှည်မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 နပကာသယေ -ထင်ရှားမပြရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၄

*လိုက်ပါစမြဲ၊ မခက်ခဲလည်း၊ ဝမ်းထဲပိပိ၊ ပညာရှိသည်၊ ကိုယ်၏ဥစ္စာ၊ ပျက်
 ပြားရာ၌၊ ထင်စွာဖွင့်ဟော၊ ထုတ်မပြောဘူး၊ မနောညှိုးနွမ်း၊ စိတ်မချမ်းနှင့်၊
 စည်းကမ်းကျင့်ပျက်၊ အိမ်တွင်းတွက်ကို၊ သိုဝှက်စိတ်တွင်း၊ ဖွင့်မလင်းတည့်၊
 မစဉ်းလှည့်ပတ်၊ ပြုတုံလတ်လည်း၊ လွတ်ကင်းသတိ၊ မဖော်ဘိခဲ့၊ မရှိတိုင်းရှည်၊
 ကင်းမဲ့သည်လျက်၊ ဂုဏ်ရည်မပျက်၊ လျှို့ဝှက်ဝှက်သည်၊ မမြွက်မလင်းတန်ရာ
 ဘူး။

၃၅။ ဓနဓညပ္ပယောဂေသု၊
 တထာ ဝိဇ္ဇာဂမေသုစ။
 အာဟာရေ ဗျဝဟာရေစ၊
 စတ္တလဇ္ဇော သဒါ ဘဝေ။ ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- မတိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
- နေဓညပ္ပယောဂေသု-ဥစ္စာ, စပါးတို့၏ ကြွေး၏ အဖြစ်ဖြင့် ပေးခြင်းစသော
ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း။
- တထာ -ထိုမှတစ်ပါး။
- ဝိဇ္ဇာဂမေသုစ -အတတ်ပညာ သင်ယူခြင်း အာဂုဗ်တို့၌လည်းကောင်း။
- အာဟာရေစ -စားသောက်သုံးဆောင်သောအခါ၌လည်းကောင်း။
- ဗျဝဟာရေစ -ရောင်းဝယ်ဖလှယ် ကုန်သွယ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။
- သဒါ -အခါခပ်သိမ်း။
- စတ္တလဇ္ဇော -စွန့်အပ်သော အရှက်ရှိသည်။
- ဘဝေ -ဖြစ်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၃၅

* မလင်းတန်ရာ၊ ဥစ္စာစပါး၊ ချေးငှားဖလှယ်၊ ရောင်းအဝယ်နှင့်၊ ပျားနှယ်
ပညာ၊ ဆည်းပူးခါတည့်၊ အာဟာဘောဇဉ်၊ စားစဉ်လည်းကောင်း၊ ကုန်ရောင်း
စုဆည်း၊ ပစ္စည်းရှာကြိုက်၊ ထိုထိုခိုက်၌၊ စွန့်ထိုက်ရှက်ကြောင်း၊ သို့မှမြောက်
မည်၊ နောက်တုန့်မဆုတ်ရာသတည်း။

၃၆။ ဓနိနော သောတ္ထိယော ရာဇာ၊
နဒီ ဝေဇ္ဇော တု ပဉ္စမော။
ပဉ္စ ယတြ နဝိဇ္ဇန္တေ၊
တတြ ဝါသံ နကာရယေ။ ။

- မတိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
- ဓနိနော -သူဌေးတို့လည်းကောင်း။
- သောတ္ထိယော -ဗေဒင်တတ်ပညာရှိလည်းကောင်း။
- ရာဇာ -မင်းလည်းကောင်း။
- နဒီ -မြစ်လည်းကောင်း။

- တု - ထိုမှတစ်ပါး။
- ပဉ္စမော - ငါးယောက်မြောက်ဖြစ်သော။
- ဝဇ္ဇော - ဆေးသမားလည်းကောင်း။
- ဇေတပဉ္စ - ထိုငါးဦးတို့သည်။
- ယတြ - အကြင်အရပ်ဒေသ၌။
- နဝိဇ္ဇန္တေ - မရှိကြကုန်။
- တတြ - ထိုအရပ်ဒေသ၌။
- ဝါသံ - နေခြင်းကို။
- နကာရယေ - မပြုရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၆

*မတုန့်မကပ်၊ အကြင်ရပ်၌၊ သိပ်ကြပ်ပေါ့ယယ်၊ ဥစ္စာကြွယ်သူ၊ ပြောထူသုတိ၊ ပညာရှိတည့်၊ လူ၏သေဌ်နင်း၊ ပြည့်ရှင်မင်းနှင့်၊ စီးဆင်းဂင်္ဂါ၊ ဆေးဆရာဟု၊ အင်္ဂါငါးပါး၊ မရှိညားမူ၊ အခြားတစ်ရပ်၊ ရွှေ့ပြောင်းအပ်သည်၊ ဝပ်၍မနေသင့် ချေဘူး။

၃၇။ ယသ္မိဒေသေ န သမ္မာနံ၊
န ပီတိ နစ ဗန္ဓဝါ။
န စ ဝိဇ္ဇာဂမော ကောစိ၊
တံဒေသံ ပရိဝဇ္ဇယေ။ ။

- မတိမာ - ပညာရှိသောသူသည်။
- ယသ္မိဒေသေ - အကြင်အရပ်၌။
- သမ္မာနံ - မြတ်နိုးအပ်သောသူသည်။
- နအတ္ထိ - မရှိ။

၃၆။ သောတ္ထိယေ-၌ ယော-သည် ဝိဘတ်မဟုတ်၊ သောတ္ထိယပုဒ်တည်း၊ သောတ္ထိယ-သဒ္ဒါ၊ ဆန္ဒသိ-သဒ္ဒါ ပရိယာယ်တူဖြစ်သည်၊ အမရကောသ အာဂုမပြု၍ ငိုကာဆို၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ပီတိ -နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်းသည်။
- နအတ္ထိ -မရှိ။
- ဗန္ဓဝါစ -ဆွေမျိုးတိုသည်လည်း။
- နအတ္ထိ -မရှိကုန်။
- ကောစိ -တစ်စုံတစ်ခုသော။
- ဝိဇ္ဇာဂမောစ -အတတ်ပညာသင်စရာ အကြောင်းသည်လည်း။
- နအတ္ထိ -မရှိ။
- တံဒေသံ -ထိုအရပ်ကို။
- ပရိဝဇ္ဇယေ -ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၃၇

* မနေသင့်ရာ၊ အရပ်မှကား၊ ကြင်နာရိုကျိုး၊ ချစ်မြတ်နိုးသည့်၊ သူမျိုးကင်း
မဲ့၊ ရောင့်ရဲမရှိ၊ ဉာတိဗလာ၊ ပညာမရ၊ ယင်းဒေသ၌၊ တစ်ညတစ်ရက်၊ မအိပ်
စက်ပဲ၊ သွက်သွက်မဖင့်၊ ဖဲခွာသင့်သည်၊ ရှည်မြင့်မကြာစေရာတည်း။

[ဟိတောပဒေသ၌။ “နဝုတ္တိ၊ နဗန္ဓဝါ”ဟု ရှိ၏။ “ဝုတ္တိ-ဇီဝိတာ ဇီဝ
နော ပါယော”ဟုဋီကာဖွင့်၏။ ဝုတ္တိ-အသက်မွေးကြောင်းသည်။ န-မရှိဟု
ပေး]

၃၈။ မနသာ စိန္တိတံ ကမ္မံ၊
ဝစသာ နပကာသယေ။
အညလက္ခိတ ကာရိယဿ၊
ယတော သိဒ္ဓိ နဇာယတေ။

- မတိမာ -ပညာရှိသောသူသည်။
- မနသာ -စိတ်ဖြင့်။
- စိန္တိတံ -ကြံစည်ဆုံးဖြတ်အပ်သော။
- ကမ္မံ -အမှုကို။

ဝစသာ -စကားဖြင့်။
 နပကာသယေ -ထင်ရှားမပြရာ။
 ယတော -အကြင့်ကြောင့်။
 အညလက္ခိတကာရိယဿ-တစ်ပါးသော သူသည် သိမှတ်အပ်သောအကျိုးရှိ
 ၏။
 သိဒ္ဓိ -ပြီးစီးခြင်းသည်။
 နဇာယတေ -မဖြစ်။
 တတော -ထို့ကြောင့်။
 နပကာသယေ -ထင်ရှားမပြရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၈

* မဖင့်မကြာ၊ စီးပွားရှာ၍၊ စိတ်မှာကြံတုန်း၊ မှုအလုံးကို၊ မဖုံးဖွင့်ဟ၊ မပြော
 ရတည့်၊ ပြောကလူသိ၊ ကျိုးမရှိပဲ၊ ဆုံးထိထုတ်ခြောက်၊ ပြီးမရောက်သည်၊ မ
 ပေါက်မကြားစေရာတည်း။

၃၉။ ကုဒေသဉ္စ ကုဝုတ္တိစ၊
 ကုဘရိယံ ကုနဒိ တထာ။
 ကုဒဗ္ဗဉ္စ ကုဘောဇ္ဇဉ္စ၊
 ဝဇ္ဇယေ တု ဝိစက္ခဏော။ ။

တု -အဆုံးအဖြတ်ကို ဆိုဦးအံ့။
 ဝိစက္ခဏော -ပညာရှိသောသူသည်။
 ကုဒေသဉ္စ -စက်ဆုပ်အပ်သော အရပ်ကိုလည်းကောင်း။
 ကုဝုတ္တိစ -စက်ဆုပ်အပ်သော အသက်မွေးမြူခြင်းကို လည်း
 ကောင်း။

၃၈။ ဂါထာအဖွဲ့တို့၌-ဗြဟ္မစရိယ၊ အရိယ၊ ဝိပရိယာယ၊ စရိယ၊ အာစရိယ၊ ဝိရိယ၊ တာရိယ စသည်ဖြင့် ပုဒ်၏
 အလယ်တွင် ရိ-အက္ခရာပါရှိသော် ဂါထာဥပဒေသအတိုင်း ပိုင်းခြားအပ်သော ဝဏ္ဏထက် တစ်လုံးပိုမို့ဖွဲ့ဆိုရိုး
 ရှိကြသည်။

- ကုသရိယံစ - ဖျက်ဆီးအပ်သော မယားကိုလည်းကောင်း။
- တထာ - ထိုမှတစ်ပါး။
- ကုနဒိစ - မိကျောင်းစသော ဘေးတို့ဖြင့် ပြွမ်းသောမြစ်ကိုလည်းကောင်း။
- ကုဒဗ္ဗည - စက်ဆုပ်အပ်သော ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း။
- ကုဘောဇ္ဇည - စက်ဆုပ်အပ်သော အစာကိုလည်းကောင်း။
- ဝဇ္ဇယေ - ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၃၉

* မပေါက်မကြား၊ သိုဝှက်ထား၍၊ ဉာဏ်သားပြည့်လတ်၊ ပညာတတ်ကား၊ မမြတ်ကျင့်ဆိုး၊ ယင်းလူမျိုးတို့၊ ခိုကိုးမှီကပ်၊ မကောင်းရပ်၌၊ သပ်သပ်မနေ၊ ရှောင်ကြဉ်လေလော့၊ ရှာဖွေဝမ်းကျောင်း၊ သက်မွေးကြောင်းလည်း၊ မကောင်းလျှင်ပစ်၊ ဇွတ်မနှစ်နှင့်၊ အကျင့်ဆိုးပုပ်၊ မယားယုတ်လည်း၊ ဖယ်ထုတ်နှင့်မောင်း၊ မပူးပေါင်းရ၊ မကောင်းဘေးဘျမ်း၊ ပြည့်နှက်ပြွမ်းသည့်၊ မြစ်ကြမ်းကိုလျက်၊ မဆင်းသက်နှင့်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ၊ ယင်းဥစ္စာနှင့်၊ ရသာဘောဇဉ်၊ မခင်မင်နှင့်၊ ရှောင်ကြဉ်ယုံမှား ရှင်းရှင်းတည်း။

၄၀။ လူ့ဏသေသော့ဂ္ဂိသေသောစ၊
 ဗျာမိသေသော တထေဝစ။
 ပုန စ ဝဇုတေ ယသ္မာ၊
 တသ္မာ သေသံ နကာရယေ။

- ဝိစက္ခဏော - ပညာရှိသောသူသည်။
- လူဏသေသောစ - ကြွေးမြီ၏ အကြွင်းသည်လည်းကောင်း။
- အဂ္ဂသေသောစ - မီး၏ အကြွင်းသည်လည်းကောင်း။
- တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်။
- ဗျာမိသေသောစ - အနာရောဂါ၏ အကြွင်းသည်လည်းကောင်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ယသ္မာ -အကြံကြောင့်။
 ပုနစ -တစ်ဖန်လည်း။
 ဝဗုတေ -တိုးပွားတတ်၏ ။
 တသ္မာ -ထို့ကြောင့်။
 တေသံ -ထိုသုံးမျိုးတို့၏ ။
 သေသံ -အကြွင်းကို။
 နကာရယေ -မပြုရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၄၀

*ယုံမှားရှင်းရှင်း၊ ကြွေးမြီကြွင်းနှင့်၊ မီးကြွင်းတတန်၊ ရောဂါကျန်သည်၊ တစ်ဖန်များပြား၊ တိုးတက်ပွား၏၊ မထားတစ်ရံ၊ ငြိမ်းအောင်ကြံမှ၊ သုခံချမ်းသာရမည်တည်း။

၄၁။ စိန္တာ ဇရော မနုဿာနံ၊
 ဝတ္ထာနံ အာတပေါ ဇရော။
 အသောဘဂျံ ဇရော ထိနံ၊
 အဿာနံ မေထုနံ ဇရော။ ။

စိန္တာ -ကြံစည်ခြင်းသည်။
 မနုဿာနံ -လူတို့၏ ။
 ဇရော -အိုမင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။
 အာတပေါ -နေပူသည်။
 ဝတ္ထာနံ -အဝတ်တို့၏ ။
 ဇရော -ဆွေးမြေ့ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။
 အသောဘဂျံ -ဘုန်းကံမရှိ၊ လင်မရှိသည် ဤမဖြစ်သည်။
 ထိနံ -မိန်းမတို့၏ ။
 ဇရော -အိုမင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- မေထုန် - မေထုန်သည်။
- အသာနံ - မြင်းတို့၏ ။
- ဇရာ - အိုမင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၄၁

* ချမ်းသာရမည်၊ မပြတ်ရည်၍၊ ကြံစည်ညနေ၊ များသရွေ့သည်၊ ဆွေးမြေ့
ရုပ်ဆင်း၊ အိုလွယ်ခြင်း၏၊ အရင်းကြောင်းချာ၊ ဖြစ်သည်သာတည့်၊ လွန်စွာ
ထန်ပြင်း၊ နေပူခြင်းသည်၊ ဝတ်ခင်းအရုံ၊ ဆွေးလွယ်ကုန်၏၊ ချစ်ယုံကင်းပါး၊
လင်ယောက်ျား၏၊ သနားမရှိ၊ ပစ်ခွါဘိမ္မာ၊ ဇနီးအိမ်သူ၊ အိုကြောင်းဟူ၏၊ များ
ထူစရိက်၊ မေထုန်လိုက်လျှင်၊ မြင်း၌ အိုလွယ်ခြင်းပေတည်း။

၄၂။ အတ္တိ ပုတ္တော ဝသေ ယဿ၊
ဘဇ္ဇော ဘရိယာ တထေဝစ။
အ ဘာဝေ ပျ.တိသန္တောသော၊
သဂ္ဂဋ္ဌော သော မဟီတလေ။

- ပုတ္တောစ - သားသည်လည်းကောင်း။
- ဘဇ္ဇောစ - ကျွန်သည်လည်းကောင်း။
- ဘရိယာစ - မယားသည်လည်းကောင်း။
- ယဿ - အကြင်သူအား။ (ဝါ) အကြင်သူ၏ ။
- ဝသေ - အလို၌။
- အတ္တိ - ရှိ၏ ။
- တထေဝ - ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။
- အဘာဝေပိ - မရှိသော်လည်း။
- အတိသန္တောသော - အလွန်ရောင့်ရဲခြင်းသည်။
- ယဿ - အကြင်သူအား။
- အတ္တိ - ရှိ၏ ။

- သော -ထိုသူသည်။
- မဟီတလေ -မြေအပြင်၌။
- ဌိတောပိ -တည်နေသော်လည်း။
- သဂ္ဂဋ္ဌော -နတ်ပြည်၌တည်သည်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၂

* အိုရလွယ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်း၍၊ သားရင်းကျေးကျွန်၊ မြတ်မွန်မယား၊ သုံးဦး သားသည်၊ စိတ်ထားကိုယ်ကြိုက်၊ ကိုယ့်လိုလိုက်မှု၊ နတ်၌ထိုသူ၊ တည်သည်တူ ၏။ မယူသားမယား၊ ကျွန်မထားလည်း၊ မများဆန္ဒ၊ ရသမျှနှင့်၊ မျှတနိုင်မှု၊ ထိုသူလည်း၊ ဇမ္ဗူလူဇာတ်၊ နေတုံလတ်လည်း၊ နတ်၌နေသူ၊ ဆိုမြဲဟူသည်၊ မပူချမ်းသာဘိ၍တည်း။

၄၃။ ဒုဋ္ဌာ ဘရိယာ သဌံ မိတ္တံ၊
ဘစ္စော စုတ္တရဒါယကော။
သ သပ္ပေစ ဂဟေ ဝါသော၊
မစ္စုရေဝ နသံသယော။

- ယဿ -အကြင်သူ၏။
- ဂေဟေ -အိမ်၌။
- ဒုဋ္ဌာ -လင်းပါးဖွယ်စသော အပြစ်ရှိသော။
- ဘရိယာစ -မယားသည်လည်းကောင်း။
- သဌံ -ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသောသဘောရှိသော။
- မိတ္တံစ -မိတ်ဆွေသည်လည်းကောင်း။
- ပုတ္တရဒါယကော -အဖြေစကားတို့ကို ပေးတတ်သော။ (ဝါ) နှုတ်လှံထိုး တတ်သော။
- ဘစ္စောစ -ကျွန်သည်လည်းကောင်း။
- အတ္ထိ -ရှိ၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

သသပေ -မြေနှင့်တကွသော။ (ဝါ) မြေရှိသော။ (ဝါ) မြေနှင့်ယှဉ်
 သော။
 ဂဟေ -အိမ်၌။
 ဝါသောစ -နေခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 အတ္ထိ -ရှိ၏။
 တဿ -ထိုသူ၏။
 မစ္စုရေဝ -သေမည်သာလျှင်တည်း။
 နသံသယော -ယုံမှားမရှိရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၃

* မပူချမ်းသာ၊ ကင်းသူမှာကား၊ သစ္စာဖောက်ပြား၊ စရိုက်မှားသည့်၊ မယား
 နှင့်တူ၊ နေမှုလည်းကောင်း၊ မကောင်းစဉ်းလဲ၊ ဖော်သဟဲနှင့်၊ အမြဲဆက်ဆံ၊
 ပြန်လှန်နှုတ်ထိုး၊ ကျေးကျွန်မျိုးနှင့်၊ တစ်အိုးတစ်အိမ်၊ တူနေကြိမ်လျက်၊ ခေ
 လိမ်အမြဲ၊ နေအိမ်ထဲ၌၊ မစားအစဉ်၊ မြေလည်း မြင်မှု၊ မှတ်ချင်ထိုသူ၊ အလူ
 မလွဲ၊ သေကိန်းပဲးဟု၊ ရဲးရဲးပေဒင်ဟောသတည်း။

၄၄။ မာတာ ယဿ ဂေဟေ နတ္ထိ၊
 ဘရိယာစာ ပိယဝါဒိနီ။
 အရညံ တေန ဂန္တဗ္ဗံ၊
 ယထာ ရညံ တထာ ဂဟံ။ ။

ယဿ -အကြင်သူအား။ (ဝါ) အကြင်သူ၏။
 ဂေဟေ -အိမ်၌။
 မာတာ -မိခင်သည်။
 နတ္ထိ -မရှိ။
 အပိယဝါဒိနီ၊ -ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုလေ့မရှိသော။
 ဘရိယာစ -မယားသည်လည်းကောင်း။

- အတ္ထိ - ရှိ၏ ။
- တေန - အမေရှိပဲး ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိသော
မယားရှိသော ထိုသူသည်။
- အရညံ - တောသို့။
- ဂန္ထဗ္ဗံ - သွားထိုက်၏ ။
- တထာ - ထိုသို့သော အခြင်းအရာရှိသောသူ၏ ။
- ဂဟံ - အိမ်သည်။
- အရညံ ယထာ - တောနှင့်တူ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၄၄

*ရဲးရဲးဗေဒင်၊ ဟောသလျှင်တည်း၊ အကြင်သူ၏၊ မွေးသည်မိလည်း၊ မရှိအိမ်
တွင်၊ ကြင်နာစကား၊ ပြောတတ်ငြားသည့်၊ မယားမယ်မြတ်၊ မရှိလတ်သည့်၊
နတ်နှင့်မခြား၊ စည်းစိမ်များလည်း၊ ယောက်ျားနေရာ၊ တောပမာတည့်၊ ဖဲးခွါ
မြိုင်ရပ်၊ သွားနေအပ်သည်၊ ကျိုးနပ်ပစ္စုပ်၊ နာဂတ်တည်း။

၄၅။ ဣဏကတ္တာ ပိတာ သတ္တု၊
မာတာစ ဗျဘိစာရိနီ။
ဘရိယာ ရူပဝတီ သတ္တု၊
ပုတ္တော သတ္တု အပဏ္ဍိတော။

- ဣဏကတ္တာ - ကြွေးကို ပြုတတ်သော။
- ပိတာ - ဘခင်သည်။
- သတ္တု - ရန်သူမည်၏ ။
- ဗျဘိစာရိနီ - လင်းပါးဖွယ် အကျင့်ကို ကျင့်တတ်သော။
- မာတာစ - မိခင်သည်လည်း။
- သတ္တု - ရန်သူမည်၏ ။
- ရူပဝတီ - ကောင်းသောအဆင်းရှိသော။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဘရိယာစ -မယားသည်လည်း။
- သတ္တု -ရန်သူမည်၏။
- အပဏ္ဍိတော -စရိုက်ကွဲပြား ပညာပါးသော။
- ပုတ္တောစ -မိုက်သောသားသည်လည်း။
- သတ္တု -ရန်သူမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၅

* ကျိုးနပ်ပစ္စုပ္ပန်၊ ကြွေးမြီလုပ်သည့်၊ ထိန်းအုပ်ဘခင်၊ ရန်သူပင်တည့်၊ ဖြူစင်
ကောင်းကျင့်၊ မရှိလင့်သော၊ မိခင်ယုတ်မာ၊ ရန်သူသာတည့်၊ တန်ဆာမနှော၊
ပင်ကိုယ်ချောသည့်၊ ရုပ်ဖောဇနီး၊ ရန်သူကြီးတည့်၊ ချည်းနှီးဗလာ၊ ပညာလွတ်
ကင်း၊ ကိုယ့်သားရင်းလည်း၊ ထင်လင်းရန်သူ၊ ဖြစ်တတ်ဟူသည်၊ ပူပန်နေ့ညဉ့်
ယှက်ကူးတည်း။

၄၆။ ကောကိလာနံ သရော ရူပံ၊
နာရီ ရူပံ ပတိဗ္ဗတာ။
ဝိဇ္ဇာ ရူပံ ကုရူပါနံ၊
ခမာ ရူပံ တပဿိနံ။

- သရော -ချိုမြိန်သောအသံသည်။
- ကောကိလာနံ -ဥဩတို့၏။
- ရူပံ -အဆင်းတည်း။
- ပတိဗ္ဗတာ -လင်၌ ကောင်းစွာကျင့်သည်၏ အဖြစ်သည်။
- နာရီရူပံ -မိန်းမတို့၏ အဆင်းတည်း။
- ဝိဇ္ဇာ -အတတ်ပညာသည်။
- ကုရူပါနံ -အဆင်းမလှသောသူတို့၏။
- ရူပံ -အဆင်းတည်း။
- ခမာ -သည်းခံခြင်းသည်။

တပဿိနံ -အကျင့်ရှိသော ရသေ့, ရဟန်းတို့၏ ။
 ရူပံ -အဆင်းတည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၆

*နေ့ညဉ့်ယှက်ကူး၊ ဥဒြမြူးသည်၊ ရင့်ကြူးသာယာ၊ တံသံသာသည်၊ သတ္တဝါ
 ဥဒြ၊ အဆင်းဟော၏၊ သဘောလင့်ကြိုက်၊ လင့်လိုလိုက်၍၊ စရိုက်ဖြောင့်သား၊
 ရှိလေငြားမှု၊ မယားအိမ်သူ၊ အဆင်းဟူ၏၊ မဖြူရေသား၊ ရုပ်ဆိုးဝါး၏၊ ဆင်း
 ကားသိပ္ပ၊ ဆိုစကြ၏၊ ဓမ္မဝိနည်း၊ အကျင့်သည်း၍၊ သည်းညည်းခံတတ်၊ အ
 ကျင့်မြတ်သည့်၊ သူမြတ်တော့ခို၊ အကျင့်ဆိုသည်၊ ကြည်ညို လူ၊ နတ် ခပင်း
 တည်း။

၄၇။ အဝိဇ္ဇံ ဇီဝနံ သုညံ၊
 ဒိသာ သုညာ အဗန္ဓဝါ။
 ပုတ္တဟီနံ ဂဟံ သုညံ၊
 သဗ္ဗသုညာ ဒလိဒ္ဒတာ။ ။

အဝိဇ္ဇံ -အတတ်ပညာမရှိသော။
 ဇီဝနံ -အသက်မွေးခြင်းသည်။
 သုညံ -ဆိတ်၏ ။
 ဒိသာ -အရပ်မျက်နှာသည်။
 အဗန္ဓဝါ -ဆွေမျိုးမရှိသည်။
 ဝေ -အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။
 သုညာ -ဆိတ်၏ ။
 ပုတ္တ၊ ဟီနံ -သားသမီးမှကင်းသော။
 ဂေဟံ -အိမ်သည်။
 သုညံ -ဆိတ်၏ ။
 ဒလိဒ္ဒတာ -ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်သည်။

သဗ္ဗသုညာ - အလုံးစုံဆိတ်ခြင်းရှိ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၇

*ကြည်ညိုလှူ နတ်၊ ဝိဇ္ဇာတတ်မှ၊ ကင်းပြတ်သည့်၊ ရှည်မှုအသက်၊ ကျိုးမသက်
တည့်၊ ရပ်ထက်ဝန်းကျင်၊ သနားကြင်သည့်၊ ချစ်ခင်ဆွေမျိုး၊ မရှိချေက၊ မြေ
ပြင်လုံးပိတ်၊ ခရီးဆိတ်၏၊ ကင်းဆိတ်သားငယ်၊ ထို့အိမ်ဝယ်လည်း၊ ပျက်ပြယ်
သွေ့ခြောက်၊ မပျော်လောက်တည့်၊ အိမ်ဟောက်ချည်းစည်း၊ ဥစ္စာနည်းက၊ ဆီး
ဆီးပိတ်ပိတ်၊ အကုန်ဆိတ်သည်၊ စိတ်လက်မရွှင်၊ မပျော်တည်း။

၄၈။ အဒါတာ ဝိသဒေါသေန၊
ကမ္မဒေါသာ ဒလိဒ္ဓတာ။
ဥမ္မာဒါ မာတုဒါသေန၊
ပိတုဒါသေန မုဇ္ဇတာ။ ။

- ဝံသဒေါသေန - အမျိုးအနွယ်၏ အပြစ်ကြောင့်။
- အဒါတာ - မပေးကမ်းတတ်ခြင်း အထီးကျန်ခြင်းသည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်တတ်၏။
- ကမ္မဒေါသာ - အမှု၏ အပြစ်ကြောင့်။
- ဒလိဒ္ဓတာ - ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏။
- မာတုဒါသေန - မိခင်၏ အပြစ်ကြောင့်
- ဥမ္မာဒါ - ရှားသွပ်ခြင်းသည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏။
- ပိတုဒါသေန - အဘ၏ အပြစ်ကြောင့်။
- မုဇ္ဇတာ - မိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏။

၄၇။ အဝိဇ္ဇာ-၌ “နတ္ထိ ဝိဇ္ဇာ ယသိန္နိ အဝိဇ္ဇာ တံအဝိဇ္ဇာ” ဟုပြု၊ ယသိ ဇီဝိတာဝတ္တမိ-ဟုဖော်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၄၈

*စိတ်လက်မရွှင်၊ မကြည်လင်သည့်၊ အစဉ်မျိုးဆက်၊ အနှယ်စက်၍၊ ကျင့်ပျက်
ချို့ယွင်း၊ အကြောင်းရင်းကြောင့်၊ ယက်သွင်းဝန်တို၊ မပေးလိုပဲ၊ ကြည်ညို
ကင်းမဲ့၊ သဒ္ဓါပဲ့၏၊ ပြုခဲ့ပုံည၊ နည်းပါးလှ၍၊ အောက်ကျဆင်းရဲ၊ ခုခါမဲ့၏၊
လွယ်ဆဲးသန္ဓေ၊ မိခင်တက်ကြောင့်၊ ပေါ့ပျက်ရှူးသွပ်၊ ဖြစ်တတ်အပ်သည့်၊ မ
အပ်ကျောင်းကို၊ မလိုပညာ၊ ဘခင်တာကြောင့်၊ သားမှာလူတေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ
သည်၊ ရှိစေသတိ ဘကောင်းတည်း။

၄၉။ ဂုရု အဂ္ဂိ ဒွိဇာဒီနံ၊
 ဝဏ္ဏာ ပြာဟ္မဏော ဂုရု။
 ပတိ ရေကော ဂုရုတ္ထိနံ၊
 သဗ္ဗဿံ ဘျာဂတော ဂုရု။ ။

- အဂ္ဂိ -မီးသည်။
- ဒွိဇာဒီနံ -ပုဏ္ဏားမျိုး၊ မင်းမျိုး၊ ကုန်သည်မျိုးတို့၏ ။
- ဂုရု -ဆရာကဲ့သို့ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရာတည်း။
- ပြာဟ္မဏော -ပုဏ္ဏားသည်။
- ဝဏ္ဏာနံ -အမျိုးလေးပါးတို့၏ ။ (ဝါ) အမျိုးသုံးပါးတို့၏ ။
- ဂုရု -သင်ပေးတတ်သော ဆရာတည်း။
- ဧကော -နှစ်ယောက်မဘက် တစ်ယောက်တည်းသက်သက်သော။
- ပတိ -လင်သည်။
- ဣတ္ထိနံ -မိန်းမတို့၏ ။
- ဂုရု -အလေးအမြတ် ပြုအပ်သောသူတည်း။
- အဘျာဂတော -ညွှန်သည်သည်။
- သဗ္ဗဿ -ခပ်သိမ်းသော သူ၏ ။
- ဂုရု -ဆည်းကပ်၍ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောသူတည်း။

၄၉။ -ဂုရုတ္ထိနံ-၌ ဂုရု ဣတ္ထိနံ ဟု ပဒေစ္ဆေပြုလေ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။၄၉

*ရှိစေအပြီး၊ လောင်ညီးညီးတည့်၊ မီးသည်ပြာဟ္မဏ၊ ခတ္တိယနှင့်၊ ဝေဿန္တယ်
ရိုး၊ ကုလားမျိုးတို့၊ မြတ်နိုးအပ်သည်၊ အရာမည်၏၊ ဆိုသည်တဝ၊ ပြာဟ္မဏ
သည်၊ သုံးဝအမျိုး၊ ထွတ်မြတ်နိုးရာ၊ ဖြစ်သည်သာတည့်၊ မရှာသယောက်၊ တစ်
ယောက်အိမ်ရှင်၊ ရှိသောလင်ကို၊ ချစ်ခင်ဇနီး၊ ရှိသေကြီး၏၊ ခရီးလမ်းမှ၊
ရောက်စေည့်သည်၊ ကိုယ့်မိတ်ကြည်ကို၊ ရွာပြည်မကြင်း၊ လူခပင်းကို၊ သာညှင်း
မိတ်စပ်၊ ရှိသေအပ်သည်၊ နောက်ရပ်ကန္တိဓလေ့တည်း။

၅၀။ အတိဒဗ္ဗေ ဟတာ လင်္ကာ၊
အတိမာနေစ ကောရဝါ။
အတိဒါနေ ဗလီဗဒ္ဒေါ၊
သဗ္ဗမစ္ဆန္တ ဂဟိတံ။ ။

- လင်္ကာ - သီတိုဋ်ကျွန်းကို။
- အတိဒဗ္ဗေ - အလွန်မာန်မှုခြင်းကြောင့်။
- ဟတာ - ဖျက်ဆီးအပ်၏။
- ကောရဝါ - ကုရုမင်း၏ အနွယ်ဖြစ်ကုန်သော ဒုယျောဓနစသည်တို့ကို
- အတိမာနေစ - အလွန်ထောင်လွှားခြင်းကြောင့်လည်း။
- ဟတာ - ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်၏။
- ဗလီ - ဝိရောဓနမင်း၏ သားဖြစ်သောဗလီအသူရာကို။
- အတိဒါနေ - အလွန်ပေးခြင်းကြောင့်။
- ဝါမနရူပိနာ - ကုသော သဘောရှိသော။
- ဟရိနာ - ဗိဿကိုးနတ်မင်းသည်။
- ဗဒ္ဒေါ - နှောင်ဖွဲ့အပ်၏။
- အစ္စန္တိ - အလွန်ယုတ်မာသော။
- သဗ္ဗိ - အလုံးစုံကို။
- ဂဟိတံ - ကဲ့ရဲ့အပ်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၀

* ကုန္ဒိမလေ၊ မှတ်ဦးရွေ့လျင်၊ ရှေ့သောအခါ၊ လင်္ကာကျွန်းဖွား၊ သီဟိုဠ်သား
တို့၊ ထောင်လွှားဟန်ကြီး၊ ကိုယ့်ကိုချီး၍၊ ပျက်စီးပြုန်းပြုန်း၊ အစတုံး၏၊ တထုံး
ကုရ၊ တိုင်းသားစုလည်း၊ လွန်မှုမာန်တွက်၊ ဆုံးရှုံးပျက်၏၊ ပေးရက်ဒါန၊ လွန်
မင်းလှ၍၊ ဝိရောဓနသား၊ ဗလိအားလည်း၊ မင်းကားဟရိ၊ ချုပ်ဘူးဘိ၏၊ ဣ
တိသို့တွက်၊ လွန်ကဲတက်၍၊ အချက်လုံးစုံ၊ မပြုကုန်နှင့်၊ သင့်ရုံပြုလတ်၊ လွန်
မမြတ်သည်၊ ပျက်တတ်ကိုယ်ကျိုးစီးပွားတည်း။

၅၁။ ဝတ္ထဟိနော တူလင်္ကာရော၊
ဃတဟိနဉ္စ ဘောဇနံ။
ထနဟိနာစ ယာနာရီ၊
ဝိဇ္ဇာဟိနဉ္စ ဇီဝနံ။ ။

- တု - အထူးကို ဆိုဦးအံ့။
- အလင်္ကာရော - တန်ဆာဆင်ယင်ခြင်းသည်။
- ဝတ္ထဟိနော - အဝတ်ဝတ်ခြင်းမှ ကင်းမူ။
- နသောဘတေ - မတင့်တယ်။
- ဘောဇနံစ - အစာစားခြင်းသည်လည်း။
- ဃတဟိနံ - ထောပတ်မှကင်းမူ။
- နသောဘတေ - မတင့်တယ်။
- ထနဟိနာ - သားမြတ်နှစ်ခုတို့မှကင်းသော။ (ဝါ) တွဲလျားကျသော သားမြတ်ရှိသော။
- ယာနာရီ - အကြင်အပျိုမသည်။
- အတ္ထိ - ရှိ၏။
- သာစနာရီ - ထိုအပျိုမသည်လည်း။
- နသောဘတေ - မတင့်တယ်။
- ဇီဝနံ - အသက်ရှင်ခြင်းသည်လည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဝိဇ္ဇာဟီနံ - အတတ်ပညာမှ ကင်းမူ။
 နသောဘတေ - မတင့်တယ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၅၁

* ကိုယ်ကျိုးစီးပွား၊ ရှိကစားလည်း၊ ဝတ်စားအထည်၊ ကိုယ်မတည်ပဲ၊ လည်
 ရွှဲနားချောင်း၊ ဆင်မကောင်းဘူး၊ မလောင်းထောပတ်၊ ဆီမခတ်မူ၊ မမြတ်အ
 စာ၊ မလျောသာတည့်၊ ကညာယမင်း၊ သားမြတ်ကင်းမူ၊ မြင်ခြင်းမဖွယ်၊ မတင့်
 တယ်ဘူး၊ လူဝယ်အတတ်၊ ပညာချွတ်က၊ မမြတ်သက်မွေး၊ လူမလေးသည်၊
 နေရေးမတင့်၊ မတယ်တည်း။

၅၂။ ဘောဇံ ဘောဇနသတ္တိစ၊
 ရတိသတ္တိ ဝရာ ထိယော။
 ဝိဘဝေါ ဒါနသတ္တိစ၊
 နာပုဿ တပသော ဖလံ။ ။

ဘောဇံ - စားအပ်သော ဘောဇဉ်သည်လည်းကောင်း။
 ဘောဇနသတ္တိစ - စားခြင်းငှာခန့်သော သတ္တိသည်လည်းကောင်း။
 ရတိသတ္တိစ - မေထုန် မှီဝဲခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော သတ္တိသည် လည်း
 ကောင်း။
 ဝရာ - မြတ်ကုန်သော။
 ထိယောစ - မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း။
 ဝိဘဝေါ - ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 ဒါနသတ္တိစ - ပေးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောသတ္တိသည်လည်းကောင်း။
 ဧဝံသဗ္ဗံ - ဤအလုံးစုံသည်။
 အပ္ပဿ - အနည်းငယ်သော။

၅၂။ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံဘောဇံ-ပြု၍ ဘောဇံ-စားအပ်သော အစာသည်-ဟုပေးလျှင်သာ၍ သင့်အံ့၊ ၅၂-ဂါထာကို
 သေတဝိပုလာဆိုသင့်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- တပသော - အကျင့်၏ ။
- ဖလံ - အကျိုးသည်။
- န - မဟုတ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၂

* နေရေးမတင့်၊ မရှိလင့်ပဲ၊ ဘောဇဉ်လည်းကောင်း၊ စားကြောင်းသတ္တိ၊ စွမ်းရှိမေထုန်၊ မြတ်ကုန်မိန်းမ၊ ဓနပြည့်စုံ၊ စွမ်းဟုန်ပေးခြင်း၊ ပြည့်တင်းကုန်လုံ၊ ယင်းမျိုးစုံသည်၊ သေးနဲ့ပေါ့စား၊ ကျင့်တရားကြောင့်၊ ရငြားကမ်ကျိုးမဟုတ်တည်း။

၅၃။ ပုတ္တပ္ပယောဇနာ ဒါရာ၊
ပုတ္တော ပိဏ္ဏပ္ပယောဇနာ။
ဟိတပ္ပယောဇနံ မိတ္တံ၊
ဓနံ သဗ္ဗပ္ပယောဇနံ။

- ဒါရာ - မယားတို့သည်။
- ပုတ္တပ္ပယောဇနာ - သားကိုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးရှိကုန်၏ ။
- ပုတ္တော - သားသည်။
- ပိဏ္ဏပ္ပယောဇနာ - ထမင်းကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏ ။
- မိတ္တံ - မိတ်ဆွေသည်။
- ဟိတပ္ပယောဇနံ - အစီးအပွားကို ပြီးမြောက်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏ ။
- ဓနံ - ဥစ္စာသည်။
- သဗ္ဗပ္ပယောဇနံ - အလုံးစုံသော အကျိုးကို ပြီးစေခြင်းအကျိုးရှိ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၃

* ကမ်ကျိုးပေးငြား၊ ချစ်မယားသည်၊ သားသမီးမျိုး၊ ပွားတိုးစေရိုး၊ ရှိအကျိုးတည့်၊ သတိုးသားသမီး၊ ချစ်မငြီးသည်၊ လားပြီတမလွန်၊ မိဘမုန်ကို၊ ရည်

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

ညွှန်းဆွမ်းလှူ၊ အကျိုးဟူ၏၊ ကြည်ဖြူစိတ်ထား၊ ချစ်မိတ်များသည်၊ စီးပွား
တိုးအောင်၊ အားထုတ်ဆောင်၏၊ သိုလှောင်သိမ်းဆည်း၊ ရှိပစ္စည်းသည်၊ နည်း
နည်းဖုံဖုံ၊ မှုမျိုးစုံကို၊ လောက်လုံပြီးစီး၊ ရောက်ခရီးသည်၊ လူကြီးလူငယ်၊ မ
ရွေးတည်း။

၅၄။ ဒုလ္လဘံ ပါကတိကံ ဝါကျံ၊
ဒုလ္လဘော ခေမကရော သုတော။
ဒုလ္လဘာ သဒိသီ ဇာယာ၊
ဒုလ္လဘော သဇနော ပိယော။ ။

- ပါကတိကံ -ပကတိ သဘောအတိုင်းဖြစ်သော။
- ဝါကျံ -စကားကို။
- ဒုလ္လဘံ -ရခဲ၏။
- ခေမကရော -ဘေးကင်းသည်ကို ပြုတတ်သော။
- သုတော -သားကို။
- ဒုလ္လဘော -ရခဲ၏။
- သဒိသီ -မိမိနှင့်ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ တူသော။
- ဇာယာ -မယားကို။
- ဒုလ္လဘာ -ရခဲ၏။
- ပိယော -ချစ်မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြုတတ်သော။
- သဇနော -မိမိနှင့်တူသော သူအပေါင်းကို။ (ဝါ) မိမိနှင့်စပ်သော
သူအပေါင်းကို။
- ဒုလ္လဘော -ရခဲ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၅၄

* လူကြီးလူငယ်၊ စကားကြွယ်လည်း၊ မကွယ်မမှား၊ ဖြောင့်စကားကို၊ ကြားရ
တန်ခဲ၊ များချွတ်လွဲ၏၊ ရဲရင့်ဂုဏ်လှ၊ ဘေးကင်းမှုကို၊ ပြုတတ်သောသား။

အလွန်ရှား၏။ ပျက်ပြားပြည့်စုံ၊ မခွာတုံပဲ၊ တူစုံခံစား၊ မြတ်မယားလည်း၊ အ
များပြည်ခွင်၊ ရှားသည်ပင်တည့်၊ ခင်မင်စေရန်၊ ပြုစီမံသည့်၊ ခြေရံအမြဲ၊ လွန်
ရခဲသည်၊ ပိုက်စွဲနှလုံးထဲဝယ်တည်း။

၅၅။ သေလေသေလေ နမာဏိက္ကံ၊
 မုတ္တိက္ကံ န ဂဇေဂဇေ။
 သာဓဝေါ န ဟိ သဗ္ဗတြ၊
 စန္ဒနံ န ဝနေဝနေ။

သေလေသေလေ -တောင်တိုင်း တောင်တိုင်း၌။ (ဝါ) တောင်ကို စွဲ၍ ဖြစ်
 သော။
မာဏိက္ကံ -ပတ္တမြားရတနာ အထူးသည်။
န -မရှိ။
ဂဇေဂဇေ -ဆင်တိုင်းဆင်တိုင်း၌။ (ဝါ) ဆင်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော။
မုတ္တိက္ကံ -အမတေပုလဲသည်။
န -မရှိ။
ဝနေဝနေ -တောတိုင်း တောတိုင်း၌။ (ဝါ) တောကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။
စန္ဒနံ -စန္ဒကူးနံ့သာသည်။
န -မရှိ။
ဟိသစ္စံ -မှန်၏။
သဗ္ဗတြ -ခပ်သိမ်းသောအရပ်၌။
သာဓဝေါ -သူတော်ကောင်းတို့သည်။
နသန္တိ -မရှိကုန်။ [ဆရာနက်။]
 တစ်နည်း
သေလေသေလေ -တောင်တိုင်း တောင်တိုင်း၌
မာဏိက္ကံ -တောင်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပတ္တမြားရတနာအထူးသည်။
န -မရှိ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဂဇေဂဇေ -ဆင်တိုင်း ဆင်တိုင်း၌။
- မုတ္တိကံ -ဆင်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အမတေပုလဲးသည်။
- န -မရှိ။
- ဝနေဝနေ -တောတိုင်းစွဲးတောတိုင်း၌။
- စန္ဒနံ -တောကိုစွဲး၍ဖြစ်သော စန္ဒကူးနံသာသည်။
- န -မရှိ။
- ဟိသစ္စံ -မှန်၏ ။
- သဗ္ဗတြ -ခပ်သိမ်းသောအရပ်၌။
- သာဓဝေါ -သူတော်ကောင်းတို့၌။
- န-သန္တိ -မရှိကုန်။ [မိမိနက်]

ဆောင်ပုဒ်။ ။၅၅

*ပိုက်စွဲးနှလုံး၊ တောင်အလုံး၌၊ ဝတ်သုံးထိုက်စား၊ ပတ္တမြားစင်၊ မရှိပင်တည်း၊ ဆင်ဟူသမျှ၊ သာမည၌၊ ရတနာပုလဲး၊ ရရှိခဲး၏၊ ညှိမဲးရီမှိုင်း၊ တောရှိတိုင်းလည်း၊ ယှက်ဆိုင်းစန္ဒကူး၊ မရှိဘူးမှတ်၊ အထူးထူးရွှာ၊ ရပ်မျက်နှာ၌၊ ပညာကိန်းအောင်း၊ သူတော်ကောင်းလည်း၊ ၎င်းနည်းတူ၊ မရှိဟူသည်၊ မှတ်ယူပါးရှား၊ သမို့တည်း။

၅၆။ အသောစော နိဒ္ဒနော ပညော၊
အသောစော ပဏ္ဍိတဗန္ဓဝေါ။
အသောစာ ဝိဓေါ နာရိ၊
ပုတ္တနုတ္တ ပတိဋ္ဌိတာ။ ။

- ပညော -ပညာရှိကို။
- နိဒ္ဒနောအပိ -ဥစ္စာပင်မရှိသော်လည်း။
- အသောစော -မစိုးရိမ်အပ်။
- ပဏ္ဍိတဗန္ဓဝေါ -ပညာရှိမိတ်ဆွေရှိသော။

ပုရိသော -ယောက်ျားကို။
 အသောစော -မစိုးရိမ်အပ်။
 ပုတ္တနတ္တပတိဋ္ဌိတာ -သားမြေးတို့ဖြင့် တည်ခြင်းသို့ ရောက်သော။
 နာရီ -မိန်းမကို။
 ဝိခဝါအပိ -လင်ပင်ကင်းသော်လည်း။
 အသောစာ -မစိုးရိမ်အပ်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၆

* မှတ်ယူပါရှား၊ ရှေးကံပါး၍၊ မများဥစ္စာ၊ ဆင်းရဲပါလည်း၊ ပညာလက်ရှိ၊
 မပူဘိတည့်၊ ကယ်တိကိုယ်ပင်၊ မရှိလျှင်လည်း၊ ပညာပြောထူ၊ မိတ်ရှိသူကား၊
 မပူသာတည့်၊ သားမြေးရင်နှစ်၊ ရှိသည်ဖြစ်မှ၊ လင်ပစ်မိန်းမ၊ မကြောင့်ကြသည်၊
 ရှိလှအားကိုး အားထားတည်း။

၅၇။ အဝိဇ္ဇော ပုရိသော သောစော။
 သောစံ မေထုန မ.ပွဇံ။
 နိရာဟာရာ ပဇာ သောစာ။
 သောစံ ရဇ္ဇ မ.ရာဇကံ။ ။

အဝိဇ္ဇော -ပညာမရှိသော။
 ပုရိသော -ယောက်ျားကို။
 သောစော -စိုးရိမ်အပ်၏။
 အပဇံ -သတ္တဝါအစဉ်မရှိသော။
 မေထုနံ -မေထုန်ကို။
 သောစံ -စိုးရိမ်အပ်၏။
 နိရာဟာရာ -အာဟာရ ကြဉ်အပ်ကုန်သော။
 ပဇာ -သတ္တဝါတို့ကို။

၅၆။ ကမ္မဝါစက ကြိယာများဖြစ်၍ သဒ္ဓါစည်းကမ်းသို့ လိုက်၍ အနက်ပေးလိုက်၏။ ဆောင်ပုဒ်၌ကား-အ
 ဓိပ္ပာယ်ထင်အောင် ကတ္တာနက် ရေးလိုက်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

သောစာ -စိုးရိမ်အပ်ကုန်၏ ။
 အရာဇကံ -မင်းအဆုံးအမကင်းသော
 ရခွံ -တိုင်းပြည်ကို။
 သောစံ -စိုးရိမ်အပ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၇

* အားကိုးအားထား၊ ပညာရှားသည့်၊ ယောက်ျားလူလေ၊ စိုးရိမ်ပေလော့၊
 သန္ဓေမပြု၊ မေထုန်မှုလည်း၊ လှည့်ဗလာ၊ စိုးရိမ်ရာ၏၊ အာဟာရကင်း၊ လူခပင်း
 လည်း၊ မရှင်းသောက၊ စိုးရိမ်ရ၏၊ ရာဇာမစိုး၊ နိုင်ငံမျိုးလည်း၊ စိုးရိမ်မချမ်း၊
 ထူဘေးဘျမ်းသည်၊ သောင်းကျမ်းခိုးသေး ဓားပြဘေး။

၅၈။ ကုလေဟိ သဟ သမ္ပက္ခံ၊
 ပဏ္ဍိတေဟိ စ မိတ္တတံ။
 ဉာတီဘိ စ သမံ မေလံ၊
 ကုဗ္ဗာနော နဝိနယတိ။

ကုလေဟိ -အမျိုးကောင်းသားတို့နှင့်။
 သဟ -တကွ။
 သမ္ပက္ခံ -စပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ပဏ္ဍိတေဟိ -ပညာရှိသောသူတို့နှင့်။
 သဟ -တကွ။
 မိတ္တတံ -မိတ်ဆွေ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။
 ဉာတီဘိ -မိဘသားချင်းတို့နှင့်။
 သမံ -အတူတကွ။
 မေလံ -ပေါင်းဆုံခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ကုဗ္ဗာနော -ပြုသော။
 ဇနော -လှသည်။

နဝိနဿတိ -မပျက်စီးနိုင်။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၇

* ခိုးသားစားပြု၊ ကင်းကာလ၌၊ တူကုမုျိုးကောင်း၊ သားနှင့်ပေါင်း၍၊ ပြည့်အောင်းဝိဇ္ဇာ၊ ပညဝါနှင့်၊ မကွာလွတ်ကင်း၊ ဆက်ဆံခြင်းဖြင့်၊ ဆွေရင်းမျိုးဟောင်း၊ တွေ့ကြုံပေါင်းက၊ ပူကြောင်းစင်ဖြူ၊ ထိုသသူသည်၊ မှတ်ယူမပျက်မစီးတည်း။

၅၈။ ကဋ္ဌာ ဝုတ္တိ ပရာဓိနာ၊
ကဋ္ဌော ဝါသော နိရာသယော။
နိဒ္ဒနော ဗျဝသာယောစ၊
သဗ္ဗကဋ္ဌာ ဒလိဒ္ဒတာ။ ။

- ပရာဓိနော - သူတစ်ပါးနှင့်စပ်သော။
- ဝုတ္တိ - အသက်မွေးရခြင်းသည်။
- ကဋ္ဌာ - ဆင်းရဲငြိုငြင်၏ ။
- နိရာသယော - အိမ်မရှိသော။
- ဝါသော - တည်နေရခြင်းသည်။
- ကဋ္ဌော - ဆင်းရဲငြိုငြင်၏ ။
- နိဒ္ဒနော - ဥစ္စာမရှိသော။
- ဗျဝသာယောစ - ရောင်းဝယ်ရခြင်းသည်လည်း။
- ကဋ္ဌော - ဆင်းရဲ၏ ။
- ဒလိဒ္ဒတာ - ဥစ္စာမရှိ မွဲးတေသည်၏ အဖြစ်သည်။
- သဗ္ဗကဋ္ဌာ - ခပ်သိမ်းသောအရာ၌ ဆင်းရဲငြိုငြင်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၅၉

* မပျက်မစီး၊ သူ့ကိုမှီး၍၊ ကိုယ်ထီးခဲခက်၊ သူနှင့်ဆက်သည့်၊ သက်မွေးဝမ်း

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

ကျောင်း၊ စိတ်ညစ်ကြောင်းတည့်၊ နေကောင်းဖွယ်ရာ၊ အိမ်၊ ယာလွတ်ကင်း၊
နေရခြင်းလည်း၊ စိတ်တွင်းနောက်ရာ၊ တစ်ကြောင်းသာတည့်၊ ဥစ္စာလက်ထဲ၊
မရှိပဲလျက်၊ လှယ်လဲရေးရင်းမှ၊ ကုန်သွယ်ပြုလည်း၊ ညစ်ကျူဖွယ်ရာ၊ တစ်ခု
သာတည့်၊ ဥစ္စာဟင်းလင်း၊ လုံးလုံးကင်းသည့်၊ လူဆင်းရဲမှ၊ အရာဌာန၊ ဟူ
သမျှ၊ မလှမလန်း၊ စိတ်ပင်ပန်းသည်၊ လူ့တန်းမစေ့သဖြင့်တည်း။

၆၀။ တက္ကရဿ ကုတော ဓမ္မော၊
ဒုဇ္ဇနဿ ကုတော ခမာ။
ဝေသိယာစ ကုတော သ္မေဟော၊
ကုတော သစ္စဉ္စ ကာမိနာ။ ။

- တက္ကရဿ - သူ့ခိုး၏ ။
- ဓမ္မော - တရားသည်။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ဒုဇ္ဇနဿ - သူ့ယုတ်မာ၏ ။
- ခမာ - သည်းခံခြင်းသည်။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ဝေသိယာစ - ပြည့်တန်ဆာမ၏ လည်း။
- သ္မေဟော - အစဉ်ချစ်ခြင်းသည်။ (ဝါ) လာတိုင်းချစ်ခြင်းသည်။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ကာမိနံ - ကာမအလွန်ကြီးကုန်သောသူတို့၏ ။ (ဝါ) ကာမနှိပ်စက်
အပ်ကုန်သောသူတို့၏ ။
- သစ္စဉ္စ - မှန်ကန်သောစကားသည်လည်း။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆၀

* လူတန်းမစေ့၊ ခိုးဝှက်လေ့တည့်၊ ညဉ့်၊ နေပုန်းလျှိုး၊ လူ့သူ့ခိုး၏၊ ကြောင်း၊

ကျိုးတရား၊ ဘယ်ရှိငြားအံ့၊ ဆိုးဝါးဝသီ၊ လူ့ဒုဿီ၏၊ ခန္တီစိတ်ဓာတ်၊ မရှိလတ်
တည်း၊ လူ့နတ်ကလျာ၊ ပြည့်တန်ဆာ၏၊ ရောက်လာပေါင်းသင်း၊ လူ့ခပင်းနှင့်၊
ချစ်ခြင်းစင်စစ်၊ မရှိလစ်တည့်၊ မူးယစ်ကာမ၊ တောင့်တတိုးဘိ၊ ထိုသူ၏လည်း၊
နှုတ်တည့်ဖြောင့်မှန်၊ မဖောက်ပြန်ကို၊ ရရန်အခက်အခဲတည်း။

၆၁။ ပေသိတဿ ကုတော မာနံ၊
ကောပနဿ ကုတော သုခံ။
ထိနံ ကုတော သတိတ္တဉ္စ။
ကုတော မေတ္တိ ခလဿစ။

- ပေသိတဿ - စေခိုင်းအပ်သောကျွန်၏ ။
- မာနံ - မာနသည်။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ကောပနဿ - အမျက်ထွက်လေ့ရှိသောသူ၏ ။
- သုခံ - ချမ်းသာသည်။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ထိနံ - မိန်းမတို့၏ ။
- သတိတ္တဉ္စ - သူတော်ကောင်း၏ အဖြစ်သည်လည်း။ (ဝါ) လင်အလို
၌ ကျင့်တတ်သော မိန်းမ၏ အဖြစ်သည်လည်း။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိပါအံ့နည်း။
- ခလဿ - လူယုတ်၏ ။
- မေတ္တိစ - ချစ်ခင်သောသူသည်လည်း။
- ကုတောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆၁

* အခက်အခဲ၊ ပိုက်ယူစူး၍၊ အမြဲသူ့ကျွန်၊ အစေခံ၏၊ မာန်ထောင်ပလွား၊
ဘယ်ရှိငြားအံ့၊ ဖြစ်ပွားအမျက်၊ ထောင်းထောင်းထွက်မှု၊ ထိုသည့်၊ အေးလူ

E-book is created by www.Shanyoma.org

ချမ်းမြေ့၊ ဘယ်တွင်ရအံ့၊ မိန်းမအပေါင်း၊ နှလုံးကောင်းသည်၊ ကိန်းအောင်း
ဘယ်မှာ၊ ရှိတို့ရှာလိမ့်၊ ယုတ်မာစရိုက်၊ လူ့ငမိုက်အား၊ ဘိုးထိုက်မိတ်ဆွေ၊ မရှိ
ချေသည်၊ သိလေ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်းတည်း။

၆၂။ ဒုဗ္ဗလဿ ဗလံ ရာဇာ၊
ဗာလာနံ ရောဒနံ ဗလံ။
ဗလံမူဠဿ မောနိတ္တံ၊
စောရာနံ အတထံ ဗလံ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ရာဇာ -မင်းသည်။
- ဒုဗ္ဗလဿ -အားနည်းသောသူ၏ ။
- ဗလံ -အားတည်း။
- ရောဒနံ -ငိုခြင်းသည်။
- ဗာလာနံ -သူငယ်တို့၏ ။
- ဗလံ -အားတည်း။
- မောနိတ္တံ -ဆိတ်ဆိတ်နေသည်၏ အဖြစ်သည်။
- မူဠဿ -လူမိုက်၏ ။
- ဗလံ -အားတည်း။
- အတထံ -လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်းသည်။
- စောရာနံ -သူခိုးတို့၏ ။
- ဗလံ -အားတည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၆၂

* ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည်၊ အားကင်းသူ၏၊ အားမည်၏
တည်း၊ ငယ်သည့်ကလေး၊ ကျူကျူဆွေးလျက်၊ ငိုကြွေးအော်မည်၊ အားအင်
မည်၏၊ စွမ်းရည်မဲ့ကင်း၊ နှုတ်ဆိတ်ခြင်းသည်၊ လူဖျင်းခွန်အား၊ ယူမှတ်သား
လော့၊ စကားမမှန်၊ ဖောက်ပြန်ကျင့်ဆိုး၊ နှုတ်သံမျိုးကို၊ သူခိုးတို့အား၊ စွမ်း

ပကားဟု၊ မြက်ကြားသူဟောင်း စဉ်လာတည်း။

၆၃။ ယော ဓုဝါနိ ပရိစ္စဇ္ဇာ၊
အဓုဝံ ပရိသေဝတိ။
ဓုဝါနိ တဿ နဿန္တိ၊
အဓုဝံ နဋ္ဌမေဝ စ။ ။

ယောဇနော	-အကြင်သူသည်။
ဓုဝါနိ	-မြဲသောဝတ္ထုတို့ကို။
ပရိစ္စဇ္ဇာ	-စွန့်၍။
အဓုဝံ	-မမြဲသောဝတ္ထုကို။
ပရိသေဝတိ	-မှီဝဲ၏။
တဿ	-ထိုသူ၏။
ဓုဝါနိ	-မြဲသောဝတ္ထုတို့သည်။
နဿန္တိ	-ပျက်စီးကုန်၏။
စ	-ထိုမှတစ်ပါး။
အဓုဝံ	-မမြဲသောဝတ္ထုသည်။
နဋ္ဌမေဝ	-ပျက်စီးသည်သာလျှင်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၆၃

* မြက်ကြားသူဟောင်း၊ နည်းတစ်ကြောင်းကား၊ လက်ဟောင်းရှိမြဲ၊ စွန့်ပစ်လဲ၍၊ အသစ်ဆည်း၏၊ ပစ္စည်းရှိရင်း၊ ထိုင်ဖျင်း၏၊ ပျက်ယွင်းပျောက်လေ၊ တွက်ကိန်းသေတည့်၊ ရှာဖွေထပ်လောင်း၊ ပစ္စည်းနှောင်းလည်း၊ ၎င်းနည်းပုံ၊ ပျောက်ပျက်တုံသည်၊ အစုံသစ်ဟောင်းလက်မဲ့တည်း။

၆၄။ သုက္ကံ မံသံ ထိယော ဝုဒ္ဓါ၊
ဗာလက္က တရုဏံ ဒဓိ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ပဘာတေ မေထုနံ နိဒ္ဒါ
သဇ္ဈ ပါဏဟရာနိ ဆ။ ။

- သုတ္တံ -ခြောက်သော။
- မံသံ -အသားကို စားခြင်းလည်းကောင်း။
- ဝုဒ္ဓါ -အသက် ၅၅ နှစ်ကျော်၍ ကြီးကုန်သော။
- ထိယော -အရှေ့ပန်ဂျပ်တိုင်းသူတို့ကို မှီဝဲခြင်းလည်းကောင်း။
- ဗာလက္ကော -ထက်သောကန်ရာသီ၌ တည်သောနေရောင်ကို မှီဝဲခြင်းလည်းကောင်း။
- တရုဏံ -အသစ်ဖြစ်သော။
- ဒဓိ -နို့ဓမ်းကို စားသောက်ခြင်းလည်းကောင်း။
- ပဘာတေ -မိုးလင်းသောနံနက်၌။
- မေထုနံ -မေထုန်မှီဝဲခြင်းလည်းကောင်း။
- ပဘာတေ -မိုးလင်းသောနံနက်၌။
- နိဒ္ဒါ -အိပ်ခြင်းလည်းကောင်း။
- တောနိဆ -ဤခြောက်မျိုးတို့သည်။
- သဇ္ဈ -ယခုချက်ခြင်း။
- ပါဏဟရာနိ -အသက်ကို ဆောင်ယူဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆၄

* အစုံဟောင်းသစ်၊ သွေ့ခြောက်ကျစ်သော၊ သားတစ်မဲးညှင်း၊ သုံးစားခြင်းလည်းကောင်း၊ အိုမင်းရွတ်တူ၊ ထိုမိန်းမ၌၊ ကာမပေါင်းသင်း၊ ဆက်ခြင်းကြိမ်ဖန်၊ ကန်ရာသီတွင်း၊ နေအလင်းကို၊ လှူခြင်းတဝ၊ ဖြစ်စဒိန်ခဲး၊ မှီဝဲတပ်မက်၊ နံနက်စောစော၊ မေထုန်နှောနှင့်၊ ကျမောအိပ်မှု၊ ဤခြောက်ခုသည်၊ ယခုချက်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းဖြင့်၊ လက်ငင်းအသက် တိုကြောင်းတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၆၅။ သဇ္ဇမံသံ နဝန္နဉ္စ၊
 ဗာလာ ထိ ခီရဘာဇနံ။
 ဃတမုဏှော ဒကဉ္စေဝ၊
 သဇ္ဇ ပါဏကရာနိ ဆ။ ။

သဇ္ဇ -စိုသော။ (ဝါ) ထိုခဏ၌ဖြစ်သော။
 မံသံ -အသားကိုစားခြင်းလည်းကောင်း။
 နဝန္နဉ္စ -အသစ်ဖြစ်သောထမင်းကိုစားခြင်းလည်းကောင်း။
 ဗာလာ -၁၆ နှစ်အရွယ် နုပျိုသော။
 ထိ -မိမ္မကို မှီဝဲခြင်းလည်းကောင်း။
 ခီရဘောဇနံ -ညှစ်သစ်စ နို့ကိုသောက်ခြင်းလည်းကောင်း။
 ဃတံ -ထောပတ်ကို သောက်ခြင်းလည်းကောင်း။
 ဉ္စေဝဒကဉ္စ -ရေနှေးကို သောက်ခြင်းလည်းကောင်း။
 တောနိဆ -ထို ၆ ပါးတို့သည်။
 သဇ္ဇ -ချက်ခြင်း။
 ပါဏကရာနိ -အသက်ကို မွေးတတ်ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၆၅

* လက်ငင်းအသက်၊ တိုးပွားချက်ကား၊ မျက်မှောက်သန့်ရှင်း၊ အသားဟင်း
 နှင့်၊ ထမင်းနှေးနှေး၊ လွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ နုပြောင်းပျိုမျှစ်၊ ကညာစစ်
 နှင့်၊ ချစ်ခင်စုံမက်၊ ကာမယုက်၍၊ စားလျက်ထောပတ်၊ စဉ်မပြတ်နှင့်၊ လတ်
 ဆတ်မချို့၊ နှားနို့ရေနှေး၊ သောက်ဘုဉ်းပေးလော့၊ အရေးခြောက်ပါး၊ ကျင့်
 ထုံးများသည်၊ တိုးပွားအသက် ရှည်ကြောင်းတည်း။

၆၆။ သီဟာဒေကံ ဗကာဒေကံ၊
 ဆ သုနာ တီဏိ ဂဗြဘာ။
 ဝါယသာ စတု သိက္ခေထ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

စတ္တာရိ ကုက္ကုဒ္ဓါဒပိ။ ။

- ဇနော -လူသည်။
 - သီဟာ -ခြင်္သေ့ထံမှ။
 - ဧကံအပိ -တစ်ခုသောအတတ်ကိုလည်းကောင်း။
 - ဗကာ -ဗျိုင်းထံမှ။
 - ဧကံအပိ -တစ်ခုသောအတတ်ကိုလည်းကောင်း။
 - သုနာ -ခွေးထံမှ။
 - ဆ -ခြောက်ခုသောအတတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 - ဂဒြဘာ -မြည်းထံမှ။
 - တိဏိ -သုံးခုသောအတတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 - ဝါယသာ -ကျီးထံမှ။
 - စတု -လေးခုတို့၏ အပေါင်း ဖြစ်သော အတတ်တို့လည်းကောင်း။
 - ကုက္ကုဒ္ဓါ -ကြက်ထံမှ။
 - စတ္တာရိအပိ -လေးခုသောအတတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 - သိက္ခေထ -သင်ယူရာ၏။
- [သိက္ခေထ-၌ သတ္တမိ အတ္တနောပုဒ်-ပထမပုရိသ် ဧကဝုဏ်, ဧထ-ဝိဘတ် တည်း]

ဆောင်ပုဒ်။ ။၆၆

*တိုးပွားအသက်၊ နည်းမှဆက်၍၊ အနန္တတန်၊ နည်းယူရန်ကို၊ မချန်စုံစေ၊ ဆိုတုံပေအံ့၊ ခြင်္သေ့ထံမှ၊ နည်းတဝနှင့်၊ ဗျိုင်းမှတတန်၊ ခွေးထံမှခြောက်၊ ထိုနောက်မြည်းမှ၊ သုံးနယတည့်၊ ကျီးမှလေးဝ၊ ကြက်မှလေးပါး၊ နည်းဖော်ကြားသည်၊ မှတ်သားကိုယ့်ဝယ် ကြီးပွားကြောင်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၆၇။ ပဉ္စတမ. ပွကိစ္စံဝါ၊
 ယောနရော ကတ္တုမိစ္ဆတိ။
 သံယတနေန ကတ္တဗ္ဗံ၊
 သီဟာဒေကံ ပကိတ္တိတံ။ ။

- ယောနရော - အကြင်သူသည်။
- ပဉ္စတံ - ကြီးကျယ်သော။
- ကိစ္စံဝါ - ပြုဖွယ်ကိစ္စကိုသော်လည်းကောင်း။
- အပွကိစ္စံဝါ - အနည်းငယ်သောပြုဖွယ်ကိစ္စကိုသော်လည်းကောင်း။
- ကတ္တု - ပြုခြင်းငှာ။
- ကတ္တတိ - အလိုရှိ၏ ။
- ယောနရော - ထိုသူသည်။
- တံ - ထိုပြုဖွယ်ကိစ္စကို။
- သံယတနေန - ကောင်းစွာ အားထုတ်သဖြင့်။
- ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုအပ်၏ ။
- တေဒေဝ - ထိုသို့ပြုခြင်း လုံ့လတစ်ခုကိုပင်လျှင်။
- သီဟာ - ခြင်္သေ့ထံမှ။
- တေ - တစ်ခုသောအတတ်ဟူ၍။
- ပကိတ္တိတံ - ပြောကြားအပ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆၇

*မှတ်သားကိုယ့်ဝယ်၊ မှုကြီးငယ်တို့၊ ပြုဖွယ်ဆန္ဒ၊ ရှိလေကမူ၊ လုံ့လအားထုတ်၊
 လျော့မဆုတ်ရ၊ ယုတ်မြတ်ကြီးငယ်၊ မရွေးချယ်ပဲ၊ ပြုဖွယ်မှုခင်း၊ အားထုတ်
 ခြင်းကို၊ သားမင်းဓိပတေ၊ ရွှေဂူမွေ့သည့်၊ ခြင်္သေ့နည်းမြတ်၊ တစ်အတတ်ဟု၊
 မှတ်ယူလိုက်နာကြရာတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

၆၈။ သဗ္ဗိန္ဒြိယာနိ သံယမ၊
ဗကောဝ ပတိတော ဇနေနာ။
ကာလဒေသောပ ပန္နာနိ၊
သဗ္ဗကိစ္စာနိ သာမယေ။ ။

ဇနေနာ -လူသည်။
သဗ္ဗိန္ဒြိယာနိ -ခပ်သိမ်းသော စက္ခုစသောဣန္ဒြတို့ကို။
သံယမ -ကောင်းစွာ စောင့်ထိန်း၍ (ဝါ) အလေ့အထပြု၍၊
ပတိတော -ပြုဖွယ်ကိစ္စ အရာဝတ္ထု၌ကျသော။
ဗကောဝ -ဗျိုင်းကဲ့သို့။
ကာလဒေသောပပန္နာနိ-ပြည့်စုံသောကာလ၊ ဒေသရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ (ဝါ)
ကာလ၊ ဒေသအားဖြင့် ရလွယ်ကုန်သော။
သဗ္ဗကိစ္စာနိ -ခပ်သိမ်းသော ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို။
သာမယေ -ပြီးစေရာ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၆၈

*လိုက်နာကြလေ၊ ဣန္ဒြေကို၊ တစေထိန်းချုပ်၊ ဗျိုင်းနှယ်အုပ်၍၊ အလုပ်၌သာ၊
တည်မြဲစွာလျက်၊ ကာလရပ်လျောက်၊ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်သည်၊ များလှောက်ကိစ္စ၊
ပြီးစေရ၏၊ ထိုမျှထုတ်ပြ၊ နည်းတဝသည်၊ ဗျိုင်းမှသင်ယူမှုပေတည်း။

၆၉။ ဗဟ္မာသီ သာပုသန္တုဋ္ဌော၊
သုနိဋ္ဌေါ သီစတေနေနာ။
ပဘုဘတ္တောစ သူရောစ၊
ဉာတဗ္ဗာ ဆ သုနာ ဂုဏာ။ ။

သာ -ခွေးသည်။
ဗဟ္မာသီ -သခင်၌ များစွာတောင့်တလေ့ရှိ၏။

- သာ - ခွေးသည်။
- အပ္ပသန္တုဠော - အနည်းငယ်သောထမင်း စသောဝတ္ထုဖြင့် ရောင့်ရဲတတ်၏။
- သာ - ခွေးသည်။
- သုနိဒ္ဒေါ - ချမ်းသာသဖြင့် အိပ်လေ့ရှိ၏။ (ဝါ) အိပ်ပျော်လှယ်၏။
- သာ - ခွေးသည်။
- သီစစေတနာ - လျင်စွာနိုးတတ်၏။
- ပဟုသသာတ္တာစ - ခွေးသည် အရှင်၌လည်း ဆည်းကပ်တတ်၏။
- သာ - ခွေးသည်။
- သူရောစ - စွမ်းအင်သတ္တိလည်းရှိ၏။
- သုနာ - ခွေးမှ။
- ဆ - ခြောက်မျိုးကုန်သော။
- ဧတေဂုဏာ - ထိုဂုဏ်တို့ကို။
- ဉာတဗ္ဗာ - သိအပ်ကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၆၉

* မွေးကျွေးသုတ်သင်၊ ကိုယ့်အရှင်၌၊ လွန်ပင်တောင့်တ၊ ပြုလုံလနှင့်၊ နည်းမျှအစာ၊ ရခါမျှတ၊ ကောင်းစွာအိပ်မေ့၊ နိုးလေ့လျင်မြန်၊ ရှင့်ထံမလပ်၊ ချည်းဆည်းကပ်၍၊ သတ္တိမကွာ၊ ရဲဝံ့စွာသည်၊ ခြောက်ဖြာခွေးမှနည်းပေတည်း။

၇၀။ အဝိဿာမံ ဝဟေ ဘာရံ၊
သီတုဏှဉ္စ နဝိန္နတိ။
သ သန္တောသော တထာ နိစ္စံ၊
တီဏိ သိက္ခေထ ဂဒြဘာ။ ။

- ဂဒြဘော - မြည်းသည်။
- အဝိဿာမံ - ပင်ပန်းနားနေခြင်းမရှိမူ၍။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဝါ၊ အဝိဿာမံ -လေးလံသော။
- ဘာရံ -ဝန်ကို။
- ဝဟေ -ရွှက်ဆောင်တတ်၏။
- သီတုဏ္ဍု -အအေး, အပူကိုလည်း။
- နဝိန္ဒတိ -မသိတတ်။
- တထာ -ထိုမှတစ်ပါး။
- နိစ္စံ -အမြဲ။
- သသန္တောသော -နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။
- တောနိ တီဏိ -ထိုသုံးပါးသော အတတ်တို့ကို။
- ဂဒြဘာ -မြည်းထံမှ။
- သိက္ခေထ -သင်ယူရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၀

* သခင်ခိုင်းစေ၊ နားမနေပဲ၊ မဖြေအပန်း၊ လမ်းစခန်း၌၊ ရွှင်လန်းပြောင်
ပြောင်၊ ဝန်ကိုဆောင်၏၊ တောတောင်ကြမ်းကြမ်း၊ ဥတုကြမ်းလည်း၊ ချမ်း၊
ပူနှစ်ပြင်၊ မသိလျှင်တည့်၊ အစဉ်ရောင့်ရဲ၊ နေတတ်မြဲ၍၊ ဤနဲ့သုံးဝါ၊ မြည်း
ထံမှသည်၊ ယူကြပေကုန်ရာသတည်း။

၇၁။ ဂုဇ္ဇမေထုနဓမ္မဉ္စ၊
 ကာလေကာလေစ သင်္ဂဟံ။
 အပ္ပမာဒမ.နာလသျံ၊
 စတု သိက္ခေထ ဝါယသာ။ ။

- ဝါယသော -ကျီးသည်။
- ဂုဇ္ဇမေထုနဓမ္မဉ္စ -လျှို့ဝှက်အပ်သော မေထုန်အကျင့်ရှိသည်ကို။
- ကုရယျ -ပြုရာ၏။
- ကာလေကာလေစ -သင့်တင့်လျှောက်ပတ်သောအခါ၌လည်း။

သင်္ဂဟံ -အကျိုးရှိကြောင်း ပေါင်းဆုံစည်းဝေးခြင်းကို။
 ကုရယျ -ပြုရာ၏။
 အပ္ပမာဒဉ္စ -မမေ့မလျော့ခြင်းကိုလည်း။
 ကုရယျ -ပြုရာ၏။
 အနာလသျံစ -ပျင်းရိခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။
 ကုရယျ -ပြုရာ၏။
 ဧတံစတု -ထိုလေးခုတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သောအတတ်ကို။
 ဝါယသာ -ကျီးထံမှ။
 သိက္ခေထ -သင်ယူရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၁

*လုံခြုံလျှို့ဝှက်၊ မေထုန်ယှက်တည့်၊ ထိုက်သက်ကာလ၊ စည်းဝေးကြ၍၊ မချသတိ၊ အမြဲရှိလျက်၊ ပျင်းရိကင်းကွာ၊ ဤလေးဖြာသည်၊ ကျီးမှာယူအပ်နည်းပေတည်း။

၇၂။ ယုဒ္ဓန္တ ပါတရုဋ္ဌာနံ၊
 ဘောဇနံ သဟ ဗန္ဓုဟိ။
 ထိယံ အာပဒဂ္ဂတံ ရက္ခေ၊
 စတု သိက္ခေထ ကုက္ကုဋ္ဌာ။ ။

ကုက္ကုဋ္ဌော -ကြက်သည်။
 ယုဒ္ဓန္တ -စစ်ထိုးခြင်းကိုလည်း။
 ကုရယျ -ပြုရာ၏။
 ပါတရုဋ္ဌာနံ -နံနက်စောစောထခြင်းကိုလည်း။
 ကုရယျ -ပြုရာ၏။
 ဗန္ဓုဟိ -ဆွေမျိုးတို့နှင့်။
 သဟ -တကွ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဘောဇနဉ္စ - အစာစားခြင်းကိုလည်း။
- ကုရယျ - ပြုရာ၏။
- အာပဒဂ္ဂတံ - ပျက်စီးရေး ဘေးရန်သို့ရောက်သော။
- ထိယံ - ကြက်မကို။ (ဝါ) မိန်းမကို။
- ရက္ခေ - စောင့်ရှောက်ရာ၏။ (ဝါ) စောင့်ရှောက်တတ်၏။
- တေစတု - ထိုလေးခုအပေါင်းဖြစ်သောအတတ်ကို။
- ကုက္ကဋ္ဌာ - ကြက်ထံမှ။
- သိက္ခေထ - သင်ယူရာ၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၂

*ရန်သူမျက်မြင်၊ စစ်မြေပြင်၌၊ စစ်ဆင်ထိုးရာ၊ ကျွမ်းလိမ္မာလျက်၊ နံနက်စောစော၊ ထသဘောတည့်၊ တူရောမပြား၊ သားမယားနှင့်၊ ဆွေသားမိတ်ဆွေ၊ ရှာဖွေစားသောက်၊ စည်းမဖောက်တည့်၊ ဘေးရောက်ရန်နီး၊ ချစ်ဇနီးကို၊ တားဆီးစောင့်ရှောက်၊ တွန့်မကြောက်သည်၊ မှတ်လောက်ကြက်မှ လေးနည်းတည်း။

၇၃။ ကော. တိဘာရော သမတ္ထာနံ၊
ကိဒ္ဓရံ ဗျဝသာယိနံ။
ကော ဝိဒေသော သဝိဇ္ဇာနံ၊
ကော ပရော ပိယဝါဒိနံ။

- သမတ္ထာနံ - စွမ်းဆောင်နိုင်သော သူတို့အား။
- အတိဘာရော - အလွန်ဝန်လေးခြင်းသည်။
- ကောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိတုံအံ့နည်း။
- ဗျဝသာယိနံ - ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသောသူတို့အား။
- ဒ္ဓရံ - ဝေးလံသောအရပ်သည်။
- ကိအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- သဝိဇ္ဇာနံ - ပညာရှိသောသူတို့အား။

- ဝိဒေသော - အရပ်တစ်ပါးသည်။
- ကောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။
- ပိယဝါဒိနံ - ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ပြောကြားတတ်သောသူတို့အား။
- ပရော - ရန်သူသည်။
- ကောအတ္ထိ - အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၇၃

* သတ္တိစွမ်းရည်၊ ကိုယ်ဝယ်တည်က၊ မည်သည့်ကိစ္စ၊ ဝန်လေးကြအံ့၊ တဝဝယ် ရောင်း၊ ကုန်သည်ပေါင်းလည်း၊ သွားကြောင်းဝေးကွာ၊ ဌာနာတစ်၊ ဘယ်မှာ ရှိအံ့၊ တတ်သိပညာ၊ ရှိသူမှာလည်း၊ ဒေသာရပ်ခြား၊ တစ်ပါးပြည်ရွာ၊ မရှိသာ တည့်၊ သာယာပြေပြစ်၊ နှစ်သက်စကား၊ ပြောတတ်ငြားမူ၊ တစ်ပါးရန်သူ၊ မရှိ ဟူသည်၊ ထွက်ပြုရန်ဘက်ကင်းသတည်း။

၇၄။ ဘယဿ ကထိတော ပဇ္ဇော၊
 ဣန္ဒြိယာနုမသံယမော။
 တဇ္ဇယော သမ္ပဒါမဂ္ဂေါ၊
 ယေနိဋ္ဌိ တေန ဝမျတေ။ ။

- ဣန္ဒြိယာနံ - စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို။
- အသံယမော - မစောင့်ခြင်းကို။
- ဘယဿ - ဘေးရန်၏။
- ပဇ္ဇော - အကြောင်းဟူ၍။
- ကထိတော - ဆိုအပ်၏။
- တဇ္ဇယော - ထိုစက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို အောင်နိုင်ခြင်းကို။
- သမ္ပဒါမဂ္ဂေါ - ပြည့်စုံခြင်းတို့၏ အကြောင်းဟူ၍။
- ကထိတော - ဆိုအပ်၏။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- တကြ -ထိုအရပ်သို့။
- ဂမနေ -သွားခြင်း၌။
- ယေန -အကြင်ခရီးလမ်းဖြင့်။
- ဣဋ္ဌိ -အလိုရှိအပ်၏။
- တေန -ထိုခရီးလမ်းဖြင့်။
- ဂမ္ပတေ -သွားအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၄

* ဣန္ဒြေခြောက်စင်း၊ မစောင့်ခြင်းသည်။ ပျက်ခြင်းလမ်းမ၊ ဆိုအပ်လှ၏။
စောင့်ကဏ္ဍန္တ၊ ပြည့်စုံလေ၍၊ သုခေချမ်းသာ၊ လမ်းတာခရီး၊ ဟူတပြီးတည့်၊
ဆိုပြီးပစ္စ၊ ခရီးမဖြင့်၊ လိုဘရှိရာ၊ သွားဖို့ရာသည်၊ ရှေ့မှာပျက်ကြောင်းလမ်း
ပေတည်း။

၇၅။ န စ ဝိဇ္ဇာသမော ဗန္ဓု။
 န စ ဗျာဓိသမော ရိပု။
 နစံ ပစ္စသမော သွေဟော။
 နစ ဒေဝါ ပရံ ဗလံ။ ။

- ဝိဇ္ဇာသမော -ပညာနှင့်တူသော။
- ဗန္ဓု -ဆွေမျိုးသည်။
- နစအတ္ထိ -မရှိသည်သာလျှင်တည်း။
- ဗျာဓိသမော -အနာရောဂါနှင့်တူသော။
- ရိပု -ရန်သူသည်။
- နစအတ္ထိ -မရှိသည်သာလျှင်တည်း။
- အပစ္စသမော -သားနှင့်တူသော။
- သွေဟော -ချစ်သောသူသည်။
- နစအတ္ထိ -မရှိသည်သာလျှင်တည်း။

- ဒေဝါ -လွန်မြတ်သော။
- ဗလံ -အားသည်။
- နစအတ္ထိ -မရှိသည်သာတည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၅

* ကမ္ဘာတစ်ခွင်၊ တိုင်းအပြင်၌၊ ပညာနှင့်တူ၊ မိတ်ဆွေဟူသည်၊ မြူမျှမထင်၊ ကိုယ်တွင်စွဲကပ်၊ ရောဂါရပ်နှင့်၊ နှိုင်းအပ်ရန်သူ၊ မရှိဟူ၏။ သားတူတမျှ၊ ချစ်အပ်လှသော၊ သတ္တအမျိုး၊ မရှိရိုးတည်း၊ တန်ခိုးထိန်လက်၊ နတ်တို့ထက်လည်း၊ လွမ်းတက်ခွန်အား၊ မရှိငြားသည်၊ မှတ်သားလောကသစ္စာတည်း။

၇၆။ သမုဒ္ဒါဝရဏာ ဘူမိ၊
 ပါကာရာဝရဏံ ဂဟံ။
 နရိန္ဒာဝရဏာ ဒေသာ၊
 စာရိတ္တာဝရဏာ ထိယော။ ။

- ဘူမိ -မြေသည်။
- သမုဒ္ဒါဝရဏာ -သမုဒြာလျှင် အပိုင်းအခြားအရစ်အပတ်ရှိ၏။
- ဂဟံ -အိမ်သည်။
- ပါကာရာဝရဏံ -တံတိုင်းလျှင် အရံအတားအရစ်အပတ်ရှိ၏။
- ဒေသာ -အရပ်တို့သည်။
- နရိန္ဒာ ဝရဏာ -မင်းလျှင် အပိုင်းအခြား အစောင့်အရှောက်ရှိကုန်၏။
- ထိယော -မိန်းမတို့သည်။
- စာရိတ္တာဝရဏာ -ကိုယ်ကျင့်သီလလျှင် အပိုင်းအခြား အစောင့်အထိန်းရှိကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၆

* ဇမ္ဗူဝန်းကျင်၊ မြေအပြင်သည်၊ လေးအင်သမုဒြာ၊ ပိတ်ဆီးကာ၏၊ အိမ်မှာ

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဝင်းခြံ၊ စောင့်ရှောက်ရံ၏။ နိုင်ငံတခွင်၊ ထက်ဝန်းကျင်၌၊ များဖျင်သိန်း၊
သောင်း၊ လူ့အပေါင်းကား၊ မင်းကောင်းရာဇာ၊ စောင့်ဆီးကာ၏။ လူ့ရွာမိန်း
မသား၊ ကျင့်တရားသည်၊ ရံတားအစောင့်အရှောက်တည်း။

၇၇။ ဘတကုမ္ဘသမာ နာရီ၊
တတ္တဂီရ သမော ပုမာ။
တဿာ ဘတဉ္စ အဂ္ဂိစ၊
နေကတြ ထပယေ ဗုဓော။ ။

ယတော	-အကြင်ကြောင့်။
နာရီ	-မိန်းမသည်။
ဘတကုမ္ဘသမာ	-ထောပတ်အိုးနှင့်တူ၏ ။
ပုမာ	-ယောက်ျားသည်။
တတ္တဂီရသမော	-ရဲရဲတောက်သောမီးကျိုးခဲနှင့်တူ၏ ။
တဿာ	-ထို့ကြောင့်။
ဗုဓော	-ပညာရှိသည်။
နေကတြ	-တစ်ခုတည်းသောဌာန၌။
ထပယေ	-ထောပတ်ကိုလည်းကောင်း။
အဂ္ဂိစ	-မီးကိုလည်းကောင်း။
မထာရော	-မထားရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၇

* သမီးကညာ၊ ရတနာသည်၊ ပမာဆိုရိုး၊ ထောပတ်အိုးတည့်၊ သတိုးသားမူ၊
မီးလျှံပူနှင့်၊ တူသည်ဆတ်ဆတ်၊ ပညာတတ်သည်၊ ထောပတ်နှင့်မီး၊ ပမာမှီး
သည်၊ သမီးသတိုး၊ မိန်းမမျိုးကို၊ သတိုးသားနှင့်၊ မခြားတူကွ၊ မထားရသည်၊
တားရ၊ ဆီးရမည်၏ တည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၇၀။ အာဟာရော ဒွိဂုဏော ထိနံ၊
 ဗုဒ္ဓိ တာသံ စတုဂ္ဂုဏော။
 ဆဂုဏော ဗျဝဿာယောစ၊
 ကာမောစ.ဋ္ဌဂုဏော မတော။ ။

ထိနံ	-မိန်းမတို့၏ ။
အာဟာရော	-အစာစားခြင်းကို။
ဒွိဂုဏော	-ယောက်ျားတို့ထက် နှစ်ဆသာ၏ ဟူ၍။
မတော	-ပြောဆိုအပ်၏ ။
တာသံ	-ထိုမိန်းမတို့၏ ။
ဗုဒ္ဓိ	-လှည့်ပတ်တတ်သောမာယာကို။
စတုဂ္ဂုဏော	-ယောက်ျားတို့ထက် လေးဆသာ၏ ဟူ၍။
မတော	-ပြောဆိုအပ်၏ ။
တာသံ	-ထိုမိန်းမတို့၏ ။
ဗျဝဿာယောစ	-အားထုတ်ခြင်းကိုလည်း။
ဆဂ္ဂုဏော	-ယောက်ျားတို့ထက် ခြောက်ဆသာ၏ ဟူ၍။
မတော	-ပြောဆိုအပ်၏ ။
တာသံ	-ထိုမိန်းမတို့၏ ။
ကာမောစ	-ကာမဂုဏ်ကိုလည်း။
အဋ္ဌဂုဏော	-ယောက်ျားတို့ထက် ရှစ်ဆသာ၏ ဟူ၍။
မတော	-ပြောဆိုအပ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၀

* လူ့ရွာလောက၊ လူမိန်းမသည်၊ လောဘမြောက်များ၊ အစာစား၌၊ ယောက်ျားတို့ထက်၊ နှစ်ဆထက်၏၊ ရုတ်တရက်ဉာဏ်၊ လေးဆလွန်၏၊ ထက်သန်လို့လ၊ ဥဿာဟကား၊ ခြောက်ဆများ၏၊ လိုက်စားကာမ၊ ယှက်ရာဂ၌၊ ရှစ်ဆသူထက်၊ လွန်ကဲမက်သည်၊ တက်တက်စင်အောင်ကွာသတည်း။

E-book is created by www.Shanmyoma.org

၇၉။ ဇိဏ္ဏမ. နံ ပသံသေယျ၊
 ဘရိယံ ဂတယောဗ္ဗနံ။
 ရဏာ ပစ္စာဂတံ သူရံ၊
 သဿဉ္စ ဂေဟမာဂတံ။ ။

ဇိဏ္ဏံ	-ဟောင်းနှမ်းကျေကျက်ပြီးသော။
အနံ	-ဆန်စသည်နှင့်ယှဉ်သော အာဟာရကို။
ပသံသေယျ	-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၏ ။
ဂတယောဗ္ဗနံ	-အပြစ်ကင်းသဖြင့် အရွယ်လွန်ပြီးသော။
ဘရိယဉ္စ	-မယားကိုလည်း။
ပသံသေယျ	-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၏ ။
ရဏာ	-စစ်မြေပြင်မှ။
ပစ္စာဂတံ	-ပြန်လာသော။
သူရဉ္စ	-စစ်သည်ကိုလည်း။
ပသံသေယျ	-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ချီးမွမ်းရာ၏ ။
ဂေဟံ	-အိမ်သို့။
အာဂတံ	-ရောက်လာပြီးသော။
သဿဉ္စ	-ကောက်ကိုလည်း။
ပသံသေယျ	-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၉

* အစာထမင်း၊ ကျေကျက်လျှင်းမှ၊ ကောင်းတင်းစကား၊ ထုတ်ပြောကြားလော့၊ မယားဇနီး၊ ရွယ်လွန်ပြီးမှ၊ ချီးမွမ်းဂုဏ်ရည်၊ ပြောသင့်သည်တည့်၊ စစ်သည်သူရဲ၊ စစ်တိုက်ပွဲ၌၊ နွဲ့၍အောင်မြင်၊ ပြည်သိုဝင်မှ၊ မှန်းတင်ချီးမြှောက်၊ ဂုဏ်တင်လောက်၏၊ ကောက်ဆန်စပါး၊ ကျီသွင်းထားမှ၊ ပျက်ပြားမထင်၊ ချီးမွမ်းချင်လော့၊ ကြိုတင်မပင့်မြှောက်ရာတည်း။

၈၀။ အသန္တဋ္ဌာ ဒွိဇာ နဋ္ဌာ၊
 သန္တဋ္ဌာဣ ပါထိဝါ။
 သ လဇ္ဇာ ဂဏိကာ နဋ္ဌာ၊
 နိလ္လဇ္ဇာစ ကုလိတ္ထိယော။ ။

အသန္တဋ္ဌာ -ရောင့်ရဲခြင်း မရှိကုန်သော။
 ဒွိဇာ -ပုဏ္ဏားတို့သည်။
 သန္တဋ္ဌာ -ရောင့်ရဲခြင်းရှိကုန်သော။
 ပါထိဝါဣ -မင်းတို့သည်ကဲ့သို့။
 နဋ္ဌာ -ပျက်စီးကုန်သည်။
 ဘဝန္တိ -ဖြစ်ကုန်၏ ။
 ဂဏိကာ -ပြည့်တန်ဆာမတို့သည်။
 သလဇ္ဇာ -အရှက်ရှိကုန်သည်။
 စေ -အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။
 နဋ္ဌာ -ပျက်စီးကုန်၏ ။
 ကုလိတ္ထိယော -အမျိုးကောင်းချေးမတို့သည်။
 နိလ္လဇ္ဇာ -အရှက်မရှိကုန်သည်။
 စေ -အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။
 နဋ္ဌာ -ပျက်စီးကုန်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၈၀

*ရတိုင်းမလွဲ၊ မရောင့်ရဲသည်၊ ငန်းပုဏ္ဏား၊ ပျက်ဆုံးပါး၏၊ ရငြားတင်းတိမ်၊
 ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်၍၊ စည်းစိမ်စံပျော်၊ မင်းသော်ပျက်စီး၊ ပြည်ကြီးဖွယ်ရာ၊ ပြည့်
 တန်ဆာကား၊ ရှက်ပါတတ်က၊ ပျက်စီးကြ၏၊ မိဘကောင်းဆို၊ သမီးပျိုလည်း၊
 ကိုယ်ကိုမငဲ့၊ မရှက်တဲ့ပဲ၊ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ရာ၊ ဖြစ်လတ်ပါမူ၊ လိုရာစီးပွား၊ ယုတ်လျော့
 ပါးသည်၊ လားလားပျက်စီးကြောင်းပေတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၈၁။ အဝံသပတိတော ရာဇာ၊
မုဇ္ဇပုတ္တော စ ပဏ္ဍိတော။
အဓနေန ဓနံ ပါပု၊
တိဏံ မညတေ ဇနံ။

အဝံသပတိတော	-မင်းမျိုးမဟုတ် ယုတ်ညံ့သောအမျိုး၌ ကျရောက်ဖြစ် ထွန်းသော။
ရာဇာစ	-မင်းသည်လည်းကောင်း။
မုဇ္ဇပုတ္တော	-လူမိုက်၏ သားဖြစ်သော။
ပဏ္ဍိတောစ	-ပညာရှိသောသူသည်လည်းကောင်း။
အဓနေန	-ဥစ္စာမရှိသောသူသည်လည်းကောင်း။
ဓနံ	-ဥစ္စာနှင့်ပြည့်စုံခြင်းသို့။
ပါပု	-ရောက်၍။
ဇနံ	-သတ္တဝါကို။
တိဏံ	-မြက်ကိုကဲ့သို့။
မညတိ	-မှတ်ထင်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၈၁

*ယုတ်ညံ့အောက်ကျ၊ မျိုးရိုးမှသည်၊ ဘွားပသေဋ္ဌ်နှင့်၊ ပြည့်ရှင်မင်းဟု ဖြစ်ခြင်းရှိသူ၊ ၎င်းလူနှင့်၊ မဖြူစရိုက်၊ လူငမိုက်၏၊ ရင်၌သားလျက်၊ ပညာထက်တည့်၊ ဆက်ဆက်ဆင်းရဲ၊ ဖွတ်ဖွတ်မွဲးလျက်၊ တိုးကးဥစ္စာ၊ ပြည့်တင်းရှာမှု၊ ဤသူလည်းကောင်း၊ လူအပေါင်းကို၊ မြက်ချောင်းဖွဲးထင်း၊ ပုံနှယ်သွင်းသည်၊ သွေးကင်းနားထင်တက်၍တည်း။

၈၂။ မြဟ္မဟာပိ နရော ပုဇ္ဇော၊
ယဿ .တ္ထိ ဝိပုလံ ဓနံ။
သသိနော တုလျှဝံသောပိ။

နိဒ္ဒေနော ပရိဘူယတေ။ ။

- ယဿ -အကြင်သူ၏ ။
- ဝိပုလံ -ပြန်ပြောကြီးကျယ်သော။
- ဓနံ -ဥစ္စာသည်။
- အတ္ထိ -ရှိ၏ ။
- သောနုရော -ထိုသူကို။
- ဗြဟ္မဟာပိ -မြတ်သောအကျင့်ရှိသောသူကိုပင် သတ်သော်လည်း။
- ပုဇ္ဇော -ပူဇော်အပ်၏ ။
- သသိနော -လမင်း၏ ။
- တုလျှဝံသောပိ -တူသောအမျိုး၌ ဖြစ်သော်လည်း။
- နရော -လူသည်။
- နိဒ္ဒေနော -ဥစ္စာမရှိသည်။
- ဓေ -အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။
- ပရိဘူယတေ -ဖီလာဆန့်ကျင် ပြုအပ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၇၂

* ဆုတ်ကပ်သမယ၊ ခေတ်ကာလ၌၊ ဓနပြည့်ဝ၊ ကုတံကမူ၊ မြတ်လှအာစာ၊ ရဟန္တာကို၊ သတ်ပါသော်လည်း၊ မှုမသည်းသို့၊ ဆည်းကပ်ရိုသေ၊ ပြုကြလေ၏၊ မျိုးဆွေဘမိ၊ ဆင်းသက်ဘိ၍၊ လ၏ သဖွယ်၊ တရားကြွယ်သော၊ အနှယ်၌ပင်၊ ဖြစ်ပါလျှင်လည်း၊ မရွှင်ဓန၊ လက်မဲ့ကမူ၊ လူမျှမထင်၊ ဖီဆန့်ကျင်သည်၊ ဖြစ်အင်ဆုတ်ကပ်ကာလတည်း။

၇၃။ ပေါတ္ထကဋ္ဌာ တု ယာဝိဇ္ဇာ၊
ပရဟတ္ထဂတံ ဓနံ။
ကိစ္စကာလေ သမုပ္ပန္နေ၊
န သာဝိဇ္ဇာ န တဒ္ဓနံ။ ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

- တု -ထိုမှတစ်ပါး။
- ယာဝိဇ္ဇာ -အကြင်အတတ်ပညာသည်။
- ပေါတ္တကဋ္ဌာ -ပေစာပုရပိုက်ဘုတ်အုပ်၌ တည်၏။
- ယံဓနံ -အကြင်ဥစ္စာသည်။
- ပရဟတ္ထဂတံ -သူတစ်ပါးလက်သို့ရောက်၏။
- ကိစ္စကာလေ -ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်။
- သမုပ္ပန္နေ -ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ် ရောက်လာသည်ရှိသော်။
- သာဝိဇ္ဇာ -ထိုပညာသည်။
- န -ပညာမမည်။
- တဒ္ဒနံ -ထိုဥစ္စာသည်။
- န -ဥစ္စာမမည်။
- ကဿာ -အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။
- နိပ္ပလတ္တာ -အကျိုးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၈၃

*ပရပိုက်ပေ၊ စာအုပ်တော့၌၊ တည်နေဝိဇ္ဇာ၊ တတ်ပညာနှင့်၊ ယုံစွာသူ့ထံ၊ သွင်း
အပ်နှံသည့်၊ ဓနံရွှေငွေ၊ ရှိပချေသည်၊ ရောက်လေကိစ္စ၊ ကြုံကြိုက်ကလျှင်၊
ဥစ္စာပညာ မမည်ရာသည်၊ မှတ်ပါ ကိုယ်မှ ကင်း၍တည်း။

၈၄။ ပါဒပါနံ ဘယံ ဝါတာ၊
ပဒ္ဓါနံ သိသိရာ ဘယံ။
ပဗ္ဗတာနံ ဝဇီရမှာ၊
သာဓူနံ ဒုဇ္ဇနာ ဘယံ။ ။

- ပါဒပါနံ -ခြေတောက်ဖြင့် ရေသောက်ကုန်သောသစ်ပင်တို့၏။
- ဝါတာ -လေကြောင့်။

၈၄။ ကိစ္စကာလေ-၌ ကာရိယကာလေ-ဟုလည်း ဝဏ္ဏတစ်လုံးပိုထား၍ ပြန်နိုင်၏။

- ဘယံ -ဘေးသည်။
- ဝတ္တတေ -ဖြစ်၏။
- သာဓုနံ -သူတော်ကောင်းတို့၏။
- ဒုဇ္ဇနာ -သူယုတ်မာကြောင့်။
- ဘယံ -ဘေးသည်။
- ဝတ္တတေ -ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ဂ၇

* သစ်ပင်အပေါင်း၊ ပျက်စီးကြောင်းကား၊ ရိုက်ညောင်းထန်းသီး၊ လေဟုန်
 ကြီးတည့်၊ အိုင်မိုးပဒုံ၊ ကြာချပ်ရုံ၏၊ ပျက်ကြဲရောက်မည်၊ ဘေးဟူသည်ကား၊
 လူပြည်ဝေါဟ၊ သိသိရဟု၊ ရတုကာလ၊ သမယတည့်၊ သိကြားလက်နက်၊ မိုး
 ကြိုးစက်သည်၊ ဖျက်မှုတောင်ကို၊ ဘေးဟုဆို၏၊ ကြည်ညိုလူပေါင်း၊ သူတော်
 ကောင်း၌၊ မကောင်းလူမိုက်၊ ဘေးဆိုးထိုက်သည်၊ စရိုက်ညံ့ဖျင်းလေသော
 ကြောင့်။

၇၅။ ပညေ နိယုဇ္ဇမာနေ တု၊
 သန္တိ ရညော တယောဂုဏာ။
 ယသော သဂ္ဂနိဝါသောစ၊
 ဝိပုလော စ ဓနာဂမော။ ။

- တု -ထိုမှတစ်ပါး။
- ရာဇကမ္မနိ -မင်းမှုကိစ္စ၌။
- ပညေ -ပညာရှိကို။
- နိယုဇ္ဇမာနေ -စေခိုင်းအပ်သည်ရှိသော်။
- ရညော -မင်း၏။
- ယသောစ -အခြံအရံ အကျော်အစောသည်လည်းကောင်း။
- သဂ္ဂနိဝါသောစ -နတ်ပြည်၌နေရခြင်းသည်လည်းကောင်း။

ဝိပုလော -ကြီးကျယ်သော။
 ဓနာဂမောစ -ဥစ္စာရခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 ဧတေတယောဂုဏော-ထိုဂုဏ်သုံးမျိုးတို့သည်။
 သန္တိ -ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၈၅

* တိုင်းပြည်စိုးနင်း၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည်၊ မှုခင်းကြီးငယ်၊ မင်းပြုဖွယ်၌၊ ပေါ
 ယယ်သုတာ၊ ရှိပညာကို၊ ဥစ္စာငွေကြေး၊ ဂုဏ်ထူးပေး၍၊ အရေးအလျောက်၊
 ရွေးကောက်လွတ်လပ်၊ စေခိုင်းအပ်မှု၊ ထပ်ထပ်ခြံရံ၊ တိုးပွားလှံ၍၊ အနန္တရ၊
 နောက်ကာလလည်း၊ သဂ္ဂုတ်ပြည်၊ ထိုဝယ်တည်၍၊ ဤလူဘဝ၊ ခုကာလ၌၊
 ပြည့်ဝစည်းစိမ်၊ ဂုဏ်နှင့်သိရ်တို့၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ ရောက်အပ်ရာသည်၊ သုံး
 ဖြာဂုဏ်ကျေးဇူးတွေတည်း။

၈၆။ မူဠေ နိယုဇ္ဇမာနေ တု၊
 ခတ္တိယဿ၊ ဂုဏာ တယော။
 အယသော စ၊ ထ္ထနာသောစ၊
 နရကေ ဂမနံ တထာ။ ။

တု -ထိုမှတစ်ပါး။
 ရာဇကမ္မနိ -မင်းရေးမင်းမှု၌။
 မူဠေ -လူမိုက်ကို။
 နိယုဇ္ဇမာနေ -စေခိုင်းအပ်သည်ရှိသော်။
 ခတ္တိယဿ -မင်း၏။
 အယသောစ -အခြံအရံ အကျော်အစောမဲ့သည်လည်းကောင်း။
 အတ္ထနာသောစ -ဥစ္စာစီးပွား ပျက်ပြားခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 တထာ -ထိုမှတစ်ပါး။
 နရကေ -ငရဲ၌။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဂမနံ -သွားရခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 ဇေတတယောအဂုဏော-ထိုသုံးမျိုးသော အပြစ်တို့သည်။
 ဘဝန္တိ -ဖြစ်ကုန်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ဂဇ

* ပညာမဲ့ရှား၊ လူ့ငန္ဓာကို၊ မင်းကားချီးမြှင့်၊ စေခိုင်းလင့်မှု၊ ပျောက်လွင့်ခြေ
 ရံ၊ နဋ္ဌစီးပွား၊ သေငြားငရဲ၊ ကျ မလွဲသည်၊ မှတ်စွဲသုံးဂုဏ် ကင်းသတည်း။

ဂ၇။ ဗဟူမုဋ္ဌသင်္ဘာ တေဟိ၊
 အညောညပသုဂုတ္တိဘိ။
 ပစ္စာဒျန္တေ ဂုဏာ သဗ္ဗေ၊
 မေဃေဟိ ဝ ဒိဝါကရော။ ။

အညောညပသုဂုတ္တိဘိ-အချင်းချင်း သမင်တို့၏ ကဲ့သို့ အသက်မွေးခြင်း ရှိ
 ကုန်သော။ (ဝါ) အချင်းချင်း သမင်တို့၏ ကဲ့သို့ပြော
 ခြင်းရှိကုန်သော။

ဗဟူမုဋ္ဌသင်္ဘာတေဟိ-များစွာကုန်သော လူမိုက်အပေါင်းတို့သည်။
 ဂုဏီနံ -ဂုဏ်ရှိကုန်သော သူတို့၏ ။
 သဗ္ဗေ -ခပ်သိမ်းကုန်သော။
 ဂုဏာ -ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို။
 ပစ္စာဒျန္တေ -ဖုံးကွယ်အပ်ကုန်၏ ။
 မေဃေဟိ -မိုဗ်းတိမ်တို့သည်။
 ဒိဝါကရော -နေမင်းကို။
 ပစ္စာဒယတိယထာ -ဖုံးကွယ်သကဲ့သို့တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ဂ၇

* အချင်းအချင်း၊ မေတ္တာကင်း၍၊ တောတွင်းသားနွယ်၊ မဖွယ်မကောင်း၊

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဝမ်းကျောင်းသက်မွေး၊ တွက်ရေးများခြင်း၊ လူမိုက်သင်းတို့၊ ဂုဏ်ချင်းယှဉ်
ကွာ၊ ပညာဝါ၏။ သဗ္ဗာလုံးစုံ၊ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို၊ သုန်မှုကွယ်အုပ်၊ အတွင်းမြှုပ်
၏။ ပြုယုတ်တစ်စောင်၊ ဆင်တူဆောင်အံ့၊ ညိုမှောင်တိမ်တိုက်၊ မိုဗ်းသက်မိုက်
သည်။ သုံးတိုက်ထွန်းလင်း၊ ရှင်နေမင်း၏။ ဝင်းဝင်းရောင်ခြည်၊ ဖုံးလျက်တည်
သို့ ထုတ်သည်ပြုယုတ် ပုံစံတည်း။

၈၈။ ယဿ ခေတ္တံ နဒီတီရေ၊
ဘရိယာပိ ပရပိယာ။
ပုတ္တဿ ဝိနယော နတ္ထိ၊
မစ္စုရေဝ နသံသယော။ ။

- ယဿ - အကြင်သူ၏ ။
- နဒီတီရေ - မြစ်ကမ်း၌။
- ခေတ္တံ - လယ်မြေသည်။
- အတ္ထိ - ရှိ၏ ။
- ဘရိယာပိ - မယားသည်လည်း။
- ပရပိယာ - သူတစ်ပါးကို အစဉ်တပ်နှစ်သက်တတ်၏ ။
- ပုတ္တဿ - သား၏ ။
- ဝိနယောစ - ဆုံးမခြင်းသည်လည်း။
- နတ္ထိ - မရှိ။
- တဿ - ထိုသူ၏ ။
- မစ္စုရေဝ - သေရမည်သာလျှင်တည်း။
- နသံသယော - ယုံမှားမရှိရာ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၈၈

* လောကလူရွာ၊ ဓမ္မတာလိုက်၊ လယ်ယာခြံမြေ၊ ရှိခဲ့ချေလည်း၊ ကမ်းခြေ၌
တည်၊ မယားသည်လည်း၊ ချစ်ကြည်လင်ငယ်၊ တစ်ပါးဝယ်တည့်၊ ငယ်ကမသင်၊

မပဲ့ပြင်သည့်၊ သားလျှင်တစ်မျိုး၊ အိမ်တွင်စိုးအံ့၊ သက်ဆိုးရှည်ခိုက်၊ ခွင့်ကြို
ကြိုက်လည်း၊ ရောက်ဆိုက်သေမင်း၊ သူခံတွင်းသည်၊ မကင်းယုံမှားမရှိနှင့်။

၈၉။ အသမ္ဘာဗျံ နဝတ္တဗ္ဗံ၊
 ပစ္စက္ခမပိ ဒိဿတေ။
 သိလာ တရတိ ပါနီယံ၊
 ဂီတံ ဂါယတိ ဝါနရော။ ။

ယံ	-အကြင်အမှုကို။
ပစ္စက္ခမပိ	-မျက်မှောက်လည်း။
ဒိဿတေ	-မပြောကြားသင့်၊ မပြောကြားထိုက်သော။
တံ	-ထိုအမှုကို။
နဝတ္တဗ္ဗံ	-မပြောရာ။
ယထာ	-ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။
“သိလာတရတိပါနီယံ၊ ဂီတံဂါယတိဝါနရော (လ) ဝါနရော”	ဟူသည်တည်း။
သိလာ	-ကျောက်သည်။
ပါနီယံ	-ရေကို။
တရတိ	-ကူး၏ ။
ဝါနရော	-မျောက်သည်။
ဂီတံ	-သီချင်းကို။
ဂါယတိ	-သီဆို၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၈၉

* ဖြစ်တတ်ပျက်ဆုံး၊ လောကထုံးလည်း၊ လုံးလုံးမရှိ၊ ကြောင်းတစ်ကို၊ သတိ
ရှေ့စော၊ ထုတ်မပြောနှင့်၊ သဘောအလျောက်၊ ဖြစ်နိုင်လောက်ရာ၊ မျက်
မှောက် ထင်ရှား၊ ထုတ်ပြောကြားလော့၊ အများ လှောင်ရာ၊ ဖြစ်တတ်ပါ၍၊
၈၉။ ပါနီယံ-ပုဒ်ကို အခြားနိဿယတို့၌ [ပါနီယံ-ရေ၌]ဟု အနက်ပြန်မှားယွင်းကြကုန်၏။ ပါနီယံ-ပုဒ်ရင်း
ပါ-ဓာတ်၊ အနီယံ-ပစ္စည်း၊ နပုဗ္ဗိင်-ဒုတိယာ ဧကဝုစိ ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသောပုဒ်တည်း။

ကျောက်ဖျာရေကူး၊ မျောက်မြူးတေးဆို၊ ပမာလိုသို့၊ ထိုထိုစဉ်လာ၊ မရှိရာကို၊
မြင်ပါသော်လည်း၊ နှုတ်စောင့်စည်း၍၊ သိမ်းဆည်းထားသို့ ထဲဝယ်တည်း။

၉၀။ သုဘိက္ခံ ကသကေ နိစ္စံ၊
နိစ္စံ သုခ မ.ရောဂိကေ။
ဘရိယာ ဘတ္တု ပိယာ ယဿ၊
တဿ နိစ္စောဿဝံ ဂဟံ။ ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- နိစ္စံ - အမြဲ။
- ကသကေ - လယ်ထွန်လေ့ရှိသောသူ၌။
- သုဘိက္ခံ - သာယာဝပြော ထမင်းပေါခြင်းသည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏ ။
- နိစ္စံ - အမြဲ။
- အရောဂိကေ - အနာရောဂါကင်းသောသူ၌။
- သုခံ - ချမ်းသာခြင်းသည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏ ။
- ယဿဘတ္တု - အကြင်လင်၏ ။
- ဘရိယာ - မယားသည်။
- ပိယာ - ချစ်ဖွယ်ကို ပြုတတ်၏ ။
- တဿ - ထိုသူ၏ ။
- ဂဟံ - အိမ်သည်။
- နိစ္စောဿဝံ - အမြဲနှစ်သက်ဖွယ်သည်။
- ဘဝတိ - ဖြစ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၀

* ဝမ်းကြောင်းသက်မွေး၊ ဖြူစင်ဖွေးသည့်၊ လုပ်ရေးလယ်သမား၊ ထိုယော
ကျား၌၊ စားဖွယ်ထမင်း၊ ရလွယ်ခြင်းတည့်၊ လွတ်ကင်းရောဂါ၊ ရှိသူမှာကား၊

အခါခပ်သိမ်း၊ ချမ်းအေးငြိမ်း၏။ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်၊ လင်ကိုခင်၍၊ လင်ကြင်
မယား၊ အိမ်နေငြားမှု၊ အိမ်ကားအစဉ်၊ ပွဲးသဘင်သို့၊ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ၊ ပြည့်စုံ
စွာသည်၊ သုခါငြိမ်းချမ်းသာယာတည်း။

၉၁။ ဟေလ.ဿ ကမ္မနာသာယ၊
 ဗုဒ္ဓိနာသာယ နိဒ္ဒန္တံ။
 ယာစနာ မာနနာသာယ၊
 ကုလနာသာယ ဘောဇနံ။ ။

- ဟေလာ -ပျင်းရိသည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဝါ) အပျော်အပါးလိုက်
 စားခြင်းသည်။
- ကမ္မနာသာယ -အမှုအလုပ် ပျက်စရာအဖို့အလို့ငှာ။
- အဿ -အဖြစ်၏ ။
- နိဒ္ဒန္တံ -ဥစ္စာမရှိခြင်းသည်။
- ဗုဒ္ဓိနာသာယ -ဉာဏ်ပညာ ပျက်စရာဖို့အလို့ငှာ။
- ဘဝတိ -ဖြစ်၏ ။
- ယာစနာ -တောင်းရမ်းခြင်းသည်။
- မာနနာသာယ -မာနပျက်စရာဖို့အလို့ငှာ။
- ဘဝတိ -ဖြစ်၏ ။
- ဘောဇနံ -အရာမဟုတ်သည်၌ အစာစားခြင်းသည်။
- ကုလနာသာယ -အမျိုးပျက်စရာဖို့အလို့ငှာ။
- ဘဝတိ -ဖြစ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ် ။ ၉၁

*မြူးတူးပျော်ပါး၊ လိုက်ကစား၍၊ နေ့အားများလှ၊ လူ့ဗာလ၌၊ ကိစ္စငယ်ကြီး၊
ပျက်ပျက်စီး၏။ ပြုန်းတီးဥစ္စာ၊ မရှိပါမူ၊ ပညာဉာဏ်ကင်း၊ ပျက်စီးခြင်းတည့်၊
ပင်ရင်းမာန၊ ရှိလေကြလည်း၊ တောင်းကမာန်ဟုန်၊ ကင်းပျောက်ကုန်၏။ မျိုး

ဂုဏ်မမြင်၊ လွန်ခဲ့မင်၍၊ ဆင်ခြင်ကင်းပြတ်၊ စားသောက်တတ်မှု၊ မျိုးဇာတ်
သိရဂုဏ်၊ ပျက်စီးကုန်သည်၊ မှတ်တုံနီတိ တဖုံတည်း။

၉၂။ သေဝိတဗ္ဗော မဟာဝက္ခော၊
ဖလစ္စာယာ သမန္နိတော။
ယဒိ ဒေဝါ ဖလံ နတ္ထိ၊
ဆာယာ ကေန နိဝါရယေ။ ။

ဖလစ္စာယာသမန္နိတော-အသီးအရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသော။
မဟာဝက္ခော -သစ်ပင်ကြီးကို။
သေဝိတဗ္ဗော -မှီဝဲအပ်၏။
ဒေဝါ -နတ်ကြောင့်။
ဖလံ -အသီးသည်။
ယဒိနတ္ထိ -အကယ်၍ မရှိသည်ဖြစ်အံ့။
ဆာယာ -အရိပ်ကို။
ကေန -ဘယ်သူသည်။
နိဝါရယေ -တားမြစ်နိုင်တုံအံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၂

* အရိပ်လည်းပြီး၊ ညွတ်အောင်သီးသည့်၊ ပင်ကြီးကိုကပ်၊ မှီဝဲအပ်၏၊ သပ်
သပ်ဖုံးလွှမ်း၊ နတ်အစွမ်းကြောင့်၊ ကုန်ခန်းသီးလုံး၊ ကင်းဆိတ်သုဉ်းလည်း၊
ဘယ်ပုဉ်းထွန်းတောက်၊ အရိပ်ပျောက်အောင်၊ ဖျောက်စွမ်းနိုင်ပါတုံအံ့နည်း။

၉၃။ ပဌမေ နဇ္ဇိတာ ဝိဇ္ဇာ၊
ဒုတိယေ နဇ္ဇိတံ ဓနံ။
တတိယေ နဇ္ဇိတံ ပုညံ၊
စတုတ္ထေ ကိံ ကရိဿတိ။ ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ဇနန -လူသည်။
- ပဌမေ -ငယ်သောပဌမအရွယ်၌။
- ဝိဇ္ဇာ -အတတ်ပညာကို။
- ယဒိနအဇ္ဇိတာ -အကယ်၍ မသင်ကြားသည်ဖြစ်အံ့။
- ဒုတိယေ -ပျိုနုသော ဒုတိယအရွယ်၌။
- ဓနံ -ဥစ္စာကို။
- ယဒိနအဇ္ဇိတံ -အကယ်၍ မရှာမှီးသည်ဖြစ်အံ့။
- တတိယေ -အပြားအားဖြင့် ကြီးပွားသော တတိယအရွယ်၌။
- ပုညံ -ကောင်းမှုကို။
- ယဒိနအဇ္ဇိတံ -အကယ်၍ မဆည်းပူး မဖြစ်ပွားစေသည်ဖြစ်အံ့။
- စတုတ္ထေ -အိုမင်းသော စတုတ္ထအရွယ်၌။
- ကိကရိဿတိ -ဘာပြုတော့အံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၃

* လူရွာလောက၊ လူ့ဘဝ၌၊ ပထမရွယ်၊ နုနယ်စဉ်က တတ်သိပွကို၊ ရအောင် ဆည်းစု၊ အားထုတ်မှုကို၊ မပြုကင်းကွာ၊ ဒုတိယာ၌၊ မရှာဥစ္စာ၊ တတိယာလည်း၊ ပုညာကုသလ၊ လုံးမရပဲ၊ ဝယလျောကျ၊ စတုတ္ထ၌၊ မကြံကိုယ်လက်၊ ဇရာနှုတ် ၍၊ အားပျက်ကိုယ်အိ၊ ကျိုးမရှိသည်၊ မှတ်သိစောစောစီးစီးတည်း။

၉၄။ နဒီကူလေစ ယေ ဝက္ခာ၊
ပရဟတ္ထဂတံ ဓနံ။
ကိစ္စံ ထိ ဂေါစရံ ယံဿ၊
သဗ္ဗံ တံ ဝိဖလံ ဘဝေ။ ။

၉၃။ နဇ္ဇိတာ၊ နဇ္ဇိတံ တို့၌ နာ-ဟု ဒီဃ မဖြစ်သင့်၊ သကဋသဒ္ဒါ၊ “သယရဏော ရဗော” သုတ်ဖြင့် ရှေ့ နောက် ရသ-သရနှစ်လုံး၊ ပေါင်း၍၊ ဒီဃရောက်သင့်သော်လည်း၊ မာဂဓသဒ္ဒါသုတ်၊ ဥဒါဟရုဏ်မရှိ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ယေစဝက္ခာ -အကြင်သစ်ပင်တို့သည်လည်း။
- နဒီကူလေ -မြစ်ကမ်း၌။
- ဝတ္တန္တေ -ဖြစ်ကုန်၏ ။
- ယဉ္ဇဓနံ -အကြင်ဥစ္စာသည်လည်း။
- ပရဟတ္ထဂတံ -သူတစ်ပါးလက်သို့ရောက်၏ ။
- ယဉ္ဇကိစ္စံ -အကြင်ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်လည်း။
- ထိဂေါစရံ -မိန်းမသိအပ်သော အာရုံသည်။
- အဿ -ဖြစ်၏ ။
- တံသဗ္ဗံ -ထိုအလုံးစုံသည်။
- ဝိဖလံ -အကျိုးမရှိသည်။
- ဘဝေ -ဖြစ်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၄

* ကမ်းနားသစ်ပင်၊ စည်စည်ပင်လည်း၊ များဖျင်ကျေးဇူး၊ မရှိဘူးတည့်၊ အထူးမှတ်ယူ၊ သူတည်းသိမ်းဆည်း၊ ပစ္စည်းကိုလှံဟာ၊ ကျိုးမဲ့စွာ၏၊ ဖြစ်လာအကြင်၊ ကိစ္စတင်လည်း၊ တင်ကျယ်မိန်းမ၊ စီရင်ကမူ၊ ပျက်စွမေ့တာ၊ ကျိုးဗလာသည်၊ ဦးစွာကမ္ဘာ့ စဉ်လာတည်း။

၉၅။ ကုဒေသမာ. သဇ္ဇ ကုတော. ဣသဉ္ဇယော၊
ကုပုတ္တမာ . သဇ္ဇ ကုတော ဇလဉ္ဇလီ။
ကုဂေဟိနိ ပါပျ ဂဟေ ကုတော သုခံ၊
ကုသိဿမ.ဇ္ဈာပယတော ကုတော ယသော။ ။

- ကုဒေသံ -စက်ဆုပ်အပ်သောအရပ်သို့။
- အာသဇ္ဇ -ကပ်ရောက်၍။
- အတ္တသဉ္ဇယော -ဥစ္စာပေါင်းစုခြင်းသည်။

၉၄။ ယ သ -၌ ယံ အဿ-ဟုပုဒ်ခွဲလေ၊ အဿ-ဘဝေ ဟုဖွင့်။

- ကုတောဘဝတိ - အဘယ်မှာဖြစ်တုံအံ့နည်း။
- နေဝဘဝတိ - မဖြစ်သည်သာတည်း။
- ကုပုတ္တံ - သားဆိုးကို။
- အာသဇ္ဇ - မွေးမြူ၍။
- ဌိတဿ - တည်သောသူ၏။
- ဇလဇ္ဇလီ - ရောင့်ရဲစရာ တစ်လက်ခုတ်မျှသောရေကို ရခြင်းသည်။
- ကုတောဘဝတိ - အဘယ်မှာဖြစ်တုံအံ့နည်း။
- နေဝဘဝတိ - မဖြစ်သည်သာတည်း။
- ကုဂေဟိနိ - အဆင်းသီလအားဖြင့် စက်ဆုပ်အပ်သောမယားကို။
- အာသဇ္ဇ - လုပ်ကျွေး၍။
- ဌိတဿ - တည်သောသူ၏။
- ဂေဟေ - အိမ်၌။
- သုခံ - ချမ်းသာသည်။
- ကုတောဘဝတိ - အဘယ်မှာ ဖြစ်တုံအံ့နည်း။
- နေဝဘဝတိ - မဖြစ်သည်သာတည်း။
- ကုသိဿံ - တပည့်ညွှံ့ကို။
- အဇ္ဈာပယတော - ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယစေသောဆရာ၏။
- ယသော - အခြံအရံ အကျော်အစောသည်။
- ကုတောဘဝတိ - အဘယ်မှာဖြစ်တုံအံ့နည်း။
- နေဝဘဝတိ - မဖြစ်သည်သာတည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၉၅

*မဝမပြော၊ မကောင်းသောရပ်၊ သွားမှီကပ်၍၊ လာဘ်သပ်ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာဆည်းလည်း၊ ချည်းနှီးဗလား၊ ရှိတတ်ရာ၏၊ ပညာပါးကင်း၊ သားငဖျင်းကို၊ ညှင်းညှင်းသာကြည်၊ ကျွေးမွေးတည်သော၊ ဂုဏ်ရည်ကြီးမား၊ ဘမိများ၌၊ သားကပူဇော်၊ သောက်ရေသော်လည်း၊ မပေါ်မပေါက်၊ ဌာန်မရောက်တည့်၊ မထောက်မထား၊ ကျင့်ပျက်ပြားသည့်၊ မယားဆိုသူ၊ ဤသည့်လူ၏၊ အိမ်ဟူသည်မှာ၊

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဘယ်ချမ်းသာအံ့၊ ညံ့ရှာဆိုးဝါး၊ တပည့်သားကို၊ သင်ကြားပို့ချ၊ ဆိုဆုံးမသည်၊
ဆရာရည်ချင်း၊ ဂုဏ်သတင်းသည်၊ မရှင်းမကျော် မစောတည်း။

၉၆။ ကူပေါဒကံ ဝဋ္ဋဏ္ဍာယော၊
သာမာ ထိစိ၊ ဋ္ဌကာလယံ။
သီတကာလေ ဘဝေ ဥက္ကံ၊
ဂိမုကာလေစ သီတလံ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

- ကူပေါဒကံစ - တွင်းရေသည်လည်းကောင်း။
- ဝဋ္ဋဏ္ဍာယာစ - ပညောင်ပင်ရိပ်သည်လည်းကောင်း။
- သာမာ - သစ်သောအရွယ်၊ ပျိုနုသောအရွယ်နှစ်ခုတို့၌တည်သော
ရွှေသောအဆင်းရှိသော။
- ထိစိ - မိန်းမသည်လည်းကောင်း။
- ဋ္ဌကာလယံစ - အုဋ်တိုက်သည်လည်းကောင်း။
- သီတကာလေ - အေးသောကာလ၌။
- ဥက္ကံ - ပူနှေးသည်။
- ဘဝေ - ဖြစ်၏။
- ဂိမုကာလေစ - ပူသောကာလ၌လည်း။
- သီတလံ - အေးသည်။
- ဘဝေ - ဖြစ်၏။ [သာမာထိလက္ခဏာသည် ဟိတောပသေသဋီကာ
နှင့်လည်း ညီ၏။]

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၉၆

* တွင်းထွက်ရေစင်၊ ပညောင်ပင်ရိပ်၊ ရွှေသွင်ဆင်းဝါ၊ ကညာသမီး၊ အုဋ်ဖြင့်
ပြီးသည့်၊ ခိုမှီးအိမ်ကျောင်း၊ စုစုပေါင်းသည်၊ ဆောင်းအေးကာလ၊ နွေးတတ်
ကြ၍၊ ဂိမုခါနေ့၊ အေးတတ်လေသည်၊ မှတ်ပေမာတ်ခိုး၊ ပြောင်းပြန်တည်း။

၉၇။ ဝိသံ စင်္ဂမနံ ရတ္တိံ၊
 ဝိသံ ရညောနုကုလတာ။
 ဝိသံ ထိပိ အညာသတ္တာ၊
 ဝိသံ ဗျာမိ အဝေက္ခိတော။

ရတ္တိံ - ညဉ့်ကာလ၌။
 စင်္ဂမနံ - အဖန်ဖန် သွားလာခြင်းသည်။ (ဝါ) အလွန်လှည့်လည်
 ခြင်းသည်။
 ဝိသံ - အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 ရညော - မင်းအား။
 အနုကုလတာ - လျော်သည်၏ အဖြစ်သည်။
 ဝိသံ - အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 အညာသတ္တာ - သူတစ်ပါး၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော။
 ထိပိ - မိန်းမသည်လည်း။
 ဝိသံ - အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 အဝေက္ခိတော - မကြည့်ရှု မကုစားအပ်သော။
 ဗျာမိစ - အနာရောဂါသည်လည်း။
 ဝိသံ - အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၇

* မိုက်မှောင်ကျကျ၊ ညဉ့်ကာလ၌၊ လျှောက်ကစကြို၊ တစ်ရံကောင်းကျိုး၊ မ
 ပေးမျိုးကြောင့်၊ ခေါ်ရိုးနိမိတ်၊ လူ့အဆိပ်တဲ့၊ ထုံးကြိတ်နီးရင်း၊ ပြည့်ရှင်မင်း
 နှင့်၊ ပေါင်းသင်းပြန်မှု၊ အဆိပ်ဟူ၏၊ ချစ်သူသခင်၊ လင်ကိုကြည့်၍၊ ငယ်လင်
 မျောက်သား၊ သူတစ်ပါးနှင့်၊ ပျော်ပါးမိန်းမ၊ ဆိပ်မည်စွတည့်၊ ရာဂအနာ၊ မ
 ကုပါလည်း၊ ပမာအဆိပ်၊ ပြောအတိတ်သည်၊ ပဏ္ဍိတ်သူဟောင်းများပေတည်း။
 ၉၇။ အညာသတ္တာ-ကို အည အာသတ္တာ ပုဒ်ဖြတ်၊ မင်းနှင့်လိုက်လျောစွာ ပေါင်းသင်းခြင်းကြောင့်၊ အမတ်
 စသည်တို့၏ ရန်ညှိုးပွားတိုးတက်သည်ဖြစ်၍ အဆိပ်မည်၏ ဟုဆိုသည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanmyoma.org

၉၀။ ဒုရဇိတာ ဝိသံ ဝိဇ္ဇာ၊
 အဇိဏ္ဏေ ဘောဇနံ ဝိသံ။
 ဝိသံ ဂေါဠိ ဝေလိဒ္ဓဿ၊
 ဝုဒ္ဓဿ တရုဏီ ဝိသံ။ ။

ဒုရဇိတာ -မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်သော။
 ဝိဇ္ဇာ -ပညာသည်။
 ဝိသံ -အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 အဇိဏ္ဏေ -အစာမကျေရာ၌။
 ဘောဇနံ -အစာစားခြင်းသည်။
 ဝိသံ -အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 ဂေါဠိ -ပွဲလမ်းသဘင်သည်။
 ဝေလိဒ္ဓဿ -ဆင်းရဲသောသူ၏ ။
 ဝိသံ -အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။
 ဝုဒ္ဓဿ -အသက်ကြီးရင့်သောသူ၏ ။
 တရုဏီ -ပျိုနုသောမယားသည်။
 ဝိသံ -အဆိပ်နှင့်တူ၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၀

*ကျနဆုံးသပ်၊ မသင်အပ်သည့်၊ အတတ်ဟူသည်၊ အဆိပ်မည်၏၊ ဓာတ်သည် မချက်၊ အစာပျက်လည်း၊ အသက်ရန်သူ၊ အဆိပ်ဟူ၏၊ လူမှာငမဲ့၊ လွန်ဆင်းရဲလျက်၊ ပျော်ပွဲလိုက်လျှင်၊ အဆိပ်ပင်တည့်၊ ဆံပင်ဖြူဆွတ်၊ သွားကျွတ်နားထိုင်း၊ မျက်စိမှိုင်း၍၊ ခါးကိုင်းယွင်းယို၊ အဖိုးအိုအား၊ အပျိုနုသစ်၊ အဆိပ်ဖြစ်သည်၊ မှတ်ရစ်နောင်လာ နောက်သားတည်း။

၉၀။ ပွဲလမ်းသဘင်၌ မိတ်ဆွေအပေါင်းနှင့်ရယ်မောပျော်ရွှင်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်၍၊ ဥစ္စာပစ္စည်းရှာဖွေခြင်း မပြုရတော့ချေ။ ပစ္စည်းရှာဖွေသော မိမိ၏ ပဓာနအလုပ်မရှိသောသို့ လွန်စွာ အပျက်များလာတော့သည် ဟု ဆိုလိုသည်။

၉၉။ ပဒေါသ နိဟတော ပဏ္ဍော၊
 ပတိတာ နိဟတော ထိယော။
 အပ္ပဗီဇံ ဟတံ ခေတ္တံ၊
 ဘစ္စဒေါသာ ဟတော ပဘူ။ ။

ပဒေါသ -ညဉ့်၌။
 ပဏ္ဍော -ခရီးသွားခြင်းသည်။
 နိဟတော -ပျက်စီး၏။
 ပတိတာ -မကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်ကျရောက်တတ်ကုန်သော။
 ထိယော -မိန်းမတို့သည်။
 နိဟတော -ပျက်စီးကုန်၏။
 အပ္ပဗီဇံ -အနည်းငယ်သော မျိုးစေ့ရှိရာ ဖြစ်သော။
 ခေတ္တံ -လယ်သည်။
 ဟတံ -ပျက်စီး၏။
 ပဘူ -သခင်သည်။
 ဘစ္စဒေါသာ -ကျွန်၏ အပြစ်ကြောင့်။
 ဟတော -ပျက်စီး၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၉၉

* မှောင်ကြီးကျကျ၊ ညဉ့်ကာလ၌၊ သွားကခရီး၊ ကျိုးပျက်စီး၏၊ ထိုပြီးမိန်းမ၊
 လျှပ်ပေါ်ကလည်း၊ မုချမဖွယ်၊ ကျိုးမကြွယ်တည့်၊ နည်းငယ်စပါး၊ မျိုးကြွထား
 သည့်၊ လယ်ကားတစ်၊ ကျိုးမရှိတည့်၊ မှတ်ဘိညံ့ဆိုး၊ ကျေးကျွန်မျိုးကြောင့်၊
 အုပ်စိုးအရှင်၊ ပျက်ကြောင်းမြင်သည်၊ ဗေဒင်ဟော၏၊ လက်ငင်းတည်း။

၁၀၀။ ဟတမ. သောတ္တိယံ သဒ္ဓံ၊
 ဟတော ယညော တု.ဒက္ခိဏော။
 ဟတာ ရူပဝတိ ဝဇ္ဇာ၊

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဟတံ သေနမ. နာယကံ။ ။

- အသောတ္တိယံ - ဗေဒင်တတ်ပုဏ္ဏားမရှိသော။
- သဒ္ဓံ - ကုတ်ဟီးထမင်းသည်။ (ဝါ) မိဘကို ရည်ညွှန်း၍၊ လှူဒါန်းသောထမင်းသည်။
- ဟတံ - အကျိုးမရှိ။
- တု - ထိုမှတစ်ပါး။
- အဒက္ခိဏော - အလှူရေစက် မရှိရာဖြစ်သော။
- ယညော - ယဇ်သည်။
- ဟတော - အကျိုးမရှိ။
- ဂူပဝတီ - အဆင်းလှသောမိန်းမသည်။
- ဝဉ္ဇာ - မြို့သည်။
- စေ - အကယ်၍ ဖြစ်မူ။
- ဟတာ - အကျိုးမရှိ။
- အနာယကံ - အကြီးအမှူးစစ်သူကြီး မရှိသော။
- သေနံ - စစ်သည်သည်။
- ဟတံ - ပျက်စီး၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၀

* ပုဏ္ဏားဝိနည်း၊ ကျင့်ထုံးနည်းကို၊ တတ်သည်းဆရာ၊ ကင်းလွတ်ကွာ၍၊ နှစ်ဖြာမိဘ၊ ရည်ထပေးခြင်း၊ လှူထမင်းသည်၊ လိုရင်းကျေးဇူး၊ မဖြစ်ဘူးသည့်၊ အထူးမွန်မြတ်၊ မလှူတတ်သော၊ ယဇ်နတ်ပူဇော်၊ ကျိုးမပေါ် တည့်၊ ရုပ်သော်လှပ၊ ရှိပေကလည်း၊ သားမှကင်းငြား၊ ရှင်းမဖွားသည့်၊ မယားဇနီး၊ ကျိုးပျက်စီး၏၊ ဦးစီးဗိုလ်မှ၊ ကင်းကစစ်သည်၊ ပျက်မြဲမည်သည်၊ နောက်လည်ဆုတ်၍၊ ပြေးတော့တည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၁၀၁။ ဝေဒဝေဒင်္ဂံ တတ္ထညော၊
 ဇပဟောမပရာ ယနော။
 အာသီဝါဒဝစောယုတ္တော၊
 သေ ရာဇပုရောဟိတော။ ။

ဝေဒဝေဒင်္ဂံတတ္ထညော -လေးကျမ်းသောဗေဒင်၊ ခြောက်ကျမ်းသော
 ဗေဒင်၏ အစိတ်တို့၏ သဘောကို သိတတ်
 သော။
 ဇပဟောမပရာယနော -မန္တန်စုပ်ခြင်း၊ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၌လည်းလျောင်း
 မွှေလျော်ထသော။
 အာသီဝါဒဝစောယုတ္တော -တောင့်တသော ဝါဒစကားနှင့်ယှဉ်ထသော။
 သေ-သောဇနော -ဤသူသည်။
 ရာဇပုရောဟိတော -မင်း၏ ပရောဟိတ်သည်။
 ဘဝတိ -ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၁

* ရာဇတန်ခိုး၊ ပြည့်အကျိုးကို၊ လက်ညှိုးညွှန်၍၊ သွန်သင်ပြတတ်၊ ယင်းအ
 မတ်၌၊ ရှိအပ်အင်္ဂါ၊ ဂုဏ်သုံးဖြာကား၊ ဝေဒါလေးကျမ်း၊ တတ်သိကျွမ်းကြောင်း၊
 ခြောက်ကျမ်းဗေဒင်၊ တတ်သိမြင်၍၊ ကျွမ်းကျင်မန္တန်၊ ဆုပန်ပူဇော်၊ ပျော်ပျော်
 လေ့လာ၊ မင်္ဂလာမှု၊ ပြုတတ်စကား၊ ဤသုံးပါးသည်၊ မှတ်သားပုရောဟိတ်ဖြစ်
 ကြောင်းတည်း။

၁၀၂။ ကုလသီလဂုဏောပတော၊
 သဗ္ဗဓမ္မပရာယနော။
 ကဝီဏော ပေသနာဓျက္ခော၊
 ဓမ္မာဓျက္ခော ဝိဓိယတေ။ ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

E-book is created by www.Shanyoma.org

ကုလသီလဂုဏောပေတော-အမျိုးအနွယ်ဖြူစင်သော စာရိတ္တသီလ၊ ပညာ
 စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံထသော။

သဗ္ဗဓမ္မပရာယနော-အထူးထူးသောဓမ္မပြုဖွယ်ကိစ္စတို့၌လည်း လျောင်းမွှေ
 လျော်ထသော။

ပဝီဏော -ထင်ရှားထက်မြက်ထသော။

ပေသနာဓမ္မာ -ကျွန်တို့ကို အမှုကိစ္စတို့၌ ညွှန်ပြတတ်ထသော။

ဇနော -လူကို။

ရညာ -မင်းသည်။

ဓမ္မာဓမ္မာ -တရားပြုဖွယ်ကိစ္စတို့၌ သဘောကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်
 တတ်သူဟူ၍။

ဝိဓိယတေ -စီရင်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၂

* မြင့်မြတ်အမျိုး၊ သီလဖြိုး၍၊ မောက်မိုးပညာ၊ လေ့လာဆုံးဖြတ်၊ စေတတ်
 လက်ပါး၊ ထိုသူအားကို၊ တရားသူကြီး၊ လူ့ထိပ်သီးဟု၊ မြှောက်ချီးရသူ၊ ပြုမြဲ
 ဟူသည်၊ ဖြောင့်ဖြူးဆုံးဖြတ်သဘောတည်း။

၁၀၃။ အယုဗ္ဗေဒကတာဘျာသော၊
 သဗ္ဗေသံ ပိယဒဿနော။
 အရိယသီလဂုဏောပေတော၊
 သေ ဝဇ္ဇော ဝိဓိယတေ။ ။

အယုဗ္ဗေဒကတာဘျာသော-သက်ကြည့်ဗေဒင်ဟုဆိုအပ်သော ဆေးကျမ်း၌
 ပြုအပ်သော သင်ယူခြင်းရှိထသော။

သဗ္ဗေသံ -ခပ်သိမ်းသောသူတို့၏။

ပိယဒဿနော -မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြတတ်ထသော။ (ဝါ) မြတ်နိုးခင်မင်ဖွယ်
 ကောင်းသောရူပါရှိရှိထသော။

အရိယသီလဂုဏောပေတော-ဖြူစင်သော စာရိတ္တသီလ၊ သနားခြင်းစသော
ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံထသော။

သေ-သောဇနော-ဤသူကို။

ရညာ -မင်းသည်။

ဝေဇ္ဇော -ဆေးသမားဟူ၍။

ဝိဓီယတေ -စီရင်အပ်၏။ (ဝါ) ပြုအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၃

* သိသင့်သိအပ်၊ ဆေးကျမ်းရပ်ကို၊ ထပ်ထပ်သင်ကြား၊ ထိုးဖောက်သွား၍၊
အများရှင်လူ၊ မြင်မှုတင့်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်တည့်၊ ရုပ်ရွယ်လည်းပြည့်၊ လ၏
အတူ၊ အေးကြည်ဖြူသည့်၊ လူ၏ သီလ၊ ရှိကထိုရော်၊ သမားတော်ဟု၊ ပူဇော်
ပြည့်ရှင်၊ ချီးမြှောက်တင်သည်၊ ဤလျှင်ဆရာ့အင်္ဂါတည်း။

၁၀၄။ သကီ ဒုတ္တ ဂဟိတတ္ထော၊
လဟုဟတ္ထော ဇိတက္ခရာ။
သဗ္ဗသတ္ထ သမာလောကီ၊
ပကဋ္ဌော နာမ လေခကော။ ။

သကီဒုတ္တဂဟိတတ္ထော-တစ်ကြိမ်ပြောဆိုခြင်းဖြင့် မှတ်ယူအပ်သောအနက်ရှိ
ထသော။

လဟုဟတ္ထော -လျင်မြန်သောလက်ရှိထသော။

ဇိတက္ခရာ -လေ့လာအောင်မြင်အပ်သောအက္ခရာရှိထသော။

သဗ္ဗသတ္ထသမာလောကီ-ခပ်သိမ်းသော ကျမ်းဂန်တို့ကို ကောင်းစွာ ကြည့်ရှု
လေ့ရှိထသော။

ဇနော -လူသည်။

ပကဋ္ဌော -မြတ်သော။ (ဝါ) အကြီးအချုပ်ဖြစ်သော။

၁၀၄။ ဒုတ္တ-၌ ဥတ္တပုဒ်ဖြတ်-၁ အာဂုမ်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

လေခကောနာမ - စာရေးကြီးမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၄

* တစ်ကြိမ်ဆိုလျှင်၊ အနက်မြင်၍၊ လက်လျှင်ပေါ့ပါး၊ လေ့ထားအကွရာ၊
ကောင်းစွာလျှောက်ပတ်၊ သတ်ညွှန်းသတ်ထုံး၊ ရေးသုံး၊ ရေးနည်း၊ တတ်
သည်းလိမ္မာ၊ ဤသူမှာကား၊ ထူးစွာဦးစီး၊ စာရေးကြီးဟု၊ မြှောက်ချီးတင်ထိုက်
သူပေတည်း။

၁၀၅။ သမတ္တနီတိသတ္တညော၊
ဝါဟနေ ပူဇိတဿမော။
သူရဝီရဂုဏောပေတော၊
သေနာဓုက္ခော ဝိဓိယတေ။ ။

သမတ္တနီတိသတ္တညော-ခပ်သိမ်းသော နည်းပြနီတိကျမ်းတို့ကို သိထသော။
ဝါဟနေ - မြင်းစသောယာဉ်၌။
ပူဇိတဿမော - ချီးမွမ်းပူဇော်အပ်သော ပင်ပန်းခြင်းရှိထသော။
သူရဝီရဂုဏောပေတော-စွမ်းရည်လုံ့လ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းစသောဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်
စုံထသော။
ဇနော - လူကို။
ရညာ - မင်းသည်။
သေနာဓုက္ခော - စစ်သည်တို့ကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်သောစစ်သူကြီးဟူ၍။
ဝိဓိယတေ - ပြုစီရင်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၅

* နည်းစုံပြည့်လျှမ်း၊ နီတိကျမ်း၌၊ ကျွမ်းကျင်ခဲ့ပြီး၊ ဆင်စီးမြင်းတက်၊ လေ့
ကျက်ထပ်ထပ်၊ ပူဇော်အပ်တည့်၊ တစ်ရပ် စွမ်းအင်၊ ရဲချင်စွန့်စား၊ ခွန်အား
၁၀၅။ ပူဇိတဿမော-ပုဒ်၏ အဖွင့်ပိုဒ်ကားအာဘော်ကား ဆင်၊ မြင်း၊ အစီးအနင်း၊ အဆင်းအတက်၌ ကျင်
လည်တတ်မြောက်၍ ပင်ပန်းခက်ခဲခြင်း မရှိခြင်းကိုပင် ဆိုလိုသည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ပြည့်တင်း၊ အားထုတ်ခြင်းလည်း၊ တင်းတင်းမကျ၊ ဝိဝေကတည့်၊ စသည့်ဂုဏ်
အင်၊ ပြည့်စုံလင်မှ၊ သေနှင့်အုပ်စီး၊ စစ်ဗိုလ်ကြီးသည်၊ အပြီးဖြစ်သင့်ရာသ
တည်း။

၁၀၆။ သုစီ ဝါကျပဋ္ဌပွ. ညော၊
ပရစိတ္တောပလက္ခကော။
ဓိရော ယထာတ္ထ ဝါဒီစ၊
သေ ဒုတော ဝိဓိယတေ။

ယော -အကြင်သူသည်။
သုစီ -ကောင်းသောပညာရှိ၏ ။
ဝါကျပဋ္ဌ -စကားပြောဆိုခြင်း၌ လိမ္မာ၏ ။ (ဝါ) ကောင်းစွာ ပြော
ဆိုတတ်၏ ။
ပညာ -ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိ၏ ။
ပရစိတ္တောပလက္ခကော-သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကို သိမှတ်တတ်၏ ။
ဓိရော -တည်ကြည်ခိုင်ခိုင် သည်းခံနိုင်၏ ။
ယထာတ္ထဝါဒီစ -မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုလေ့လည်း ရှိ၏ ။
သေ-သောဇနော-ဤသူကို။
ရညာ -မင်းသည်။
ဒုတော -သံတမန်ဟူ၍။
ဝိဓိယတေ -ပြုစီရင်၏ ။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၆

* ထိုးထွင်းတတ်သိ၊ ပကတိဉာဏ်၊ အမြင်သန်၍၊ ရည်မှန်စကား၊ ပြောတတ်
ငြားလျက်၊ ခွဲခြားသိရာ၊ ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သုတာလောက်လုံ၊ ပြီးပြည့်စုံ၏ ။ ဗိုလ်
ပုံအထူး၊ သူ့စိတ်ကဲကို၊ တတ်စွဲမြင်သိ၊ ဓိတိကြံ့ခိုင်၊ လှုပ်မယိုင်တည့်၊ ပိုင်ပိုင်
ထက်သန်၊ မှန်မှန်စကား၊ ပြောတတ်ငြားက၊ ခေါ်သားဒူတံ၊ သံတမန်သည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

လူဠာန်မင်းတို့ ကိုယ်စားတည်း။

၁၀၇။ ပုတ္တနတ္တ ဂုဏောပေတော။
သတ္တညော ပိဋ္ဌပါစကော။
သူရောစ ကထိနောစေဝ၊
သူပကာရော သ ဥစ္စတေ။

ယော	-အကြင်သူသည်။
ပုတ္တနတ္တဂုဏောပေတော-	သားမြေး သနားခြင်းစသောဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်း
	သည်လည်းကောင်း။
သတ္တညော	-စားတော်ချက်ကျမ်းကို သိသည်လည်းကောင်း။
ပိဋ္ဌပါစကော	-အရသာရှိသော ဟင်းကိုချက်တတ်သည်လည်းကောင်း။
သူရောစ	-ရဲရင့်သည်လည်းကောင်း။
ကထိနောစေဝ	-ကြံ့ခိုင်သည်လည်းကောင်း။
ဘဝတိ	-ဖြစ်၏။
သ-သော	-ထိုသူကို။
သူပကာရော	-စားတော်ချက်ဟူ၍။
ရညာ	-မင်းသည်။
ဥစ္စတေ	-ပြောဆိုချီးမြှောက်အပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၇

* သားမြေးမြစ်လျှင်၊ ပေါများထင်၍၊ ကြင်နာစိတ်ဝမ်း၊ စားတော်ကျမ်း၌၊
တတ်ကျွမ်းလေ့လာ၊ မြန်ရသာနှင့်၊ ပြည့်စွာချက်ပြုတ်၊ မီးကင်ဖုတ်၍၊ စင်းခုတ်
ကြော်လှော်၊ ပွဲတော်ထွက်မြတ်၊ စီရင်တတ်လျက်၊ ပြည့်လတ်ဗလ၊ ခိုင်ခံ့စွာတည့်၊
ကာယစွမ်းရည်၊ ဂုဏ်၌တည်က၊ ဤသူမလွဲ၊ စားတော်ကဲးသည်၊ ဆိုးရဲအပ်
လှသည်တမို့။

E-book is created by www.Shanyoma.org

၁၀၀။ ကြိုတာ ကာရတတ္တညော၊
ဗလဝါ ပိယဒဿနော။
အပ္ပမာဒီ သဒါ ဒက္ခော၊
ပတိဟာရော သ ဥစ္စတေ။ ။

ယော -အကြင်သူသည်။
ကြိုတာကာရတတ္တညော-လူ၏ အရိပ်အကဲး အခြင်းအရာ၏ သဘောကို သိ
တတ်သည်လည်းကောင်း။
ဗလဝါ -အားရှိသည်လည်းကောင်း။
ပိယဒဿနော -ချစ်ခင်ဖွယ်ကိုပြုတတ်သည်လည်းကောင်း။
သဒါ -အခါခပ်သိမ်း။
အပ္ပမာဒီ -မေ့လျော့လေ့မရှိသည်လည်းကောင်း။
ဒက္ခော -လိမ္မာသည်လည်းကောင်း။
ဘဝတိ -ဖြစ်၏။
သ-သော -ထိုသူကို။
ရညာ -မင်းသည်။
ပတိဟာရော -တံခါးမှူး၊ တံခါးဗိုလ်ဟူ၍။
ဥစ္စတေ -ချီးမြှောက်ပြောဆိုအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၀၀

* သူတစ်ပါး၏ စိတ်ထားဆန္ဒ၊ အာကာရကို ကျနကဲးသိ၊ စွမ်းသတ္တိနှင့်၊ လက်
ရှိပြည့်စုံ၊ ရုပ်ဆင်းပုံလည်း၊ ခင်စုံမက်ဖွယ်၊ တင့်တင့်တယ်တည့်၊ မပျယ်မပေါ့၊
မမေ့လျော့ပဲ၊ ကြော့ကြော့လိမ္မာ၊ ဂုဏ်ရည်သာတည့်၊ လူမှတံခါးမှူး၊ သမုတ်
ဖူးသည်၊ ရှေးဦးသမတစဉ်လာတည်း။

၁၀၉။ ယဿ နတ္ထိ သယံ ပညာ၊
သတ္ထံ တဿ ကရောတိ ကိ။

E-book is created by www.Shanyoma.org

လောစနေဟိ ဝိဟီနဿ၊
ဒပ္ပဏော ကိံ ကရိဿတိ။ ။

- ယဿ - အကြင်သူ၏ ။
- သယံ - ကိုယ်တိုင်။
- ပညာ - ဉာဏ်ပညာသည်။
- နတ္ထိ - မရှိ။
- တဿ - ထိုသူ၏ ။
- သတ္ထိံ - ကျမ်းသည်။
- ကိံ - အဘယ်ကို။
- ကရောတိ - ပြုအံ့နည်း။
- လောစနေဟိ - မျက်စိနှစ်ဖက်တို့မှ။
- ဝိဟီနဿ - ယုတ်သောသူ၏ ။ (ဝါ) ကန်းသောသူ၏ ။
- ဒပ္ပဏော - မှန်သည်။
- ကိံ - အဘယ်ကို။
- ကရိဿတိ - ပြုလတ္တံ့နည်း။
- နကရိဿတိဓေ - မပြုနိုင်တော့သည်သာလျှင်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။ ၁၀၉

*ရှေးကုသိုလ်ကံ၊ ကြောင်းစီမံသည်၊ ဉာဏ်မှကင်းဘိ၊ ထိုသူ၏ ကား၊ နီတိစကား၊ ကျမ်းဂန်များသည်၊ ကျိုးကားမထင်၊ သုံးမဝင်ဘူး၊ အမြင်မျက်စိ၊ ဆုတ်ယုတ်ဘိက၊ သူ၏ ရှေ့တည်၊ မှန်အကြည်သည်၊ မည်သည့်အကျိုး၊ ရှိပေဦးအံ့၊ စိုးစဉ်းမပေါ်၊ သုံးမလျော်သည်၊ ကလော်ပစ်ရန်၊ ကောင်းရုံတည်း။

၁၁၀။ ကိံကရိဿန္တိ ဝတ္တာရော၊
သောတံ ယတ္ထ နဝိဇ္ဇတေ။
နဂ္ဂကပဏကေ ဒေသေ။

ရဇကော ကိံ ကရိဿတိ။ ။

- ယတ္ထ -အကြင်အရပ်၌။
- သောတံ -နားသည်။
- နဝိဇ္ဇတေ -မရှိ။
- တတ္ထ -ထိုအရပ်၌။
- ဝတ္တာရော -ပြောဆိုတတ်သော သူတို့သည်။
- ကိံ -အဘယ်ကို။
- ကရိဿန္တိ -ပြုကုန်လတ္တံ့နည်း။
- နဂ္ဂကပဏကေ -အဝတ်မဆီး အထီးကျန်သောသူတို့၏ နေရာဖြစ်သော။
- ဒေသေ -အရပ်၌။
- ရဇကော -ကဝါသည်သည်။
- ကိံ -အဘယ်ကို။
- ကရိဿတိ -ပြုလတ္တံ့နည်း။

ဆောင်ပုဒ်။ ။၁၁၀

* အဝတ်မဆီး၊ ကိုယ်ထီးထီးဖြင့်၊ စီးဖြန်းဘာဝနာ၊ လူ့မိစ္ဆာတို့၊ နေရာမြို့ပြ၊ ရပ်ဒေသ၌၊ ဖွပ်ကြဝတ်ထည်၊ ကဝါသည်၌၊ ကျိုးသည်ရွေးမျှ၊ မရှိကြသို့၊ သောတအကြည်၊ ရှုပ်မတည်သော၊ ဤမည်သူအား၊ သွန်သင်ကြားသည့်၊ ဟောကြားဆုံးမ၊ ဩဝါဒလည်း၊ ရွေးမျှအကျိုး၊ မရှိသိုးသည်၊ ညစ်ဆိုးသူကမ် အကြောင်းတည်း။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဣတိ-ဣမိနာ ဝစနက္ကမေန-ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်။
စာဏကျသတကံ-စာဏကျ တစ်ရာသည်။
သမတ္တံ-ပြီးပြီ။

တစ်ရာ့တစ်ဆယ်၊ ဂါထာသွယ်၍၊ ကျမ်းငယ်နီတိ၊ ဆီအတိကို၊ ပဏ္ဍိ
ဘွဲ့ရ၊ စာဏကျသည်၊ ဗန္ဓစီကိုး၊ ကျမ်းအလုံး၏၊ နိဂုံး ဆိုက်ရောက်၊ တံခွန်
ဆောက်သည်၊ ပြီးမြောက်ဆုံးခဏ်း ဤတွင်တည်း။

ပြီး၏ ။

အရှင်ပဏ္ဍိတ
ရွှေဟင်္သာတိုက်သစ်
စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး

၁၂၉၅-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၇-ရက်၊ တနင်္လာနေ့ ရေးသားပြီးသည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org

ဤဓမ္မလက်ဆောင်စာအုပ်ကို
ဓမ္မဒါန ပြုလုပ်လိုပါက

ဓမ္မစာပေ နှင့် Offset Printing
အမှတ်(၁၅/၁)၊ ကျောင်းလမ်း၊ မြေနီကုန်း၊
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

Ph: 501950/706341

Ph: 095004339

သို့ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

ဓမ္မဒါနသက်သက်အတွက်သာ
စီစဉ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

E-book is created by www.Shanyoma.org